

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1897. OKTÓBER HÓ 5—6. NAPJAIN

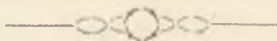
SÁROSPATAKON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY,

egyházkerületi papi főjegyző.

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Jenő, az ev. ref. főiskola betűivel.

1897.

A tizáninneneti ev. ref. egyházkerület 1897-ik október hó 5—6. napjain Sárospatakon tartotta meg őszi közgyűlését *Kun Bertalan* püspök és *Br. Vay Béla* főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Idrányi Ferenc* h. esperes; *Meczner József* egyházmegyei gondnok; *Ujj János*, *Kovács Béla* papi, *Csoma József* és *Dobozi Pál* világi tanácsbírák; *Oláh Péter* papi főjegyző.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: *Tóth Dániel* esperes; *Br. Vay Elemér* egyházmegyei gondnok; *Maklár Károly*, *Sólyom Gyula* papi *Papszász Lajos*, *Szathmáry Király Pál* világi tanácsbírák.

A felső-borsodi egyházmegyéből: *Vadász Pál* esperes; *Ragályi Béla* egyházmegyei gondnok; *Pulcsó Károly*, *Osizmadia Jenő* papi; *Székrenyessy Árpád* világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál* esperes; *Farkas Ábrahám* egyházmegyei gondnok; *Kupay Dénes*, *Batta György* papi tanácsbírák; *Ozsváth Dániel* világi és *Vattay László* papi aljegyzők.

A tornai egyházmegyéből: *Ragályi Géza* esperes, *Arday Janka Dániel* papi, *Zsóka György* világi tanácsbíró; *Simon Andor* papi főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre* esperes; *Köröskényi Elek* h. egyházmegyei gondnok; *Virág József* papi tanácsbíró; *Homoki Antal* papi főjegyző.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: *Keresztúry József* esperes; *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok; *Tóth Lajos*, *Kónya András*, *Bálint Dezső* papi, *Meczner András* világi tanácsbírák.

A felső-zempléni egyházmegyéből: *Fejes István* esperes; *Bernáth Elemér* egyházmegyei gondnok; *Sárkány Imre*, *Ujj István* papi, *Dókus Ernő*, *Nemes Lajos* világi tanácsbírák; *Hutka József* papi aljegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Zombory Gedő, Radácsi György, Idrányi Ferencz, Nagy Ignác, Debreczeni Bertalan, és Dókus Gyula.*

A sárospataki főiskola részéről: *Fejes István* papi, *Dókus Gyula* világi aligondnok; *Szinyei Gerzson* h. akadémiai, *Szinyei Endre* gimnáziumi igazgatók; *Nagy Gusztáv* gazdasági választmányi elnök.

A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium részéről: *Bodor István* igazgató.

Mint jegyzők: *Radácsi György* papi fő-, *Czinke István, Vattay László* papi, *Dr. Finkey József* és *Dr. Finkey Ferenc* világi aljegyzők.

I.

Közgyűlési ügyek.

I. Püspökünk buzgó imában kérvén Istennek megsegítő, áldó és megszentelő kegyelmét tanácskozásainkra, utána főgondnokunk a következő, s a közelebbi országos nagy események által is sugalmazott, lelkes beszéddel üdvözölte és nyitotta meg közgyűlésünket :

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök úr!

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Üdvözlöm önöket tisztelettel és szeretettel, s mai rendes egyházkerületi közgyűlésünket ezennel megnyitottnak nyilvánítom!

Mi a mi közgyűléseinken nem szoktunk egyébbel foglalkozni, mint protestáns egyházunk ügyeivel s a gyermekek és az ifjúság nevelésével, folytonos igyekezetünk lévén a lelkiismeret szabadságát s egyházunknak őseink által megszerzett jogait épségben fentartani s ifjainkat az állam és a kor követelte igényekhez képest, de mindig szabad protestáns szellemben nevelni! E nyomon fog most is haladni a püspöki előterjesztés s a tanácskozás alá veendő tárgysorozat.

Lehetetlen azonban, hogy ma, a mostani viszonyok és körülmények között, meg ne emlékezzem két politikai eseményről, melyek az egész országban nagy lelkesedést szültek. Egyik az, hogy székvárosunk királyi lakában a magyar király egy hatalmas, még pedig protestáns fejedelem látogatását fogadta, ki királyunkhoz intézett felköszöntőjében elismerte Magyarországot tényezőnek az európai államok között, s ezt az európai kulturális államok közé sorozta; másik az, hogy Ő Felsége a magyar király, a magyar keresztyénség, a magyar tudomány, a magyar szabadság, jog és magyar költészet ki-

tűnőségeinek szobraival határozta el székvárosunk tereit saját költségén feldíszíttetni!

Az első esemény: a német császár felköszöntője, emeli magyar honfíúi büszkeségünket s megerősíti bennünk azon hitet, hogy Magyarország nem csak volt, hanem van és lesz is! Ő Felsége a magyar király kegyes leírata pedig azon hatást gyakorolhatja reánk, mint midőn egy atya megdicséri jól tanuló fiát s útmutatást ad neki a jövőre!

Hiszen uraim! Ő Felsége ezen útmutatása után — mert az emlékszobrok beszélnek — nem féltjük már a szabadságot, nem a szabadelvűséget, nem a törvényt, nem az ország s az egyes egyén jogait, nem a közművelődést, nem az édes hazai nyelvet!! Nem csak hiú ábrándok s teljesíthetlen remények ezek, de valóságok! Mert a hol egy erős, öntudatos nemzet szeretett s imádott fejedelmével egy úton halad, egyet akar: ott a siker biztos, ott minden szépet, nagyot, jót ki lehet vinni s még „portae inferi“ sem gátolhatják azt meg!

Ha a főtiszteletű Superintendentia e nézeteimet osztja, s osztja e tekintetbeni lelkesedésemet, indítványozom, hogy Ő Felségének egy hála felirat küldessék a Superintendentia által, mely kifejezést adjon reményeinknek, lelkesedésünknek s irántai fiui szeretetünk, tiszteletünk s alattvalói hódolatunknak!

Uraim! talán túlságos optimista vagyok, de lelkesedésem oly nagy, hogy békés, boldog, hatalmas, nagy Magyarországot képzelek a jövőben! Indítványomat Ő Felsége I. Ferenc József apostoli magyar király éltetésével végezem.

2. Főgondnokunknak a hála-felirat küldésére vonatkozó indítványát közgyűlésünk egy szívvvel és lélekkel magáévá tévén, a felirat megkészítésével Radácsi György papi főjegyzőt, felküldésével pedig az elnökséget bízta meg. A hála-felirat a következő:

Felséges Császár és Apostoli király!

Legkegyelmesebb Urunk!

A tiszáninneni evangyéliom szerint reformált egyházkerületnek Sárospatakon tanácskozó közgyűlése, miként édes magyar hazánk minden hű fia és leánya, lelkesült

örömmel értesült Felségednek folyó évi szeptember 25-dikén Budapesten kelt legkegyelmesebb leíratáról, a melylyel nemzeti múltunk tíz nagy alakjának érc-
emlékekben való megörökítését — saját udvartartásának költségére — elrendelni méltóztatott.

Magasra fokozta közgyűlesztünk lelkesedését az a körülmény, hogy a haza, tudomány, hit és szabadság-szeretetet ama hőseinek kiválasztásában Felséged atyai szívének hódító megnyilatkozását, nemzeti és felekezeti múltunk fejedelmi megbecsülését s király és nemzet érzelmeinek ígézetes egybeolvadását ünnepelhetjük.

A lélek parancsolatának engedelmeskedünk azért, midőn — tanácskozásaink megkezdése előtt — letesszük alattvalói hódolatunkat Felséged királyi trónjára s úgy üdvözljük legkegyelmesebb leíratát, mint nemzetünk jövődöbeli békés és szerencsés fejlődésének egyik legnagyobb biztosítékát, ama felállítandó emlékműveket pedig, mint a felekezeti egyenjogúság ércebe öntött újabb törvénytörvénypontjait.

Midőn egyúttal boldogan teszünk vallomást Felséged színe előtt, hogy a biztató jelek láttára nyugodtabban, édes és felemelő remények között fogunk egyházi és iskolai dolgaink további fejlesztéséhez s ez által szeretett hazánk és a nemzeti közművelődés iránt szent örökségül jutott kötelességeink hűséges teljesítéséhez: ugyanakkor alázattal kérjük Felségedet, hogy alattvalói hódolatunkat szokott kegyességével fogadni méltóztassék.

A minden áldásnak Istenéhez pedig szent könyvtünk szavaival hő imában esdünk, hogy nyugodjék meg Felségeden továbbra is „*az Urnak lelke, a bölcseségnek és értelemnek lelke, a tanácsnak és hatalomnak lelke, a tudománynak és az Ur félelmének lelke*“ (Ézsaiás XI. 2.), hogy sokáig lehessen még szerető, hű és boldog magyar népének szeretett, dicső és boldog királya.

A kik egyébiránt legmelegebb alattvalói tisztelettel és hódolattal maradunk Sárospatakon, 1897. október havának 5-dik napján

Császári és Apostoli királyi Felségednek legalázatosabb szolgálai:

a tisztáninneri ev. ref. egyházkerület közgyűlése
s annak nevében

Br. Vay Béla,
főgondnok.

Kun Bertalan,
püspök.

3. A közgyűlésre küldött képviselőknek a megbízó levelek alapján összeállított névsora felolvastatván,

a megjelent képviselők igazoltattak; Lévay József, Br. Vay Sándor, Gr. Vay Tihamér, Vécsey József, Kérészy Barna, Katona László, Dr. Kovács Gábor bejelentett elmaradása tudomásul vétetett.

4. Mult őszi közgyűlésünk a Dókus Ernő lemondásával megüresedett világi főjegyzői, a br. Vay Elemér egyházmegyei gondnokká történt választása által megüresedett világi tanácsbírói s az újonnan rendszeresített egy papi s egy világi aljegyzői állásra szavazást rendelt el július 15-diki határidővel. E határidőre beérkezett szavazatokból a papi aljegyzőségnél Vattay Lászlóra esett 207, Dr. Tüdös Istvánra pedig 150 szavazat s így Vattay László megnyerte a megválasztásához szükséges többséget. Ellenben a többi állásra beadott szavazatok végleges eredményre nem vezetvén, újabb szavazás rendeltetett el szeptember 1-ig, majd ismét október 1-ig terjedő határidővel, a midőn a következő eredmény állott elő:

a) Egyházkerületi világi tanácsbíróra beadatott összesen 332 szavazat. Ebből Dókus Gyula nyert 238-at, Szentimrey Gyula 94-et.

b) Világi főjegyzőre beadatott 333 szavazat. Ebből Szalay László nyert 206-ot, Dr. Finkey József 127-et.

c) Világi aljegyzőre beadatott 330 szavazat. Ebből Dr. Finkey Ferenc nyert 193-at, Dr. Molnár Gyula 136-ot.

E szerint Dókus Gyula világi tanácsbíróvá, Szalay László világi főjegyzővé, Vattay László papi és Dr. Finkey Ferenc világi aljegyzővé megválasztatván, Szalay László kivételével, — ki gyűlésünkben nem volt jelen — feleskettettek s az elnökség és a gyűlési tagok szíves üdvözlése mellett kipróbált erejüket és hűségüket az egyházkerület szolgálatára felajánlották.

5. A tanácskozás megkezdése előtt mély meghatottsággal jelenti püspökünk *Kovács Károly* ungi egyházmegyei gondnoknak folyó évi július 8-án, hosszabb gyöngélkedés után bekövetkezett elhunytát, hosszú időre terjedő hű és hasznos szolgálatainak jegyzőkönyvünkben való megörökítését kérvén.

Egyházkerületi közgyűlésünk minden tagja őszinte fájdalommal értesült mindjárt a gyász-eset megtörténtekor arról a veszteségről, a mely b. e. Kovách Károly elhunytában az ungi egyházmegyét, egyházkerületünket, a sárospataki főiskolát, sőt egész egyetemes hazai ev. ref. egyházunkat érte; mivel a boldogult férfiú úgyis, mint egyházmegyei gondnok, úgyis, mint a kerület hivatalos tagja s több ízben helyettes elnöke s mint főiskolai igazgató tanácsos és a lelkész-vizsgálati bizottság tagja, sok időn át társelnöke és zsinati képviselő, — igaz ügyszere-tettel, tudással és lelkesedéssel szolgálta anya-szentegyházunk nagy érdekeit s nevét nemcsak lángoló szeretetének évről-évre megújuló bizony-ságaival, de a későbbi időknek is tanulságosan beszélő alapítványaival is bejegyezte főiskolánk történetébe. Nemes őszinteségével, puritán gon-dolkozásával, a tudományok iránt táplált buzgó-ságával s egyházi önkormányzatunk védelmében tanusított rendíthetetlenségével, égő és a nehéz időkben tettekkel is igazolt honszerelmével tisz-teletet parancsoló példa volt közöttünk akkor is, a mikor az idő hatalma megfogyasztotta testi erejét. — Most hogy nincs többé soraink között, mélyen érezzük, hogy kerületünknek egy hű fiával s igazainak egy kipróbált bajnokával keve-sebbje van s e fájdalmas, de mégis felemelő érzéssel áldjuk a Gondviselést, hogy ő a miénk is volt s hálás elismerésünkkel és őszinte tiszteletünkkel adózunk feledhetlen nevének és emlékezetének.

6. A vallás és közoktatásügyi minisztérium folyó évi május 13-án 25,129. sz. alatt kelt leirata szerint a soproni *Lähne-fele* tanintézetnek nyilvánossági jogát a VIII-ik gimn. osztályra is kiterjesztette s illetőleg annak a nyilvánossági jogot az 1897/98-ik évre is megadta; folyó évi s ugyan-csak május 13-án 27,183. számú leíratával a *hajdunánási* ev. ref. gimnáziumot az 5-ik és 6-ik osztályra nézve a nyilvánossági joggal 1896/97-re felruházta; s ugyanezen a napon 27,565. sz. alatt a *s.-a.-ujhelyi* nyolc osztályú középiskolának a nyilvánossági jogot és az érettségi vizsgálat megtartásának

jogát véglegesen megadta; továbbá 1897. május 24-diki 29,814 számú végzésével az 1897 évre megállapított *államsegélyből* a kerületünkre eső 7816 frt 54 krt a püspöki hivatal címére, a miskolci adóhivatalnál utalványozta; 1897. július 7-én 40,297. számú leiratával a honalapítás ezredéves emlékének törvénybeiktatásáról szóló 1896. évi VII. t.-c. és Ő cs. és apostoli királyi Felsége legfelsőbb kézírata Emléklapjából 400 példányt; 1897. augusztus 9-diki 34,706. számú leiratával a Magyarország külön címerének és a Magyar korona országai egyesített címerének leírását és rajzát tartalmazó füzetekből — a hitfelekezeti jelentékenyebb iskolák között való szétosztás végett — 70 drbot küldött, s 1897. július 26-diki 47,253 számú leiratával a miskolci és sárospataki főgimnáziumokhoz, az állami főfelügyelet gyakorlására, *Géressy Kálmán* debreceni tankerületi főigazgatót küldte ki az 1897/98-dik évre.

Mindezek a leiratok s végzések, mint nagyobb részben már körözöttek is, tisztelettel s illetőleg köszönettel vétetnek tudomásul.

7. A vallás és közoktatásügyi minisztérium 1897. szept. hó 16-án kelt s 51,433. számú leiratával, azon eset alkalmából, hogy egy ev. ref. lelkész egy közhuszárnak eltemetéseért 6 frt 10 kr. stólat követelt, szükségesnek látta a legénységi állományban lévő katonai személyek körül nem katonai lelkészek által teljesített vallási functiók díjazása tárgyában az 1877-dik április 24-én 10,473. sz. alatt kelt miniszteri iratot megújítani, a mely felolvastatván,

lelkészeink további miheztartása végett egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozottatott, s így hangzik:

„A vallás és közoktatásügyi magyar királyi miniszter 1877. évi április hó 24-én 10,473. sz. alatt kelt, a görögkeleti szerb és román Patriárchához és valamennyi helvét hitvallású, ágostai hitvallású és az unitárius püspökökhöz intézett iratának másolata.“

„A cs. kir. közös hadsereghez tartozó katonák körül a polgári lelkészek által teljesített kisegítő lelkészi szolgáltatokért ezek által igénybe vehető díjazás tárgyában a cs. és kir. közös hadügyminiszter f. évi április hó 9-éről IX. 1393. sz. a. kelt és velem a budapesti cs. kir. hadi főparancsnokság f. évi április hó 20-áról 3599. sz. alatti átiratával közölt intézkedéséből a következőkről értesültem:

»A katonai főkormánynak a szóban forgó célra évenkénti csakis 2500 frtra menő átalány áll rendelkezésére. Ily csekély összeg irányában s az államkincstár jelen helyzetében a lelkészkedő polgári papság magas igényeket oly kisegítő szolgálatokért nem formálhat, és akár magasabb átalányokat, akár a némely vidékeken vagy egyes helyeken szokásos rendes stólailetményekhez hasonló magasságuakat nem követelhet. A cs. kir. közös hadügyminisztérium kész jövőre is, mint eddig, a nem stóla-köteles legénység körül teljesítendő kisegítő szolgálatokért, minden év végén bemutatandó és a katonai állomásfőnökök által hitelesítendő kimutatások alapján, a tett szolgálatok minőségének és számának megfelelőleg, némi díjt biztosítani. Ellenben nincs azon helyzetben, hogy a lelkészek egyes cselekményeinek díját előre meghatározhassa, mert a tiszteletdíj minden esetben történendő kiszabásánál a helyi és egyéb viszonyok, főleg pedig a rendelkezésre álló dotatió mérve kell, hogy irányadó legyen. Miután már eddig is, a magyarországi lelkészkedő polgári papságtól, önzetlen működéseért az elismerést megtagadni nem lehet, a közös hadügyminisztérium továbbra is reméli, hogy a lelkészkedő hazafias papság kisegítő szolgálatát meg nem tagadandja. A cs. és kir. közös hadügyminisztériumnak ezen intézvénye alapján van szerencsém felkérni Méltóságodat, szíveskedjék egyházkerületéből minden év végével a hatósága alatti lelkészek által a cs. kir. katonaságnak valamely helyen állandó vagy huzamosabb tartózkodása esetében teljesített kisegítő lelkészi szolgálatokról szerkesztett és az illető katonai helyparancsnok által hitelesített kimutatásokat hozzám felterjeszteni, hogy azoknak érvényesítése végett a kellő intézkedést a cs. kir. közös hadügyminisztériumnál megtehessem.«

Budapesten, 1877. évi április hó 24-én.

A másolat hitelül:

Grabotsay Adolf,
segédhiv. igazgató.

Tanárky s. k.,
államtitkár.»

8. Ugyancsak a vallás és közoktatásügyi minisztérium folyó évi szept. 25-diki 24,088. számú leiratával, a ponyva-irodalmi termékek kiszorítása céljából, melegen ajánlja a Franklin-társulat kiadásában a kormány támogatása mellett megjelenő „Mese-mondó“ és „Históriák“ című füzetkéket a mennél szélesebb körű pártfogásra.

Közgyűlésünk felhívja e füzetekre az iskola-fentartó egyházak, a lelkészek és tanítók pártfogó figyelmét.

9. Egyetemes konventünk folyó évi jegyzőkönyvének 23-dik pontjában az egyetemes tanügyi bizottság javaslatára általánosan kötelező szabályúl mondta ki, hogy „*a tanító-változás csak a tanév elején vagy végén történhetik*“ s az e tárgyban felmerült panaszokból megbotráncozással értesült a felől, hogy egyházi törvényeink 431-dik §-át saját hatóságaink sem tartják kellő tiszteletben, „miért is az egyházkerületeket arra hívja fel, hogy a magok körében a törvény rendelkezéseinek érvényt szerezni igyekezzenek.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul az egyetemes konventnek a tanító-változás szabályozására s az e tekintetben felmerült visszaélések megszüntetésére hozott határozatát, mint a mely által a saját óhajta válik általános szabálylyá s úgy e határozatnak, mint a 431. §. összes kívánalmainak szigorú megtartására és megtartatására az egyházközségek és egyházmegyék előljáróit a maga részéről is kötelezi.

10. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 30-dik pontjában „*Utasítás*“-t közöl arra nézve, hogy ev. ref. gimnáziumaink igazgatóságai miféle eljárást kövessenek az állami főfelügyelet irányában s ez utasítást az összes ev. ref. gimnáziumokra kötelező erejűnek tekinti.

Közgyűlésünk ez „*Utasítás*“-t egész terjedelmében jegyzőkönyvébe igtatja s a kebelbeli gimnáziumi igazgatókat az ahoz való alkalmazkodásra utasítja.

Utasítás

a magyarországi ev. ref. egyház gimnáziumainak igazgatóságai számára, az állami legfőbb felügyelet irányában való eljárást illetőleg.

1. §. Az állami főfelügyeleti jog gyakorlása szempontjából a vallás- és közoktatásügyi miniszter, az 1883. évi XXX. országos törvénycikk 46. §-a értelmében, az ev. ref. egyház gimnáziumait, megbizottai által bármikor meglátogathatja. A kirendelt megbizott jelen lehet a gimnáziumok

nyilvános vizsgálatain, s a nevezett miniszter ezen iskolák szervezetéről, felszereléséről s az oktatás eredményéről, valamint általában arról, hogy a törvények és törvényes rendeletek megtartattak e, ez uton is egyenes tudomást szerez.

Ugyanazon 1883. évi XXX. t.-c. 23. § a értelmében a ref. egyház főgimnáziumainak érettségi vizsgálatához a a vallás- és közoktatásügyi miniszter kormány-képviselőt rendel ki.

2. §. Ugy a »miniszteri megbizottaknak« valamint az »érettségi vizsgálati kormány-képviselőknek« kiküldetését, esetről-esetre, illetőleg évről-évre, a gimnaziumok egyház-kerületi főhatósága veszi tudomásul, s közli az intézetek közvetlen hatóságával, illetőleg igazgatóságával. Ezen hivatalos közlést az igazgatóságok minden egyes iskolai évre külön várják be.

3. §. Az ekép kiküldött miniszteri megbizottat, látogatásra érkezése alkalmával, az igazgató, az intézetben hivatalosan fogadja, s látogatása teljesítésében azon felelősségi kör szem előtt tartásával, melyet az igazgató számára az 1883. évi XXX. országos törvényczikk 21. § a és a gimnazium Rendszabályai részletesen megjelölnek, segítő kezet nyújt; a megbizottnak az intézet bárminemű helyiségeit hozzáférhetőkké, a fölszereléseket, a gyűjteményeket részletesen megtekinthetőkké, tanulmányozhatókká teszi; a leltárakat előmutatja, az elrendezés, rendbentartás elvei, a használatnak szokásos vagy szabályokban is megállapított*modjai felől hű és tárgyilagos felvilágosításokat ad; a tanári személyzet képesítésére, munka-felosztására, a tanuló létszámára, előmenetelére, fegyelmi állapotára, az ifjúsági egyesületek működésére, az igazgatás és ügyvitel módjára, általában az intézet beléletére vonatkozó, hivatalos adatokat megismerteti, kívánatra a megfelelő íratokat, naplókat, iktató-, anya-, és jegyzőkönyveket elő is mutatja.

4. §. Az oktatás állapotának bemutatása körül az igazgató teendői:

a) A miniszteri megbizottat azon leckeórákra, melyeket — mindenesetre a rendes leczketerv keretében — megakar látogatni, az igazgató tartozik bevezetni s azokon maga is jelen lenni köteles. A rendes leczketervnek kizárólag a megbizott látogatása érdekében való alkalmi megváltoztatása feltétlenül elkerülendő.

b) Az igazgató gondoskodik, hogy a meglátogatandó egyes leckeórák rendes menetét, a tanár szokott eljárása módját a látogatás ténye egyáltalában meg ne másítsa; eltérítő közbeszólások, kérdések, reflexiók, annál kevésbé vitatkozások a tanár eljárását ne zavarják; azon felvilágosítások, melyekre a megbízottnak szüksége van, a tanár s az igazgató által, a leckeórán kívül, a körülmények szerint előlegesen vagy utólagosan adandók meg.

c) A tanulók írásbeli dolgozatait s rajzait, a megbízott kíváratára, rendelkezése alá bocsátani az igazgató kötelessége. Csakis azok a dolgozatok adandók át, melyek a megállapított munkaterv szerint épen a tanárok kezén vannak; a házi feladat végzésére a tanulók kezénél levő füzeteknek, a látogatás alkalmából, a kitűzött idő előtt, rögtönözött begyűjtése, az iskolai rend tekintélye érdekében elkerülendő.

5. §. Azon kérdéssel szemben, hogy vajjon a tanítás szelleme nem magyar állam-, alkotmány- vagy törvényellenes-e, az igazgató és a tanári testület mindenekben a legnyiltabb és legkészségesebb magatartást kövesse.

6. §. Az év végi nyilvános vizsgálatoknak rendjét, ide értve a VIII. osztály május hóban tartandó vizsgálatának a tervét is, az igazgató a miniszteri megbízottal, megállapításuk után azonnal, hivatalosan közli. Hasonlóképen megküldi, kinyomatása után azonnal, az intézet évi értesítőjének egy példányát, s ehhez mellékelve mindazon nyomtatványoknak egy-egy példányát, melyeket az intézet, az iskolai év folyamában a tanulók, ezek szülői, vagy a társintézetek s a közönség számára, iskolai ügyekben kiadott.

7. §. Akár évközben, akár nyilvános vizsgálatok folyamata alatt, akár esetleg, mint a kormánynak az érettségi vizsgálat ellenőrzésére is kirendelt képviselője, látogassa meg a miniszteri megbízott az intézetet: ha látogatása bevégeztével a tanártestülettel bizalmas értekezletet kíván tartani, az igazgató ezen értekezlet megtartása iránt megkeresi az intézet közvetlen hatóságának elnökét, ennek akadályoztatása esetén helyettesét, a ki az igazgató által egybehívandó értekezleten elnököl, s az értekezlet jegyzőjét a tanárok sorából ez alkalomra kinevezi.

Az értekezleten, melyen a miniszteri megbízott előadja tapasztalatait, megteszi észrevételeit s fölteszi kérdéseit: első sorban az igazgatónak, mint a ki a miniszteri megbízottat

kalauzolta, kötelessége az előadott tapasztalatok adatait, a mennyiben szükséges, helyesbitni vagy kiegészíteni; a megített észrevételeket, főkép azon szempontból, hogy a megfigyelt tényekre tárgyilagosan alkalmazhatók-e, felvilágosításaival, megjegyzéseivel kíséni; a föltett kérdésekre a feleleteket megadni. Ezek, valamint az értekezlet minden tagjának hasonló irányú nyilatkozatai, beveendők a jegyzőkönyvbe.

A fölvett jegyzőkönyv az elnök, a miniszteri megbizott és a jegyző aláírásával hitelesítendő, s nem iktatatandó be a tanártestületi ülések rendes jegyzőkönyvébe, hanem az igazgató jelentése kíséretében, 15 napon belül az intézeti előjáróság (helyi hatóság, igazgató-tanács) útján, az egyházkerületi főhatósághoz terjesztendő fel. Ha a miniszteri megbizottnak valamely, a jegyzőkönyvben kifejezésre jutott észrevétele, vagy tanácsa, a fennálló szokás, szabályok, tanterv, módszeres gyakorlat jóhiszemű követésének irányát változtatni, vagy módosítani czélozza, azt az igazgató, a maga jelentésében, tüzetesen bírálva, mérlegelve, a teendőkre vonatkozó javaslattal tartozik kíséni.

8. §. A konvent véleményének is a meghallgatásával (1883. évi XXX. t.-c. 22 §.) kibocsátott érettségi vizsgálati utasítás rendelkezéseit az igazgatóság mindenben pontosan kövesse; szem előtt tartsa azonban, hogy az érettségi vizsgálatokhoz a miniszter által kiküldött kormányképviselőt semmiféle rendelkezési jog nem illeti, hanem felügyel, hogy az 1883. évi XXX. orsz. törvénycikknek az érettségi vizsgálati utasításban is foglalt rendelkezései, valamint általában az utasítás többi követelése is megtartassanak. E végből megtekinti az érettségi vizsgálatához szerkesztett írásbeli dolgozatokat, jelen van a szóbeli vizsgálaton, s joga van minden tárgyból minden tanulóhoz kérdéseket intézni; részt vesz a vizsgáló testületnek mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgálat eredménye felett tartandó tanácskozásában; ha a vizsgálat folyama alatt azon meggyőződésre jutna, hogy a törvény és a kiadott vizsgálati utasítás valami tekintetben meg nem tartatott, ez iránti észrevételét a vizsgálat eredménye felett tartott zárttanácskozmány jegyzőkönyvébe véleti és a miniszternek jelentést tesz; ez esetben a bizonyítvány kiadása az eset végleges eldöntéséig függőben tartandó. A kormányképviselő ezen jogkörének szem előtt tartásával, az igazgató, egyrészt az érettségi vizsgálat körüli saját eljárásait

ahoz fogja alkalmazni, s a vizsgáló tanároknak ahoz való alkalmazkodását, saját hatáskörében sürgetni és ellenőrzni; másrészt a kormányképviselő részvételével folyó tanácskozmányokon és a kormányképviselő észrevételeinek jegyzőkönyvre vétetésénél a vizsgáló-bizottság egyházhatósági elnökét a törvény korlátainak megóvásában és a vizsgálati utasításban határozottan körülírt elnöki jogoknak gyakorlásában, előadói szerepéből kifolyólag, támogatni fogja. A vizsgálati tanácskozmányokon a kormányképviselőnek oly észrevételei, melyek nem az egyes vizsgálandó ifjak dolgozatainak, feleleteinek, érettségének megítélésére, s nem is a törvény, vagy utasítások pontjainak érvényesítésére, hanem általánosabb, vagy más körbe tartozó kérdésekre vonatkoznak, nem veendő be az érettségi vizsgálat jegyzőkönyvébe, de, a mennyiben a kormány képviselő mégis, — a kormányhoz teendő jelentése szempontjából, — súlyt helyezne rájuk: külön »bizalmas értekezleten« tárgyalandók, melyek tartására nézve ezen Utasítás 7. §-át tekintse az igazgatóság irányadónak.

II. Ugyancsak a konvent ugyanazon jegyzőkönyvnek 32-dik pontjában megállapította — szintén általánosan kötelezőleg — *a lelkészképesítő bizonyítványok általános osztályzatának meghatározásánál követendő eljárást*, a mely szerint: „a) jeles osztályzatúak azok, a kiknek jeles tanjegyeik mellett legfőlebb egy „jó“ tanjegyek van; b) „jó“ általános osztályzatúak azok, a kiknek 2 kielégítővel szemben legalább ugyanannyi jeles, vagy jeles és jó vegyes tanjegyeik mellett legfőlebb egy kielégítő tanjegyek van; c) a csekélyebb tanjegyek általában *kielégítő* általános osztályzatúaknak veendő; d) az írásbeli dolgozatok tanjegyei az általános osztályzat megállapításánál szintén beszámítandók.“

E ponttal kapcsolatban jelenti püspökünk, hogy a mi lelkészvizsgáló-bizottságunk a legközelebbi juniusi vizsgálatok alkalmával már e szabályzat értelmében járt el.

E jelentés helyeslő tudomásul vétele mellett, közgyűlésünk a konvent által kötelezővé tett eljárást a lelkészvizsgáló-bizottság további figyelmébe ajánlja.

12. Ugyancsak a konvent ugyanazon jegyzőkönyvének 33-dik pontjában kimondja, hogy „rendes gimnáziumi vallás-tanárok csak azok a theol. akadémiát végzett egyének lehet-

nek, a kik mindkét lelkészi vizsgálatot *jeles* osztályzattal teszik le, vagy theol. magántanári oklevelet tudnak felmutatni. Miként a lelkészképesítő, úgy a theol. magántanári vizsgálat is bármely kerületnek e célra megválasztott bizottsága előtt lehetető.

E szintén általánosan kötelező szabályzat alkalmazására közgyűlésünk a kebelbeli középiskolák fentartóit és a theologiai magántanárságra képesítő bizottságot egyaránt figyelmezteti.

13. Ugyancsak a konvent ugyanazon jegyzőkönyvének 34-dik pontjában tanügyünk anyagi oldalának szigorúbb ellenőrzése céljából szükségesnek véli a *vagyoni leltár* pontos összeállítását és u. n. *törzskönyv* vezetését s e végből a „népiskolákra s az ezekkel hasonló szervezetű felső népiskolákra, polgári iskolákra, valamint a kisdedovó intézetekre nézve felhívja az egyházkerületeket az egyházi vagyonskönyvek megfelelő rovatainak már most megejtendő csoportosítására, hogy ez alapon az egyetemes tanügyi bizottság a kormány adatait a magunkéival összevetvén, egyetemes konventünk egyelőre legalább általános képet nyerhetne nevezett intézeteink anyagi helyzetéről, későbbi intézkedésnek tartatván fel az iskolai törzskönyvek szerkesztése és a tanítói díjlevelek alapján a bevételek és kiadások pontosabb részletezése.“ Felhívja egyúttal a kerületeket arra is, hogy a közép és felsőbb iskolák (ide értve a felsőbb leányiskolákat és tanító-képezdéket is) vagyoni helyzetéről szóló adatokat, a kormányhoz küldeni szokott kimutatásokkal egyidejűleg, szintén bocsássák az egyetemes tanügyi bizottság rendelkezésére, mintául fogadván el a középiskolák számára a kormány által kiadott rovatos íveket.

Közgyűlésünk az egyetemes konventnek e határozatát egyfelől az egyházkerületi tanügyi bizottság, másfelől a gimnáziumi, felsőbb leányiskolai, theologia és jogakadémiai igazgatók figyelmébe ajánlja, valamennyiöknek kötelességökké tévén azt, hogy a kívánt adatokat s kimutatásokat az egyetemes tanügyi bizottság elnökéhez, a kormány által kiadott rovatos ívek mintája szerint, készítsék el és küldjék fel.

14. Ugyancsak a konvent ugyanazon jegyzőkönyvének 53. számú határozatával felvetett kérdésben beadja püspökünk

az általa tavaszi gyűlésünk 37-dik pontja értelmében egybehívott bizottság javaslatát.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottság beadott javaslata értelmében helyesnek és szükségesnek látja, hogy azon összeg, a mely a rendkívüli államsegély folytán az egyetemes egyházi közalaphból a lelkészek felsegélésére adatni szokott összegből felszabadúl, tőke-segélyképen, az eddigi módozatok szerint, a segélyre szorult egyházaknak adassék.

A konventi jegyzőkönyvben foglalt javaslat azon részét azonban, hogy a tervezett tőke-segély által az egyháztagok adóterhe könnyíttessék, az egyházi törvényhozás hatáskörébe tartozónak tekinti, a mi ezért csakis az egyházi adózás törvényhozási rendezése által érhető el.

Felkéri ennek folytán egyetemes konventünket, hogy a felvetett kérdést a jövő zsinat számára előkészíteni szíveskedjék.

15. Ugyancsak egyetemes konventünk 1897. évi jkönyvének 57. pontjában a tőke-segélyezésnek teljesen új programját és a segélyezendő egyházaknak új összeírását tervezvén, „felhívja az összes egyházkerületeket, hogy megfelelő intézkedéssel gondoskodjanak róla, miszerint — minden tekintet nélkül az eddigelé már foganatosított tőke-segélyezésre — összes egyházaink építési szükségletei az A) mintának felhasználásával írássanak össze, azokat egyházmegyei és egyházkerületi felülbírással lássák el s a sorrendre nézve is javaslatot téve, a legközelebbi konventre terjeszszék fel.“

Közgyűlésünk e felhívás értelmében felkéri püspöki hivatalunkat az A) mintának az esperesi hivatalokhoz való mielőbbi szétküldésére, hogy ezek azokat köröztetvén és kitöltetvén, a felülbírást az e végből tartandó rendkívüli egyházmegyei gyűlésben oly módon végezhessek el, hogy a kitöltött és felülbírált kimutatás a decemberben Miskolcon tartandó rendkívüli egyházkerületi közgyűlésen — a sorrendre nézve is felterjesztendő javaslatokkal együtt — tárgyalható legyen.

16. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 59-dik pontjában a tőkesegély esedékességének kérdése felől hozzá intézett kérdésre azt feleli, hogy a tőkesegélyek az egyházi év szerint, t. i. május 1-től május 1-ig előzetesen számíttatnak.

E jegyzőkönyvi ponttal kapcsolatban olvastattak *Ragályi Géza* tornai esperes és *Jakab János* bódva-lenkei lelkész külön-külön beadott kérvényei. Előbbi — egy előfordult eset alkalmából — arra kéri egyházkerületünket, hogy szíveskedjék a szóban forgó határozat megváltoztatását a konventen kieszközölni, vagy ha ez nem volna lehetséges, legalább azt kivinni, hogy olyan esetekben, a mikor a tőkesegélyeket az esperesek már jóhiszeműleg kiadták, az özvegyek és árvák jutaléka ne követeltessék vissza, hanem az ilyen helyeken a belépő lelkészek utólagosan részesüljenek a tőkesegély jótéteményében. Az utóbbi pedig — a tornai esperessel ellenkezőleg — a konventi határozat fenntartását és a tornai esperes által a bódva-lenkei özvegy papnénak kiadott segély visszakövetelését és annak a saját részére való kiutalását kéri.

Közgyűlésünk több oldalról nyert felvilágosítás után meggyőződve arról, hogy a jóhiszeműleg kiutalt segélynek az özvegyektől és árváktól való visszavétele sok esetben majdnem lehetetlen volna s az esperesekre rendkívüli kellemetlenségekkel járna: kimondja, hogy — miután a konventi jegyzőkönyv később jelent meg a kiosztandó segéllyel s így az idézett határozat felől az érdekeltek kellő időben tájékozódva nem lehettek — csak a jövődőbeli segélyosztásra nézve tekinti azt kötelezőnek s így Jakab János bódva-lenkei lelkészt, mint a ki a segélyosztás után foglalta el állomását és nem is rendes úton terjesztette fel kérvényét, kérelmével elutasítja.

17. Ugyanazon konvent 83. számú határozatával felhívja az egyházkerületeket, hogy adjanak véleményt az esperesek és egyházmegyei gondnokok helyettesítéséről és a helyettesek jogköréről.

Egyházkerületi közgyűlésünk, miként más alkalommal is tette, úgy jelenleg is azon meggyőződését nyilvánítja, hogy egyházi törvényünk a helyettesítésről kellő világossággal intézkedik,

megmondja ugyanis a 39, 48, 62-ik §-ban, hogy ki a helyettes; ott pedig, a hol a helyettesek jogkörét korlátozni akarja, ezt kifejezetten teszi, például az 54 és 179-ik §-ban.

Miután a törvényhozás ott, a hol a helyettesek jogkörét korlátozni akarta, ezt ki is nyilváníttotta, véleményünk nem lehet más, mint kerületünk állandó gyakorlata, hogy t. i. a helyetteseket teljesen azon jogok illetik, mint azokat, a kiket helyettesítenek, ha jogkörüket a törvény nem korlátozza. Így alkalmazza és ekként magyarázza a törvényt egyetemes konventünk is a püspökök és főgondnokok helyettesítése esetében.

Javasoljuk ezek után, hogy az esperesek és egyházmegyei gondnokok helyettesei nemcsak az egyházmegyei közgyűlésen, de általában akadályoztatás esetén, sőt az esperesi és gondnoki állások üresedésekor is *teljes jogkörrel*, az egyházi törvény 39. §-ban megjelölt, legidősebb tanácsbírák legyenek; a hivatalakor megállapításánál pedig azon egyházmegyékben, melyek a tisztújítást fogadták el, az ugyanazon hivatali minőségben töltött előző szolgálat is beszámíttassék.

18. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 85-ik pontjában *Laky József* ungvári tanítónak az ungvári egyházzal szemben támasztott követelését — miután az a díjlevélben nem foglaltatik — magánjogi természetűnek tekinti s így olyannak, a mi állami segélylyel be nem hajtható.

Közgyűlésünk e határozatot tudomásul veszi.

19. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 89-ik pontja szerint, kerületünk 1896. őszi gyűlésének 92-ik számú felterjesztésével szemben, Uj-Tátrafüredet jövőre sem tekintheti missiói pontnak; Sütő Károly abaujvajakóczi lelkész kérvényét pedig, a ki Uj-Tátrafüredet a saját missiói körébe sorozza és kívánja soroztatni, mint nem tárgyalhatót, kerületünkhöz visszateszi, kimondván, hogy Uj-Tátrafüredet a közalap részéről ezentúl is szívesen fogja segélyben részesíteni.

Közgyűlésünk a konventnek Uj-Tátrafüredre vonatkozó határozatát tudomásul veszi, Sütő Károly folyamodványát pedig érdemleges megbirálás végett átteszi a missioügyi bizottsághoz.

20. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 94-ik pontjában a vagyonszerzés minták beküldésére szólítván fel a kerületeket:

e felszólítás a már e czélból kinevezett bizottság figyelmébe ajánlatik.

21. Ugyancsak egyetemes konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 96-ik pontjában megszabja a stola-jövedelem kiszámításának módját, t. i. hogy „a lelkészek összes stola-jövedelmének egyenértéke az az összeg, a melyet a lélekszám tízszerese mutat krajczárokból, ha pedig ezen stolaris jövedelem egyes részei külön értékeltenek: az esketési stola egyenértéke azon összeg, melyet a lélekszám háromszorosa, a temetési stolaé azon összeg, melyet a lélekszám négyszerese mutat krajczárokból, a mely összegekben aztán az anyakönyvi kiadványokból befolyó stola-jövedelem is befoglaltatik.” E kiszámítási mód megállapításával kapcsolatban felhívja egyetemes konventünk az egyházkerületek útján a gyülekezeteket, hogy — magasabb vallás-erkölcsi érdekből — a lelkészek díjlevél szerinti stola-jövedelmét általában, mindenesetre pedig az esketési és kereszteselési stola — a fentebb megállapított értékelés alapján — minél előbb megváltani illetőleg kipótolni buzgókodjanak.

Közgyűlésünk a konventnek a stola-jövedelem kiszámítására és megváltására nézve kifejtett véleményét és felhívását a maga részéről is, melegen ajánlja az egyházkerületek figyelmébe.

22. Ugyancsak konventünk ugyanazon jegyzőkönyvének 11-dik pontjában a szegény lelkészek felsegélésére adott rendkívüli államsegély kiosztására vonatkozó ama rendelkezését, mely szerint jövőre a leginkább segélyre szorult lelkészek, egyházi hatóságaik útján, kérvényt tartoznak benyújtani a segélyezés iránt a konvent végrehajtó bizottságához: az abauji, ungi és alsó-zempléni egyházmegyék sérelmesnek és a szegény lelkészekre nézve lealázónak tartják s felkérlik egyházkerületünket annak kieszközlésére, hogy a rendkívüli államsegély a kerületek között az eddigi kulcs szerint, a „Jelentő Ivekben” feltüntetett csekély jövedelmű lelkészi állások számának megfelelőleg osztassék szét; az egyes segélyre szorult lelkészeknek pedig, mint eddig, úgy ezután is minden folyamodás nélkül adassék ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk a rendkívüli államsegély kiosztására nézve legjobb módnak

tartja azt, a melyet a konvent az 1897-ik évben is gyakorolt, ugyanazért felkéri a konventet, hogy azt az intézkedését, mely szerint jelenleg a közalapi kérvényezés módját vette alkalmazásba, szüntesse meg; mert az államsegély a lelkészi fizetések kiegészítéseül adatik, a melyre minden csekélyebb javadalmazású lelkész jogosult. Fölkéri e mellett a konventet arra is, hogy a Jelentő Ivek alapján a csekélyebb fizetésű lelkészi állomásokat alaposan megbírálván, annak folytán állapítsa meg a nyert államsegélynek kiosztási kulcsát; meghatalmazva az egyházkerületeket, hogy az így rájuk eső összegeket önmagok osztassák ki a leginkább jogosult lelkészek között.

23. A konventi tagok három évre szóló megbízatásának ideje eltelvén, elnökség a közgyűlést új választásra hívja fel.

Eddigi működésök szíves elismerése mellett, Fejes István és Radácsi György, papi-, Bernáth Elemér és Meczner Béla világi rendes, Kérészy Barna és Révész Kálmán papi-, Dókus Ernő és Ragályi Béla világi póttagok, újra megválasztattak s megválasztatásuk felől az egyetemes konvent jegyzőkönyvileg értesítettik.

24. A közalapi végrehajtó bizottságba a kerületek 2 rendes és 1 póttagot lévén jogosultak választani, miután kerületünknek eddig csak egy rendes és egy póttagja volt,

második rendes taggá Dókus Ernő mellé megválasztatik Ragályi Béla eddigi póttag, póttagul pedig Miklós Ödön kerületi tanácsbíró s e választás az egyetemes konventnek bejelentetik.

25. Elnöklő püspök jelenti, hogy a kerület lelkészvizsgáló bizottsága beadta a f. évi junius hó 19—23. napjain tartott rendes és a múlt év október havában tartott rendkívüli vizsgálatokról s azok eredményeiről szóló jelentését, a mely szerint az egyházkerülettől nyert megbízatás értelmében a theol. tanári kar kellő időben összeállította az írásbeli vizsgálat tételeit s azokat a püspöki hivatal forma szerint kihirdette.

Az *első vizsgálatra* készülők 3 tételt kaptak otthon írandó értekezésre és pedig a következőket:

1. Kivántatik a LXXXVIII. zsoltár fordítása és magyarázata.

2. Adassék elő — a történeti előzmények rövid érintésével — a Krisztus két természetéről szóló pozitív ker. tan, a főszóly a ref. hitelvi könyvek adataira fektettevén.

3. Adassék elő a messiási eszme eredete és alakulása az ó szövetségben.

Egyházi beszédírástra kapták alapige gyanánt a XVIII. zsoltár 26—28. verseit: »Az irgalmashoz te irgalmas vagy és a tökéleteshez tökéletes; a tisztához tiszta vagy és a visszához visszás vagy; annakokáért te a nyomorodott népet megtartod, de a kevélyeknek szemeiket megalázod.«

A *második vizsgálatra* készülők írásbeli tételei voltak az otthoni dolgozatokhoz:

1. Gyakorlati írásmagyarázati szempontok szerint kidolgozandó 4 ó- és 8 új-szövetségi, szabadon választott szöveg.

2. Megfejtendő: ki volt és mit tett I. Rákóczy György a magyar protestáns egyház javára?

3. Esketési beszéd és imádság írandó vegyes házasságkötés alkalmára.

Május 1-ig, mint határidőig, az 1-ső vizsgálatra 5 hittanhallgató adta be dolgozatát és pedig az exegetikait 2, a dogmatikait 1, a bibliai vallástani 2. Az egyházi beszéd alapigéjét — köteleességszerűleg — valamennyien fel dolgozták s szintén beadták.

A 2-dik vizsgálatra 7 segédlelkész küldte be a törvényes időre dolgozatait, a két utóbbi tétel közül valamennyien a 3-dikat választván a megfejtésre.

Az 1-ső vizsgálatra jelentkezettek folyó hó 19-én, a 2-dik vizsgálatot tevők 21-én készítették zárthelyi írásbeli dolgozatokat. Az előbbieket 1. egyházi beszédet írtak Pál rómaiakhoz írott levele X. részének 13-dik verse felett (»A ki segítségül hívja az Ur nevét, megtartatik.«) s 2. erkölcstani értekezést e tétel felett: »A szabad-akarat erkölcstani szempontból.« Utóbbiak írásbeli tétele ez volt: »Imádság

írandó vasárnapreggeli egyházi beszédhez, a melynek tárgya ez: »ne legyetek felettébb igazak.«

Ugy az otthon, mint a Sárospatakon készített dolgozatokat az illető szaktanárok s a vizsgáló bizottság felkért tagjai megbírálták s azokat kivétel nélkül elfogadhatóknak véleményezték.

E vélemény alapján az összes jelentkezők szóbeli vizsgálatra bocsáthatóknak nyilvánítottak.

Jelenti továbbá bizottsági jegyző, hogy főtiszt. püspök úr, a theologiai kar véleménye alapján, megengedte *Kálniczky János* mihályi s. lelkésznek, hogy a múlt év június haváról betegsége miatt elmaradt *második* vizsgáját a kerületi gyűlés ideje alatt, október hóban tehesse le s egyuttal megbízta a vizsgálaton való elnökösködéssel *Tóth Dániel* és *Kovács Károly* bizottsági tagokat, a kik a theol. tanári karral együtt Kálniczky Jánostól október 7-dikén a vizsgálatot fel is vették a következő eredménnyel: gyakorlati theologia: jó; egyháztörténelem: *elégtelen*; egyházjog: kielégítő; bibliai magyarázat: kielégítő; írásbeli dolgozatok; kielégítő; minek következtében nevezett s. lelkész az egyháztörténelemből egy év múlva teendő javító vizsgálatra utasítatott. Jelenti egyuttal, hogy nevezett egyén a javító vizsgálat felvételeért beadta folyamodását s javasolja, hogy miután október hóban nem tarthatunk vizsgálatot csupán egy vizsgálandóért, folyamodó kérelme teljesíttessék.

Vizsgáló bizottság Kálniczky Jánost, mint a ki saját hibáján kívül maradt el a rendes vizsgálati időről, az egy év teljes betöltése előtt is vizsgálatra bocsáthatónak mondotta ki.

A szóbeli vizsgálaton az első vizsgálatra jelentkezők a következő rendben a következő eredményt mutatták fel:

Sorszám	N é v	Ó szöve. írasm.	Új szöve. írasm.	Bibliai vallás- tan.	Positiv ker. v.-tan.	Er- kölc- tan.	Írás- beli.	Altalá- nos oszt.
1.	Gecse Lajos . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
2.	Gönczi Gábor . . .	jó	jó	kielég.	jeles	jeles	jó	jó
3.	Erős Károly . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4.	Bocz József . . .	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
5.	Harsányi István . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

A második vizsgálatra jelentkezők vizsgálatának eredménye pedig a következő:

Sorszám	N é v	Magy. prot. egyht.	Egyház- jog.	Gya- korlati theol.	Gya- korlati írasm.	Írás- bell.	Áltá- lános oszt.
1.	Tóth József (Vajány) . .	jó	kielég.	jó	jeles	jeles	jó
2.	Hagymási Ferenc (Tarczal)	jó	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.
3.	Nagy Géza (Ptruska) . . .	jó	jó	jó	jó	jó	jó
4.	Bogdányi József (Varbócz) .	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
5.	Erdélyi János (Ungvár) . .	jeles	jeles	jó	jó	jó	jó
6.	Horkay Barna (Nyiregyháza)	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
7.	Csiki József (Rudobánya) .	jó	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.

Kálniczky János az egyháztörténelemből kapott *élegtelen* tanjegyet kielégítőre javította ki.

E jelentést közgyűlésünk elismeréssel vette tudomásul.

26. Folyó évi tavaszi közgyűlés 13-ik szám alatt hozott határozata folytán a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1897 junius 25. és 26-ik napjain tartott ülésének 3-ik számú határozatával, továbbá ugyanazon év szeptember 8. 9-én tartott ülésének 8. és 9-ik számú határozatával jelentést tesz a sárospataki főgimnáziumban a párhuzamos osztályok felállításáról; e jelentés szerint:

1. a gimnáziumi előkészítő osztályt ideiglenesen megszüntette;

2. a gimnáziumi első osztályban párhuzamos osztályt állított, ennek tanítását, Mitrovics Gyula vezetése mellett, előbbi intézkedése folytán, a főiskolai széniorra bízta;

3. a mértani rajz és szépírás mind a két osztályban közösen fog taníttatni; ha azonban akár a tanterem hiánya, akár pedig a gyakorlati kivihetőség az együttes tanítást ellenezné, megbízta a gimnáziumi széket e tantárgy külön tanításának keresztül vitelével, a mely esetben Zombory Emőd tanár az óraszaporulatért külön díjazandó;

4. az ének és torna szintén közösen tanítandó, a torna-tanár azonban a fegyelmezés szempontjából az osztályt megoszthatja;

5. Mitrovics Gyula fizetése, miután a magánvizsgálatból és magántanításból eddig élvezett jövedelme részben megszűnt, részben megoszlott, 700 frtról 1000 frtra emeltessék; végre

6. megbízta a köziskolai széket: adjon kimerítő jelentést arról, hogy a párhuzamos osztályoknak a gimnázium 4 alsóbb osztályában való felállítása által az órabeosztás, a tanerők

száma s azoknak egymáshoz való helyzete, fizetése és a helyiség tekintetében miféle kívánalmak teljesítése várákodik főiskolánkra.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács mindezen intézkedéseit jóváhagyja, megerősíti, további jelelmentését tavaszi közgyűlésünkre bevárván.

27. A sárospataki theol. tanári kar az 1896. évi őszi közgyűlés 32—34-ik s tavaszi gyűlésünk 16-ik jegyzőkönyvi pontjában nyert megbízatása folytán betereszti a lelkészavatus és iktatás, az esperesavatus és iktatás s a püspökavatus és iktatás reformjára vonatkozó következő véleményét:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

A sárospataki theologiai tanári kar, a főtiszteletű egyházkerület 1896. évi őszi közgyűlésének 32. számú jegyzőkönyvi pontjában azt a megbízatást kapta a főtiszteletű egyházkerulettől, hogy

I. a lelkészavatusra és beiktatásra,

II. az esperesavatusra és beiktatásra,

III. a püspökavatusra és beiktatásra vonatkozó szokásokat, eljárásai módokat a különböző egyházkerületekből szerezz be és azoknak ösmertetése mellett adjon véleményt egy, — hitvallási és kormányzati elveinknek megfelelő, „oly eljárásra nézve, mely annak idején a konvent által a zsinati törvényhozás elé terjesztethessék, szabályzat alkotása végett.“

Tanári karunk ennek a megbízatásnak a legmélyebb tisztelettel és szives készséggel tesz eleget és e végből a különböző egyházkerületekből vett, sokszor bizony szükségesü értesítések alapján, az ott fennálló szokásokat és eljárásai módokat a jegyzőkönyvben megnevezett sorrend szerint ösmerteti, mindenik czimhez hozzácsatolván egyúttal a kívánt véleményt is, a mint következik.

I. A) A lelkészavatus.

A lelkészavatusat általános szokás szerint rendes istenitisztelet előzi meg, a melyen többnyire a felavatandók egyike predikál. A felavatási szertartás pedig lényegileg így megy végbe: 1. A felavatandók a dunamelléki, dunán- és tiszántúli kerületekben az *úr-asztala köré állanak*, nálunk többnyire ugyanott ülve maradnak. Erdélyből az erre vonatkozó szokás hiányzik. 2. Következik a *felavató beszéde*, a dunamelléki, dunán- és tiszántúli kerületekben az *úrasztala* mellől, nálunk a szószékről; Erdélyből az adat

hiányzik. — 3. A felavató az erdélyi és a két tiszai kerületben *a szokásos három kérdést* intézi a felavatandókhoz, melyeknek tartalma a hivatal önként való elvállalására, istenigéjének a szent könyv és a hitelvek szerint való hirdetésére és a lelkiösmeretes hivatalviselésre vonatkozik mind a három helyen. A két dunai kerületből vett értesítések hallgatnak e pontról. 4. *A felesketéskörülményei* majdnem mindenik kerületben különbözök. Dunamelléken maga a felavató püspök nevezi meg személyenként, beszédének végén, az új pásztorokat és eskütételre hívja fel, a mit ezek, az egyházkerületi főjegyző előolvasása mellett, hangos szóval nyomban le is tesznek. Dunántúl a püspök, hivatkozván arra, hogy a felavatandók hivatalos esküjüket már a szent szolgálatra való ünnepélyes kibocsátás alkalmával letették, térdre borulásra és Isten áldásának apostoli szokás szerint való elfogadására szólítja fel őket. Erdélyben már ismét van esketés, valamint a Tiszántúl is, minálunk is, szintén az egyházkerületi főjegyző előolvasása mellett. A legnagyobb eltérés e ponton a tszáninneni kerület szokásában mutatkozik, hol az eskü letételét a felavatandók életrajzának az egyházmegyei főjegyzők által való felolvasása előzi meg. Ez a szokás tehát *társ nélkül* áll az országos egyházban. 5. A felavatandók *éneklése*, — általában a papok éneklése — ekként van szokásban: A Dunamelléken nem énekelnek; a Dunántúl, mintegy a kézrátétel bevezetéseül, letérdepelve éneklük a 37. dics. 1. versét a felavatandók; Erdélyben eskü után éneklük a „Jövel szent lélek űr Istent“ az esperesi és a jegyzői kar; Tiszáninnen ugyanezt éneklük a felavatandók, de az eskü előtt; Tiszántúl már ismét az eskü után énekelnek az esperesek és a felavatandók, de nem a 37., hanem a 44-ik dicséretet. (Óh szent lélek hívek bölcs tanítója.) 6. *A kézrátétel* és a velejáró *megáldás* mindenütt térdepelve megy végbe, de nem mindenütt egyenlő módon. Dunamelléken a letérdepléskor a kórusban zendül föl a 37. dicséret, mely alatt az avatandók szüntelen térdelnek, a püspök és az esperesek pedig folyton a szentelendők fején tartják kezeiket és az ének elhangzása után a püspök és az esperesek, — mindenik egy-egy bibliai mondással — áldást kérnek a térdeplőkre. Dunántúl egy-egy szent írási hely elmondásával áldja meg őket a püspök, az esperesek pedig az előttük *álló*k fején nyugtatják kezeiket; ez a szokás tehát, hogy a kézrátételt állva fogadják a felavatandók, szintén *társ nélkül* áll az országos egyházban. Erdélyben az esperesi és jegyzői kar éneklése alatt a felavatandók folyton térdepelnek, a püspök és esperesek kezeiket a fejeken nyugtatják; azután felállanak és úgy fogadják a „kibocsátást a papi pályára“, a püs-

pők áldásában. Tiszántúl a térdeplőkre, a szokásos kézrátétel közben, a püspök könyörgéssel *kér* áldást; Tiszáninnen ugyanígy, de könyörgés helyett megáldást mond. — 7. *A kézfogás*. Ez a tiszántúli és dunamelléki kerületben állandóan szokásban van, úgy, hogy a már felavatott lelkészek az előbbi kerületben a püspökkel, az utóbbiban a püspökkel, minden jelenlevő esperessel, gondnokkal és kerületi tanácsbíróval kezet fognak. Tiszáninnen néha van, néha nincs kézfogás; ha van, akkor is csak a püspökkel és az esperesekkel. 8. A püspök *második beszédet* mond, mely a dunántúli és tiszántúli kerülethől kibocsátási, illetőleg intő, buzdító beszédnek van jelezve és ez az utóbbi értelem áll a tiszáninneri szokásra is. Az erdélyi és a tiszántúli kerületben a püspök második beszéde után a lelkészek még egyszer énekelnek és pedig Erdélyben a „Hiszek egy Istenben“ kezdetű éneket, Tiszántúl a 76. dics. négy versét. („Szent vagy örökké stb.) — 9. Végre a szertartást mindenütt az avató püspök áldást kérő imádsága és gyülekezeti éneklés rekeszti be.

Vélemény a lelkészavatásról.

Egybevetvén már az itt elszámlált adatokat hitvallási és kormányzati elveinkkel, kimondhatjuk, hogy a lelkészavatásra vonatkozó szokásokat és eljárási módokat lényegileg helyeseknek tartjuk, mindazáltal azzal az észrevétellel, hogy a lelkészavatás nem püspöki előjog, hanem általános lelkészi jog, a melyet épen ezért bármely esperes, vagy bármely rendes lelkész végrehajthat, de természetesen a lelkészavatásra jogosított egyházi hatóság beleegyezésével. A részletekre nézve pedig véleményünk a következő:

Elsőbben is kíváncsnak tartanók, hogy az egymástól eltérő vagy egymásnak ellenmondó részletek közakarattal elenyésztessenek, a mi annál inkább remélhető, mivel az eltérésekben vagy nincs lényeg és így könnyen elhagyhatók, kiegyenlíthetők, vagy ha lényeg van, akkor a szentírás és hitelveink az irányadók és szabályozók. Így mindjárt a tiszáninneri kerület bízvást lemondhatna az életrajzoknak hosszadalmas, a szertartást egészen prózaivá laposító felolvasásától, mivelhogy ez nem lényeges és ugyancsak lemondhatna arról is, hogy püspöke a szószékről beszéljen, mivelhogy az apostolok magok se igen léptek szószékre a Timótheusok és Barnabások felavatásakor Aztán a két dunai kerület mért ne vehetné fel az esketés előtti kikérdezést, mikor a nélkül a rákövetkező eskünek nincs teljes értelme és mikor a kikérdezés különben is a régebben szokásos cenzurának a velős helyettesítője!? Vagy a dunántúli kerület

mért ne alkalmazhatná a felesketést, mikor az egyébként is általános feltétele a hivatalfoglalásnak, hitelveink szerint pedig istendicsőítés és mint ilyen, egyszerűsége mellett is annyira lényeges szertartási elem, hogy alkalmazását mind liturgiás könyveink, mind kerületeink többsége elengedhetetlennek tartják! Azután a Dunamelléken miért ne énekelhetnének a felavatandók a kórus helyett, mikor az hitelveinkkel egészen megegyeztethető, régóta és mindenütt szokásos és itt egészen hálás liturgiai elem? A kétszeri külön éneklést azonban, mint Erdélyben és a Tiszántúl szokták, feleslegesnek tartjuk, mivel ez már halmozottá teszi a szertartást a gyülekezet rovására és szinte „újrázás“ számba megy. Ilyenféle véleményben vagyunk a kézfogásról is, amely ott, a hol oly apostoliasan symbolikus cselekmény megy végbe, mint a kézrátétel, egészen felesleges symbolum és csupa udvariassági színvonalra sűjded. Hátra van még a kézrátétel alatti térdeplés és megáldás. A térdeplés ó-szövetségi szokás volt, ebben a szertartásban pedig erősen hierárkiai jelentésű: jobb elhagyni és a fej meghajtásával helyettesíteni. A megáldás pedig mind az írás, (Csel. 6, 6; 13, 3.) mind a Helv. Hitv. (XVIII. R. VIII. §.), mind a régebbi liturgia-íróink szerint imádkozással, könyörgéssel hajtandó végre.

Most már az a kérdés, hogy mi lenne hát a leghelyesebb, hitvallási és kormányzati elveinkkel legjobban megegyeztethető eljárási módja a lelkészavatásnak? Előrebocsátván itt azt, hogy megbízatásunk a kérdés liturgiai oldalára nem terjed ki: a felelet megadásánál mellőzhetőnek, sőt mellőzendőnek tartjuk a liturgiai részletességet; e helyett csupán a követendő eljárás főmozzanatait emeljük ki, a tüzetes szabályzat kidolgozását pedig, a főt. egyházkerület célzata szerint, a zsinatnak hagyjuk. A megjegyzés után feleletünk, illetőleg véleményünk a következő:

1. A rendes istentisztelet elvégződése után, a lelkészavatási szertartást nyissa meg a gyülekezet alkalmi éneke, pl. a 235. dics. 1-ső verse: „Oh Isten, a ki pásztorokat“, vagy valamely más, de odaillő és együttesen zengendő ének; azért, mert minden szertartásnak közös énekléssel kell megkezdődnie.

2. Minthogy a lelkészavatás kormányzati ügy is: tehát álljon elő a kerület főjegyzője és rövid szavakkal jelentse ki a szertartás célját, felolvassván a felavatandók neveit, illetékes gyülekezetük megemlékezésével; a felavatandók pedig nevök említésénél egyenként álljanak fel, hogy így mintegy bemutatkozzanak.

3. A püspök, vagy esetleg az esperes, vagy bármely erre felkért rendes lelkész, az úrasztala mellől tartson alkalmi beszé-

det, az úrasztalát körül álló felavatandókhoz, mely részéről a szokásos kérdések feltevésével, a felavatandók részéről pedig hangos feleletadással végződjék.

4. Tegyük le a felavatandók a szokásos esküt, az egyház-kerületi főjegyző előmondása mellett.

5. Zendítsék rá felavatók és felavatandók a 37. dics. 1-ső versét, a „Jövel szentlélek Úr Isten“-t, együttesen, mivelhogy a szentlélek ajándékira mind a felavatóknak, mind a felavatandóknak egyaránt szükségök vagyon s ha éneklésükhöz esetleg a gyülekezet is hozzácsatlakozik, annál hatásosabb és lélekemelőbb lesz az, de a kezdés mindenesetre a lelkészi karból induljon ki. Éneklés után:

6. Járuljanak a felavatandók a felavatók elé és fejüket meghajtva fogadják a vének kezeinek rájuk vettetését és az addig tartson, míg a felavató könyörgése el nem végződik. Orgonaszóra itt semmi szükség. Ezzel a szertartás elérvén az igazi csúcspontot, innen már az általánosba való visszatérésnek kell következni. Ezért, mintegy áthidalásképpen:

7. Szóljon a felavató még egyszer a felavatottakhoz, most már különösebben a kerület nevében, de röviden és velősen itt alkalmazván az u. n. elbocsátást és felhatalmazást; aztán imádkozásra hívja fel az egész gyülekezetet, a melyet az Úri imádság után áldással végezzen.

8. Zendítse rá az egész gyülekezet valamelyik alkalmas éneket s aztán pár vers eléneklése után oszoljon el.

Végül még csak annyit, hogy ha majdnem általános szokás szerint, énekkar is kíván közreműködni: annak, véleményünk szerint, két helyen, u. m. a szertartást kezdő gyülekezeti ének után és a szertartást végző gyülekezeti ének előtt lehet részt juttatni.

I. B) A lelkésziktatás.

A lelkésziktatással jelenleg így állnak a kerületek:

a) A Dunamelléken az iktatás nincsen szabályozva s ha iktat is valaki valakit, az iktató papot a beköszönő pap szokta leginkább meghívni.

b) A Dunántúl sincs mindenütt lelkésziktatás; a hol van, többnyire az esperes végzi és többnyire így megy végbe: Éneklés után kiáll az iktató és az új lelkész az úrasztala mellé, hol az előbbi beszédet mond, melynek végén kijelenti, hogy a lelkészválasztást a felsőség helybenhagyta és már most felszólítja az új lelkészt beköszönő beszédének megtartására. Ott ennyi

ma az egész iktatás; régebben azonban ott is szokásban volt a templom kulcsának, a bibliának stb. ünnepélyes átadása.

c) Erdélyben a lelkésziktatás lényege az, hogy midőn az új pap elfoglalja az állását, az esperes vagy megbizottja beszéddel ajánlja őt a gyülekezetnek, átadván egyszersmind az új papnak a templom kulcsait, klenodiumait stb., aztán az új pap beköszön.

d) A tiszáninneni kerület 1883. évi őszi közgyűlésén (9. p. VI.) alkotta meg e tárgyban első szabályrendeletét, „A lelkész belépése az egyházba” cím alatt, melynek veleje elsőbbsen is az, hogy a megerősített lelkész az esperes vagy megbizottja jelenlétében ünnepélyesen beköszön; azután pedig az, hogy az esperes vagy megbizottja, a lelkészlakon, az adminisztrátor lelkész és a presbitérium jelenlétében átadja az új lelkésznek a templom és az egyház ládája kulcsait, a pecsétnyomót stb. s az ezekről szóló leltárt, az átadó adminisztrátor és az átvevő új lelkész aláírván, az egyház ládájába helyezik. Ezt a szabályrendeletet az 1893. évi tavaszi egyházkerületi jegyzőkönyv 95. száma lényegében fenntartja, mindazáltal azzal a két módosítással, hogy 1-ször óhajtható, hogy ezentúl egyházalkotmányunknak megfelelőbben ne az esperes vagy megbizottja, hanem az egyházmegye elnöksége, illetőleg megbizottai jelenjenek meg a beköszönésen; 2-szor: kivételt képeznek e szabály alól az olyan esetek, mikor segédlelkészek köszönnek be rendes lelkészül. Ilyenkor az esperes vagy megbizottja a jelenlétében már beköszönt ifjú lelkészt szeretettel ajánlja a gyülekezet hajlamaiba s néhány szóval a gyülekezetet megáldja. Ezek azonban csak az úrasztala mellől történhetnek és nem a kathedráról, mivel ezek már kívül esnek az istenitisztelek keretén és annak lényegéhez egyáltalán nem tartoznak. Templomkulcs stb. stb. átadása s más ilyen különlegeségek egyáltalában nem engedtetnek meg, mivel a beköszönő lelkészek a templomi szolgálatra, a kehely és biblia használatára már különben is megkapták az exmissiót.

e) A tiszántúli kerületben a beiktatást általában véve nem gyakorolják; ott a lelkész csak beköszön s ha azon kívül van még valami, mint üdvözlés, tisztelgés stb. az már a presbitériumban vagy egybeült történik. Ujabb időben azonban szórványosan már ott is kezdenek iktatgatni, természetesen beszéddel vagy beszédekkel és a szokott tárgyak átadásával.

Az elmondottak összegezéséből kitűnik, hogy a Dunamелléken és a Tiszántúl a lelkésziktatás sem mint szokás, sem mint intézmény nem áll fenn és inkább csak szórványosan fordul elő;

a Dunántúl már mint szokás gyakrabban jelentkezik, de általánosan nem kötelező. Erdélyből általános és régi szokásnak van jelezve, de úgy látszik, törvényesen nincs rendelve, sem rendezve. Egyedül a tiszáninneni kerület az, a hol intézménynyé van téve; de szabályrendeletei mutatják, hogy közigazgatási tekintetből, tehát inkább a jórend, mint valami új szertartás érdekében.

Vélemény a lelkésziktatásról.

Minthogy lelkésziktatásról vagy ennek megfelelő eljárásáról sem kánonaink, sem újabb törvényeink nem emlékeznek, sőt tudunkkal az egyházkerületek közül is csak az egy tiszáninneni szabályozza rendeletileg a lelkész belépését az egyházba, de ez az egy is a régi beköszönés értelmében és közigazgatási szempontból; minthogy sem hitvallásunkból, sem istentiszteleti elveinkből nem következik az, hogy szertartásaink számát szaporíttassuk; minthogy egyházjogi elveink szerint is az externa vocatio-ra adott egyházmegyei consensus teljes jogerővel rögtön hatályba lép és ez már a megerősítés alkalmával, az egyházmegyei gyűlésben tudomására adatik az illető egyház képviselői útján az egész gyülekezetnek; minthogy az újabb időben keletkezett s hitvallási elveinkkel teljességgel össze nem egyeztethető eljárások általános szokásnak sem tekinthetők: mindezeknél fogva az u. n. lelkészbeiktatást sem hitvallási, sem liturgiai, sem egyházjogi elveinkkel megegyeztethetőnek nem tartjuk s éppenazért még a nevét is elhagyandónak ítéljük; a jórend érdekében azonban, közigazgatási szempontból szerintünk is megengedhető, hogy a régi jó magyar szóval beköszönésnek nevezett gyülekezeti alkalmon az egyházmegye képviselői, úgy, a mint annak velejét a tiszáninneni kerület 1883. évi szabályrendelete kifejezi, jelen lehessenek, de ezeknek munkálkodása csupán a presbiteriumban, mint gyülekezeti igazgató közeg keretében folylyon le.

És most engedje meg a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés, hogy az eddig mondottaknak mintegy záradéka és kiegészítéseképpen visszatérhessünk még egyszer a lelkészavatásról nyilvánított véleményünknek arra a pontjára, melyben hangsúlyoztuk, hogy a lelkészavatás nem püspöki előjog, mert azt bármely esperes, sőt bármely rendes lelkész végrehajthatja az egyházi hatóság beleegyezésével. Ezt a nézetünket mi az új-szövetségre, a Helvét hitvallásra (XVIII. R. VIII. §.), régebb magyar protestáns írók (Pósa-házi: „Igazság Istápjá“ 441. l. Nádudvari P. „Predikációk,“ 618. lap. Zsarnay L. „Paptan.“ II. kiadás 96. köv.

lap) nézeteire alapítjuk és azért ismételjük, mert mi mind hitvallási, mind kormányzati elveinkkel megegyezőbbnek látnók azt, ha a lelkészavatást nem kerületenként, hanem egyházmegyénként, nem a püspökeink, hanem az esperesek vagy ezeknek helyettesei hajtánák végre, mindig csak olyankor, mikor segédlelkészből lett rendes lelkész lép a hivatalba, tehát a beköszönés alkalmával, tehát az új lelkész gyülekezetében, az egész gyülekezet jelenlétében. Egy ilyen eljárás törvényes intézménynyé téve, igen megegyeznék a mi egyházunknak szellemével, jellemével mind hitvallási, mind kormányzati tekintetben; hiszen a mi egyházunk a szó igaz értelmében vett népegyház, melynek feladata nem a népéletől való elszigetelésben, hanem ellenkezőleg az azzal való minél szorosabb egyesülésben áll. És erre a célra igen jó eszközünk lenne mi nekünk az, ha a lelkész-avatási szertartásunkat leszállítanók az episkopális magaslatokról és belevinnők a gyülekezetbe, az eleven életbe, a szívekbe; hiszen úgy is az illető gyülekezetekben van annak a legevangyéliomszerűbb helye; hiszen evangyéliomi egyházunk apostoli egyszerűségének éppen a lelkész-avatásunk az egyik legszívrehatóbb és legnépszerűbb apologiája; hiszen a sokféle iktatási ceremóniákat és az azokra való nagy hajlandóságot mással, mint a lelkészavatásnak illetően népszerűsítésével legyőzni és kiküszöbölni alig lehet. De általában is erősen hiszszük mi, hogy ennek a gondolatunknak a megvalósítása egyházas életünknek mindenik ágában hamar megtapasztalható, üdvös eredményeket szülne. Részletekbe, természetesen, itt és most még nem bocsátkozhatunk, de ezt a gondolatunkat, tiszteletteljesen és bizalommal ajánljuk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés nagybecsű figyelmébe!

II. A) Esperesavatás.

Ezzel a címmel, valamint az esperesiktatással is, röviden végezhetünk, mivelhogy a tiszáninneni kerület kivételével sehol sincsen nálunk esperes-avatás, hanem van iktatás, vagy régi jó magyar szavakkal: esperesi szék- és hivatalfoglalás. A nevezett kerületben egyébiránt az a szokás, hogy a két évenként tartott lelkész-avatás alkalmával, annak a keretében, de a nélkül, hogy az agendák erre csak ki is terjeszkednének, mielőtt a felavatandó lelkészek a kézrátételt vennék, megelőzik őket a netalán az elmúlt lelkész-avatás óta választott esperesek, a kik térdre borúlva veszik a kézrátételt és az áldást a püspöktől, a kivel aztán testvéri csókot váltanak és ő mellé sorakozva vesznek rész az utánnok nyomban letérdeplő ifjú lelkészek felavatásában.

Vélemény az esperesavatásról.

Az esperesavatást sem hitvallási, sem kormányzati elveinkkel megegyeztethetőnek nem tartjuk, egyszerűen azért, mert nálunk sem hierarkhiai rangfokozat, sem annak megfelelő, azzal mintegy párhuzamosan haladó ordinálási rendtartás nincsen; következésképpen az esperesi hivatal nem papi fokozat, hanem közigazgatási intézmény, melyre nem ordinálás, hanem az egyházmegye bizalma képesít. Az esperes-avatást különben érvényben levő egyházi törvényeink se rendelik, nem rendeli azt tudtunkkal a tiszán-inneni kerület sem, a többi kerületen pedig egyszerűen nem ösmérik; ugyanazért ezt a felesleges szokást a tiszáninnyi egyház-kerületből is eltávolítandónak tartjuk.

II. B) Esperesiktatás.

Esperesiktatás, helyesebben: esperesi szék- és hivatalfoglalás már minden kerületben, illetőleg minden egyházmegyében van. Az ennél követett eljárásnak veleje az, hogy az esperesnek megválasztott lelkész az egyházmegyei gyűlés színe előtt leteszi az esküt, aztán megtartja programbeszédét, mely után, vagy néhol előtte, az egyházmegyei gondnok, többnyire azonban a főjegyző üdvözlí az új esperest az egyházmegye nevében.

Vélemény.

Ez az eljárás sem hitvallási, sem kormányzati elveinkkel nem ellenkezőn, továbbra is fenntartandó, csak hogy nem esperes-iktatás, hanem esperesi szék- és hivatalfoglalás-néven.

III. Püspökavatás és iktatás.

Ezt a két címet együvéfoglalva ismertetjük, minthogy ezt a kettőt egymástól elválasztani, szerintünk, annyira nem lehet, hogy itt a két név voltaképpen csak egy dolgot jelent. Ösmertetésünk egyébiránt a legutóbb végzett e nemű szertartásokra fog szorítkozni.

a) A Dunamelléken, rendes istenitisztelet végeztével megnyitotta a szertartást egy karének. 2. Felavató beszédet mondott a tiszántúli kerület püspöke. 3. Az új püspök felesküdt. 4. Itt jött a felavatás az esperesi kar által a kezeknek fejretételével, a legidősebb esperes kérvén Istennek áldását a megválasztott püspökre, mely alatt a gyülekezet a 37. dicséretet énekelte. 5. A felavatott püspök beszéde. 6. Karének. 7. Végének, a 179. dics. 10. verse.

b) A Dunántúl a megválasztott püspök, meghivatván a kerületi gyűlésbe, mindenekelőtt feleskettetett és a főgondnok által üdvözöltetett; aztán a püspök elmondta székfoglaló beszédét, mely után a legidősebb esperes üdvözölte az esperesek és lelkészek nevében, egy világi tanácsbíró pedig a világi elem nevében. Azután volt a felavatás a következőképpen: 1. A dunamelléki püspök u. n. avató beszédet tartott, a melyet az új püspökért mondott imádsággal rekesztett be. 2. Ekkor így szólt az avató az avatandóhoz: „És most lépj elő s térdelj le ez elkészített zsámolyra, hogy ker. egyházunk ős szokása s Krisztusnak (!?) és az apostoloknak rendelete és példája szerint kezeimnek fejedre vettetése által read *adhassam Krisztus és az ő anyaszentegyháza áldását*. Melynek, hogy tanui legyenek, felhivom a nagytiszteletű esperesi kart, hogy fölavatandó püspökét (!?) a fontos pillanatban vegyék körül.“ Itt következett az áldás. Ennek végeztével így szólt a felavató püspök: „Állj föl s kezedben a bibliával, ajkodon az igével, szívedben hittel, bátorsággal és jósággal indulj az elődbe kiszabott úton. Dunántúli református egyházkerületünk felavatott Püspöke! Testvéri csókkal üdvözöllek és *fogadlak magyar református püspöki karunkba!* És most felkérem a nagytiszteletű esperesi kart is, hogy mint én, úgy ők is kézfogással (!?) foglaljanak magukhoz.“ 3. A már felavatott püspök mondott beszédet, imádsággal és áldással; aztán nyomban fogadta a küldöttségek tisztelgését a templomban.

c) Erdélyben az 1866-iki püspökváltozáskor nem volt sem avatás, sem iktatás, hanem a succedáló főjegyző egyszerűen beszéddel foglalta el hivatalát a közzsínaton; aztán erdélyi szokás szerint, de már később, letette az u. n. homágiális esküt. Hogy 1866 előtt hogy volt, arról értesítőnk hallgat. 1885-ben már volt avatás, a melyet a dunamelléki püspök végzett az erdélyi esperesek segédletével (!?), úgy, hogy az avató püspök előbb imádkozott, aztán beszédet mondott, majd ismét imádkozott, végre a püspök és az esperesek a térdeplő felavatandónak fejére, egy-egy bibliai hely elmondásával, kezüket vetették. Egyebekről hallgatnak a forrásaink.

d) Tiszáninnen: 1. Rendes istenitisztelet tartatik. 2. A megválasztott püspök leteszi a hivatalos esküt, mely után: 3-or: Megtartja beköszönő beszédét a szószékből. 4. A gyülekezet a 37-ik dicséretet énekli. 5. pont a kézzátétel, úgy hogy a térdeplő püspök fejére a helyettes püspök és az esperesek teszik kezeiket, mely alatt az áldást a helyettes püspök mondja. 6. Testvéri

csók az esperesek részéről. 7. A kerületi főjegyző üdvözli a püspököt a kerület nevében. 8. Gyülekezeti ének.

e) *Tiszántúl* a kerületi gyűlés testületileg vonul a templomba, hol kar- és gyülekezeti ének után: 1. A megválasztott püspök imádkozik. 2. A főgondnok tudatja a választás körülményeit, a szavazatok mennyiségét s fölhipja a megválasztott püspököt az eskütételre. 3. Főjegyző által feleskettetik. 4. A püspök térdre borul és a 3 legidősebb esperes kezeit fejére téve a legidősebb esperes kéro s áldó imádságot bocsát az egek urához. 5. A főgondnok üdvözli a fölesküdt püspököt és a kerület pecséteit kezébe átadja. 6. Az esperesek, egyházmegyei gondnokok, egyházkerületi tanácsbírák és jegyzők egymásután kezét fognak vele, mely alatt az orgona szól. 7. A püspök alkalmi beszédet tart, mely után a 2-ik legidősebb esperes üdvözli. 8. A püspök a gyülekezetet megáldja. 9. Kar- és gyülekezeti énekek. 10. A kerületi gyűlés berekesztése után a püspök a gyűlés-teremben fogadja az üdvözlő küldöttségeket.

Ha már most az öt kerület eljárását összegezni akarjuk, azonnal látható, hogy ez nem könnyű feladat a szanaszét ágazó szokásoknak sokfélesége miatt. A lényegét mégis körülbelöl a következő pontokba foglalhatjuk. 1. Három kerületben, u. m. a dunántúli, a tiszáninnen és túli kerületekben *a felavatás együtt jár az iktatással*, olyan értelemben, hogy az avatási szertartás a gyűlés keretébe van beillesztve; két kerület részéről pedig hiányzanak az adatok, de nagyon valószínű, hogy ott sincs ez másképpen. 2. Három kerületben, u. m. a dunamellékiben, dunántúliban és erdélyiben *más kerület püspökét* hívták meg az avatásra, a két tiszában pedig megelégedtek a kebelbeli esperesekkel. 3. Négy kerületben vagy a felavatás előtt, vagy a felavatás után *beszédet mondott az új püspök*; erre vonatkozólag az erdélyiből nincs adatunk. 3. Három kerületben, u. m. a dunamellékiben és a két tiszában az új püspök az avatás keretében tette le az *esküt*, a dunántúliban azon kívül; az erdélyiből nincs adatunk. 5. Ugyancsak e három kerületben a *kézvátételt* az esperesek végezték, az erdélyiben az avató püspök és az esperesek, a dunántúliban egyedül az avató püspök, de az új püspök mindenütt térdepelt.

Egyéb részletekre nézve annyifélek a szokások, hogy előszámlálásuk hosszadalmas ismétlésre vezetne.

Vélemény.

Az az episkopális maradvány, a melyet az evang. reform. egyház a püspökavatásra vonatkozólag a Komjátii és Geleji Katona

kánonok alapján megtartott és gyakorlatnak indított, ime, már mindjobban megtermi evangéliomellenes gyümöleseit: a sokféle püspökavatási ceremóniák közt eligazodni többé alig lehetséges. Sőt már odáig jutottunk, hogy a kerületek bizalmának első letétemenyeseit, első tisztviselőit más kerületbeli püspökök avatják fel, mintha nálunk nem a kerület részéről jönne az elhívás és a megbízás! Püspökeinket, a szélesebb kormányzói tisztök mellett is „primus inter pares”-eknek nevezett lelkipásztorokat, pápás püspökök módjára ordinálják prot. püspökök, most már nem is a kerület első tisztviselőségére, hanem egy új rendbe, a magyar reform. püspöki karba. Ezek azonban inkább csak kormányzati sérelmek, de van hitvallási is. Avagy ném ilyen-e az, midőn a felavatandóra nem a segítségül hívott szentlélek áradoztatja ki láthatatlan áldásait, hanem a felavató püspök adja mintegy láthatólag, saját kezeiből sáfárolva, tehát kézfoghatólag a Krisztus és az anyaszentegyház áldását! Ime, a kulcs hatalom, a legteljesebb pápás értelemben, teljes kigúnyolásául hitvallási elveinknek!

Ilyen szomorú, sőt megdöbbenő tünetek közt, a sárospataki theol. akadémia tanári kara, hitvallási és kormányzati elveinkhez való hűségétől hajtva, kimondja, hogy a püspökavatást, mint különben is hitvallási és kormányzati elveinkkel ellenkező szokást, megszüntetendőnek tartja.

Aztán, minthogy a püspöki állás igen tiszteletre méltó volta mellett is csak kormányzati, közigazgatási állás: elégedjék meg mindegyik, magát reformátusnak tartó kerület annyival, hogy megválasztott püspökét, — mint a hogy az egyházmegyék az esperest. — tisztán közigazgatásilag, a közgyűlésben állítsa be a hivatalába, felesketéssel, programbeszédének meghallgatásával és a kerület főgondnokától vagy főjegyzőjétől tartandó üdvözlő beszéddel.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! Hiszszük, hogy az előadottakban eleget tettünk megbízatásunknak. Most hát nincs más tiszttunk, mint hogy azt a megbízatást még egyszer megköszönve, véleményünket magunkkal együtt a főt. egyházkerület nagybecsű figyelmébe és jóindulatába ajánljuk, kijelentvén egyúttal azt is, hogy hasonló megbízásainak a jövőben is mindenkor szíves igyekezettel teendünk eleget.

Mély tiszteletünk őszinte jelentésével maradván

Sárospatakon, 1897. október hó 1-jén.

A főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek

alázatos szolgálói

a sárospataki theol. tanári kar tagjai.

E gyökeres elveket érintő munkálatot kerületünk köszönettel fogadja s a mellett, hogy minél szélesebb körű megismerés és megvitatás végett hirlapilag terjesztetni óhajtja, egyúttal hozzászólásra kiadja azt az egyházmegyéknek, a melyeknek jövő tavaszi gyűléseikből benyújtandó véleményes jelentéseit püspökünk egy, általa összehívandó bizottság elé terjeszti s e bizottság a maga munkálatát — végleges határozat hozatal végett — a következő gyűlésünkre fogja beadni.

28. A sárospataki theol. tanári kar mult évi őszi gyűlésünk 33. s 34. jegyzőkönyvi pontjaiban nyert megbízatásához képest jelenti, hogy a lelkészavatási bizonyítvány szövegét átalakította ugyan, de mivel a lelkészavatásra vonatkozó javaslatának elfogadtatása esetén ez a bizonyítvány — ilyen formájában — feleslegessé válhatik, idő előtt valónak véli annak beterjesztését; a felavatandók életrajzaira vonatkozó véleménye pedig a lelkészavatásról szóló javaslatában bennfoglaltatik.

Közgyűlésünk a theol. tanári kar jelentését helyeslőleg veszi tudomásul s attól — a szükséghez képest — a lelkészavatási bizonyítvány módosított szövegét az elnökség bekéri.

29. A főiskolai igazgató-tanács 1897. szeptember 8—9. napjain tartott ülésének 17. számú jegyzőkönyvi határozatával jelenti, hogy a folyó évi tavaszi közgyűlés 17. szám alatt hozott határozata folytán megbízta a gazdasági választmányi nyomdafelügyelőt, hogy tegye alapos tanulmány tárgyává az egri, miskolci, kassai, s.-a.-ujhelyi nyomdák üzleti viszonyait, szerzett tapasztalatait pedig terjeszse be; utasította továbbá a gazdasági választmányt, hogy a nyomdászszal kötött szerződés minden pontjára a legszigorúbban ügyeljen fel s azokat, ha szükséges, még a szerződés felbontásával is tartassa meg; végre kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a lelkészi hivatalok számára szükséges nyomtatványok kinyomatásának kizárólagos jogát a sárospataki főiskolai nyomdára ruházzván, kötelezze lelkészeit, hogy a szükséges íveket a főiskolai bizományosoktól szerezzék be.

Igazgató-tanács előterjesztését egyházkerületi közgyűlésünk elfogadja, a lelkészi hivatalok

számára szükséges nyomtatványok kinyomatásának kizárólagos jogát, hogy azok kiállítása jobb, ára pedig olcsóbb legyen, a sárospataki főiskolai nyomdára ruházza, utasítja és felhívja tehát lelkészeit, hogy a szükséges íveket a főiskolai bizományosoktól szerezzék be.

30. Ez évi tavaszi gyűlésünk 19 ik pontjában az egyházkerületi egyházi vagy lelkészi értekezletek eszméjének megvitatására s esetleg az értekező megvalósítását elősegítő véleményeik beadására, továbbá saját értekezleteik alapszabályainak az említett jegyzőkönyvi pontban foglalt utasítás szerinti módosítására és beterjesztésére hivatván fel az egyházmegyék: előadó papi főjegyző jelenti, hogy a beterjesztett vélemények egyező bizonyága szerint a kerületi egyházi vagy lelkészi értekező megalakításának ideje még nem érkezett el, mivel az egyházmegyei értekezletek nincsenek annyira megerősödve, hogy egy közös értekezőnek teljesen méltó alapul szolgálhassanak. Alapszabályaikat különben beküldték a felső-borsodi, ungi és tornai egyházmegyei értekezletek.

Közgyűlésünk a beterjesztett vélemények alapján az egyházkerületi értekező alakításának ügyét a napi rendről egyelőre leveszi, az abauji, alsó-borsodi, gömöri, felső- és alsó-zempléni egyházmegyéket pedig a kebelbeli értekezletek alapszabályainak beterjesztésére ismételten felhívja.

31. A tavaszi gyűlésünktől nyert megbízatásnak '(1897. 20. p.) a Sárospataki Irodalmi Kör megfelelvén, az egyházkerület történetének megírását a következő kérdő-pontok segélyével látná a legcélszerűbben előkészíthetőnek:

1. Az egyházközségnek mi a neve s jelenleg melyik egyházmegyéhez tartozik?

2. Az egyházközség mikor alapított? Vannak-e erre vonatkozó okmányok?

3. Az egyházközség hány lelket számlált megalapításakor, vagy az alapítását közvetlenül követő időkben?

4. Ha az egyházközség anyaegyház, vajjon kezdettől fogva az volt-e, s ha nem, mikor emelkedett az anyaegyházak sorába?

5. Ha az egyházközség társegyház, nem volt-e megelőzőleg magában álló vagy önálló anyaegyház, s ha igen,

mikor s mely okok folytán lett társegyházzá? Melyik egyházhoz csatlakozott társegyházul, s mindig egy mellett volt-e társegyház?

6. Ha az egyházközség leányegyház (filia), melyik anyaegyházhoz tartozik s kezdettől fogva mindig egy anyaegyházhoz tartozott-e? Nem volt-e valamikor, valamely korszakban önálló egyház, s ha igen, mikor s mely okok folytán lett leányegyházzá?

7. Ha az egyházközség missiói központ, mikor lett azzá s a hozzá tartozó szórvány (diaspora) mely községekre terjed ki?

8. Az egyházközség a különböző időszakokban melyik egyházmegyéhez, egyházvidékhez (tractus) és mely járáshoz (processus) tartozott?

9. Van-e az egyházközség kebelében az egyháziasság ápolására s vallásos és erkölcsi élet fejlesztésére alakult társaság?

10. Ha van, mikor alakult meg? Vanak-e alapszabályai? Az alapszabályokban a társulat célja miképen van meghatározva? A társulat fennállása óta minő sikerrel működik?

11. Ha nincs ily társaság az egyházközség kebelében, de korábban volt, mennyi ideig állott fenn, mikor s mily okból szűnt meg?

12. Van-e az egyházközségnek menedékháza, vagy kórháza? vagy általában a szegények ügyének felkarolására alakult intézménye?

13. A menedék-ház vagy kórház miféle alapból tartatik fenn és hány tagot képes befogadni?

14. Ha volt menedék-háza, kórháza vagy szegény-istápoló intézménye, de jelenleg nincs, meddig állt fenn, mikor és mely okok miatt szűnt meg.

15. Van-e az egyházközségnek temetkező egylete?

16. Ha van temetkező egylete: mikor alakult meg, hány taggal s mely alapokból tartja fenn magát?

17. Ha volt, de jelenleg nincs, mikor, s meddig állt fenn s mely okok miatt oszlott fel?

18. Melyek az egyházközségnek parochiális épületei?

19. A templom mióta áll fenn s hányszor és mikor volt megújítva? Az egyházközségnek a temploma állandóan, zavartalanul birtokában volt-e? Folytonosan, megszakítás nélkül gyakorolható volt-e az egyházközségben a templomi istenitisztelet?

20. A templom nem tartozik-e az építészeti műbecscsel bíró épületek közé? Ha igen, mely korszakból való s minő stílusban épült s nem fordul-e elő ennek a leírása valamely tudományos műben?

21. Nincsenek-e a templomban felíratok, esetleg faliképek vagy domborművek, s ha vannak, melyek azok?

22. Nincsenek-e a templomi felszerelésben értékes famunkák, faragványok?

23. Az egyházközségnek melyek a templomi, úrasztali edényei, s ezek minő anyagból vannak? Vannak-e rajtuk felíratok, dombor- vagy vésművek? Ha vannak, melyek azok?

24. Vannak-e a templomi felszerelésben értékes szövött és kivarrott női munkák, az urasztalára való vagy a szószék díszítésére szolgáló szövetek? Kik s mikor készítették ezeket?

25. A templomi, úrasztali edényeket és értékes szöveteket külön-külön kik s mikor ajándékozták az egyháznak?

26. A templomban van-e orgona vagy harmonium, s ha van, mikor állíttatott fel? Hány változatú s ki építette?

27. A templom mellett torony van-e vagy harangláb? Ha torony van, nincsen-e rajta kívülről, talán a fedelén felírás vagy évszám? Ha van, mi az?

28. Az egyháznak a különböző időszakokban hány harangja volt? A jelenlegi harangokon miféle lenyomatok vagy felírások láthatók? Kik öntötték a harangokat s kiknek a költségén készültek ezek?

29. Van-e az egyházközségnek magtára?

30. Ha van, mikor alapították, ki alapította s mi célból áll fenn?

31. Ha jelenleg nincs az egyházközségnek magtára, de korábban volt, ez mennyi ideig állt fenn, mikor s mely ok miatt semmisült meg?

32. Voltak-e az egyházközségnek lelkészei kezdettől fogva? Ha voltak, az alapításkor ki volt a lelkész, hány lelkész működött az egyházban kezdettől fogva összesen s kik voltak azok?

33. A lelkészi anyakönyvek, a születésekről, konfirmálásról, esketésekről, halálozásokról, áttérésekről és kitérésekről szóló protocullumok megvannak-e kezdettől fogva? Ha nincsenek meg, mely évtől kezdve léteznek s a hiányzó protocullumok mikor s mely okok miatt veszték el vagy semmisültek meg?

34. A meglevő, különböző tárgyú protocullumok külön-

külön hány kötetben vannak meg s az egyes kötetek mely évekről szólnak?

35. Az egyházközség parochiális levéltárában hány darab okmány van összesen? Meg vannak-e az egyházközség életére vonatkozó levéltári akták mind, teljes számban? Vannak-e a fentebb említetteken kívül könyv-alakú okmányok s melyek azok és mely tárgyról szólnak? Nem veszett-e el vagy semmisült-e meg az okmányokból? Ha igen, mikor s mely okok miatt veszttek el vagy semmisültek meg?

36. Mely évekből vannak meg a papi és tanítói díjlevelek (charták)?

37. A meglevő okmányok között vannak-e olyanok, a melyek az egyház életére, történetének, viszontagságainak megismerésére nézve különös fontossággal bírnak? Vannak-e olyanok közöttük, a melyek az egyház történetének egyes részleteit foglalják magukban? Vannak-e különösen alapító- vagy adomány-levelek, s ha vannak, kiknek a részéről s mikor voltak kiállítva és miféle alapítványokról, adományokról szólnak?

38. Voltak-e az egyházközségnek a különböző időszakokban pártfogói (patronusai) és jóltevői, s ha voltak, kik voltak ezek név szerint, mikor éltek s az egyházközség fenntartásához vagy felvirágoztatásához miféle adományokkal járultak, s általában az egyházközség iránti jóvoltuk miféle tettekben nyert kifejezést?

39. Van-e az egyházközségnek parochiális könyvtára? Ha van, mikor s ki által alapítottatott, miféle forrásból van fenntartva s gyarapítva és jelenleg hány darabból, kötetből és füzetből áll?

40. Volt-e az egyházközségnek kezdettől fogva iskolája?

41. Ha nem volt iskolája s jelenleg van, ez mikor állítottatott fel?

42. Ha nem volt s jelenleg sincs iskolája, az egyházközséghez tartozó növendékek melyik ref. egyházközség vagy mely egyház iskolájába járnak?

43. Ha volt az egyházközségnek állandóan iskolája, ez a különböző időszakokban hány classisra vagy osztályra oszlott s hány tanító működött benne?

44. Nem volt-e az egyházközség iskolája valamely időszakban egybekapcsolva magasabb fokú classisokkal, olyanokkal, a melyeknek az elvégzése nagyobb tanintézet

(a mai középiskola) felsőbb osztályaiba lépésre képesített? Nem volt-e magasabb fi- vagy leányiskolája? Ha volt s maig is van, mely időtől fogva áll fenn?

45. Nincs-e az egyházközségnek magasabb, tudományos tanintézete?

46. Az egyházközség iskolája a különböző időszakokban minő népességű volt?

47. Nem őriz-e az iskola, vagy általában az egyházközség oly iratokat vagy könyvalakú okmányokat, a melyek régibb korbeli tanterveket s az iskola belső állapotát, fejlődését s talán hanyatlását tárgyzó adatokat foglalnak magukban?

48. Kik voltak az egyházközség iskolájának kántorai, tanítói, rektorai?

49. Van-e az egyházközségnek énekkara?

50. Ha van, mikor alakult meg, ki állította fel s fennállása óta kik voltak benne az énekvezérek?

51. Ha volt korábban az egyházközségnek énekkara, de jelenleg nincs, mennyi ideig vagy mely időszakban állt fenn s mikor, mely oknál fogva oszlott fel?

52. Mely időponttól kezdve voltak az egyházközség iskolájában állandó tanítók alkalmazva?

53. Ha az egyházközség iskolája államivá vagy községivé lett, mikor lett azzá?

54. Van-e az egyházközség történetét tárgyzó monographia? Ha van, mi ennek a teljes címe, ki írta ezt, s mikor látott napvilágot?

55. Ha nincs ily monographia, abban az esetben nincs-e legalább oly egyháztörténeti mű, a mely az egyházközségről megemlékezik vagy ennek a történetét hosszabban vagy rövidebben tárgyalja?

56. Nincs-e a közelben oly község, a melyben korábban ev. ref. egyház létezett, de a mely a hiveknek az elköltözése, kihalása vagy más egyházba való kitérése miatt létezni megszűnt?

57. Ha van ily község, melyik az s mikor és mely okból szűnt meg benne az ev. ref. egyház létezni?

A felolvasott kérdő pontokat közgyűlésünk köszönettel és elismeréssel fogadja s azoknak kellő példányszámban való kinyomatását elrendeli s ennek előkészítésével, valamint a kinyomatott példányok szétküldésével Radácsi György

papi főjegyzőt bizza meg, a lelkészeket pedig felhívja, hogy a kérdőpontokra adandó feleleteiket igyekezzenek most egy évre a lehető leggondosabban s a fontos üggyhöz méltó pontossággal elkészíteni és szokott uton a püspöki hivatalhoz felterjeszteni.

32. Egyházkerületünk a „*Sárospataki irodalmi körnek*“ az *ismétlő iskolák számára szükséges tanterv* készítésére korábban adott megbizását folyó évi tavaszi közgyűlésének 21. sz. jegyzőkönyvi pontja meghosszabbította és azzal is megbízta az irodalmi kört, hogy — mint ugyanabban a jegyzőkönyvben ki van fejtve — az eddigi tervezettől eltérő, nagyobb méretű és diszezebb *confirmatiói emléklapokat* készíttessen. Irodalmi kör megbizottja jelenti, hogy a tervekkel még mostanra se készülhetek el, és hogy a díszesebb *confirmatiói emléklapok* elkészítésének a vidéki nyomdák által könnyen le nem győzhető technikai akadályok állottak eddig az útjába.

Egyházkerületi közgyűlés az irodalmi körnek adott megbizást mind a két kérdésre nézve ismét meghosszabbítja s felhívja az irodalmi kört, hogy a kívánt tervezeteket a jövő gyűlésünkre okvetlenül adja be.

33. Olvastatott egyházkerületünk miskolczi felsőbb leányiskolája felügyelő bizottságának évi jelentése, a mely szerint az intézetben az 1897/8-ik iskolai év szeptember 9-én nyitattott meg; a négy felsőbb osztályba beíratott összesen 180 növendék, 15-tel több, mint a múlt iskolai évben. A növendékek közül 70 miskolczi, 110 vidéki. Ev. ref. vallásu 101, ág. ev. 16., róm. kath. 13, izraelita 50. Egész tandíjat fizető 158, féltandíjas 4, teljesen tandíjmentes 18. Az internatusba felvétetett összesen 47 növendék, kik között jótéteményes 18, nem jótéteményes 29, és pedig 150 frtot fizet 15, 75 frtot 3, 200 frtot 29. Az internatus növendékei közül református 40, róm. kath. 2, ág. ev. 5. Az intézet létszámának fokozatos emelkedése valószínűleg rövid idő múlva szükségessé fogja tenni a meglevő tantermek nagyobbítását, illetőleg új tantermek létesítését.

Beterjeszti a felügyelő bizottság az 1897/8-ik iskolai év költségvetését is, mely szerint

1. az intézetre

Bevételül előirányoztatik összesen . 7744 frt 50 kr.

Kiadásul előirányoztatik összesen . 7737 frt 19 kr.

Fölöslegül mutatkozik 7 frt 31 kr.

2. az internatusra

Bevétel összesen 8425 frt. — kr.

Kiadás összesen 8378 frt 50 kr.

Maradvány . . 44 frt 50 kr.

Az intézetben a tanítás az állami felsőbb leányiskolák tanterve s az intézet számára megküldött, részletekig kidolgozott órarend szerint kezdődött meg, — fentartatván azonban a felügyelettel megbízott, de rendelkezési joggal nem bíró miniszteri biztossal szemben is az intézet önállósága és autonomikus jogai. A tanári kar által kidolgozott tantervet és órarendet a felügyelő-bizottság a tavaszi egyházkerületi gyűlésre ígéri beterjeszteni.

Örömmel említi meg továbbá a jelentés, hogy az egyházkerület múlt évi őszi közgyűlése 22-ik számú határozatának s a főtiszteletű püspöki hivatal többszöri felírásának meglett a kívánt eredménye s a nagymélt. vallás és közokt. Miniszterium 1997 évi május 21-én kelt 29,597 számú leíratával az intézet nyilvánossági jogát határozottan elismeri, illetőleg megadja, s az intézet feletti állami főfelügyelet gyakorlásával Berecz Antal állami felsőbb leányiskolai igazgatót bízta meg. E fontos okmány egész terjedelmében a következő:

Meltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr!

A tiszáninneri evangelium szerint reformált egyházkerület felügyelete alatt álló miskolci ev. ref. felsőbb leánynevelő intézet megvizsgálására múlt év deczember hó 31-én 63191-ik szám alatt kelt intézvénym értelmében kiküldött biztosom jelentéséből örömmel értesülvén arról, hogy ezen leánynevelő intézet négy felső osztálya az állami felsőbb leányiskolai szervezetnek megfelelő tantervével és tanerőkkel van ellátva; hogy azoknak elhelyezése, valamint felszerelése is kifogástalan; hogy továbbá az iskola felügyelő bizottsága biztosom előtt kijelentette, hogy már legközelebb gondoskodni fog, hogy ezen osztályokban a felsőbb leányiskolai tanterv értelmében a torna is mint rendes tantárgy taníttassék s hogy a tantárgyak elhelyezésére s azok tanítására szánt heti órákra nézve is az állami felsőbb leány-

iskolákkal az egyöntetűség létesíttessék: nevezett osztályokat másodrendű felsőbb leányiskolául ezennel elismerem s mint ilyent a nyilvánossági joggal véglegesen felruházom.

Erről méltóságodat azzal van szerencsém teljes tisztelettel értesíteni, hogy az iskola feletti állami főfelügyelet gyakorlásával egyidejűleg Berecz Antal központi szolgálatra berendelt állami felsőbb leányiskolai igazgatót, mint biztosomat állandóan oly meghagyással bíztam meg, hogy ezen iskolát, legalább évenként egyszer, minden rendelkezési jog nélkül látogassa meg s annak állapotáról nekem mindenkor jelentést tegyen.

Egyúttal szívesen ragadom meg az alkalmat, hogy Méltóságodnak, valamint a bölcs vezetése alatt álló egyházkerületnek, ezen iskolának a jelenlegi színvonalra való emelése körüli fáradozásáért és áldozatkészségeért teljes elismerésemnek kifejezést adjak.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1897. évi május hó 21.

Wlassics.

Végül jelenti a felügyelő bizottság, hogy néhai Debreczeni Dániel és neje Kecskeméthy Nagy Karolina, miskolczi lakosok végrendeletileg 1000 frtot hagytak az intézetnek s ez összeget a megboldogult férfinak özvegye még életében kifizette.

Ugyancsak Horváth Lajos volt országgyűlési képviselő, a felügyelő bizottság tagja, az intézet udvarának és a kapu alatti térnek kövezési munkálataihoz 50 frtot adományozott.

Egyházkerületi közgyűlésünk örömmel értesült a jelentésből a miskolczi felsőbb leánynevelő intézet folytonos és fokozatos emelkedéséről és felvirágzásáról s mindezen jelentéseket örvendetesen veszi tudomásul, s egyszersmind az előbbi adományt az elhunyt adományozók iránt való hálás emlékezéssel veszi tudomásul, az utóbbi adományozónak pedig forró köszönetét fejezi ki.

34. Elnöklő püspökünk jelenti, hogy kerületünk felsőbb leányiskolájának igazgató tanára, *Tóth Pál*, a folyó évi szeptember havában töltötte be tanárkodásának s illetőleg igazgatóságának 25-ik évét s nagyszámú volt és jelenlegi hálás tanít-

ványai ez alkalomból folyó hó 12-én jubiláris ünnepélyt rendeznek tiszteletére. Indítványozza azért, hogy egyházkerületünk is fejezze ki legteljesebb elismerését a Tóth Pál hosszú és eredményekben gazdag működése felett s a kerületünk büszkeségét képező leánynevelő-intézet megalapítása és felvirágoztatása körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvébe igtatván, ezen jegyzőkönyvi határozatot a jubileum napján egy küldöttség adja át az ünnepeltnek.

Egyházkerületi közgyűlésünk örömmel teszi magáévá elnöklő püspökünk indítványát s a legteljesebb elismeréssel igtatja jegyzőkönyvébe a Tóth Pál érdemeit, a ki életének s munkarejének java részét kerületünk leányiskolájának szervezésére és felvirágoztatására szentelte s a kinek igazgatói hivatottsága, tanári tapintata, nemes gyöngéd lelkülete, szeretetreméltó modora s e mellett páratlan buzgalma és lelkesedése emelte, kerületi leányiskolánkat azon magas színvonalra, a melyen azt a nagymélt. közoktatásügyi minisztérium is legközelebbi leiratában teljes elismerésével méltányolta. A Tóth Pál egyénisége s 25 éven át kifejtett lankadatlan és ihletett munkássága tette kerületi leányiskolánkat nemcsak egyházkerületünkben, de annak határain túl is oly népszerűvé, hogy annak jövője s folytonos emelkedése immár biztosítottnak mondható.

Midőn azért egyházkerületünk az elismerés önkéntes adójával áldozik a Tóth Pál hivatásos munkájának, egyúttal kéri a gondviselést; hogy tartsa meg őt még igen sokáig leányiskolánk élén testi és lelki erejének teljességében legyen még igen sokáig felsőbb leányiskoláinknak lelke, dísze és büszkesége s édes övéinek állandó boldogsága.

Ezen jegyzőkönyvi határozatnak a jubileum napján az ünnepeltnek leendő átadására főtiszt. püspök úr felkéretik s mellé Radácsi György egyházkerületi főjegyző, Tóth Dániel és Vadászi Pál esperesek, Lévy József, egyházkerületi s Szathmári Király Pál és Molnár Bertalan egyházmegyei tanácsbírák küldetnek ki.

35. Ragályi Béla felső-borsodi egyházmegyei gondnok, a Tóth Pál jelzett ünnepeltetése alkalmából nem tartván elegendőnek kerületünk részéről csupán az erkölcsi elismerést, indítványozza, hogy emelje fel a kerület a Tóth Pál fizetését évenként 200 frttal.

Közgyűlésünk ez indítványt, mint az igaz érdem méltánylásának bizonyítékát, szívesen üdvözlí s megbízza a kerületi felsőbb leányiskola felügyelő bizottságát, hogy a 200 frtnyi fizetéspótléknak mi módon való fedezése végett tavaszi gyűlésünkhöz véleményes javaslatot terjesszen fel.

36. Az elnökség, a múlt őszi közgyűlés 23. jegyzőkönyvi pontja értelmében, a theologiai tanárok nyugdíjintézete érdekében szerkesztett, közadakozásra buzdító szöveget bemutatja.

E felhívó szöveget közgyűlésünk felolvasottnak tekinti s felkéri elnökségét, hogy mihelyt a mostani nyomasztó viszonyok kissé könnyebbre fordulnak s az idő és a körülmények kedvezőbb színben mutatkoznak: ez adakozásra buzdító szöveget kinyomatásáról s a nagy közönséghez való eljuttatásáról gondoskodni szíveskedjék.

37. A folyó évi tavaszi közgyűlés 30. számú határozata folytán a főiskolai igazgató tanács folyó év szeptember 8—9. napjain tartott üléséből 18. szám alatt hozott határozatával javasolja Pásztor Sámuel főiskolai ének- és zenetanár nyugdíj-ügyének rendezésére vonatkozólag, hogy ő 1885. szeptember 1-én kezdődő szolgálati idővel, a theologiai tanárok nyugdíjintézetébe, az 1896. évi őszi közgyűlés 21. számú határozatában elfogadott számítási módozatok szerint vétessék be; kéri egyszerűen az egyházkerületet, hogy ezen nyugdíjpénztárba — a theologiai tanárokért évenként fizetni szokott összeg arányában — Pásztor Sámuelért is fizesse az aránylagos összeget.

Egyházkerületi közgyűlésünk Pásztor Sámuel főiskolai ének és zenetanárt a theologiai tanárok nyugdíjintézetébe az igazgató-tanács javaslata szerint és alapján felveszi, utána a nevezett pénztárba az esedékes aránylagos összeg fizetését a Vay-Mocsáry-alap terhére elvállalja.

38. Ugyanezen gyűlés 38. számú határozatával megbízta az egyházkerületi pénzügyi választmányt, hogy az egyházkerületi papi özvegy-árvatár alapszabályainak módosított tervezetét készítse el; a választmány a kért tervezetet beterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlés a beadott tervezetet, valamint a kisebbség ellenkező alapokon nyugvó tervezetét jegyzőkönyvünkben kinyomatni, megvitatás és vélemény-adás végett az egyes egyházmegyékhez áttenni rendeli, felkérvén az egyházmegyéket, hogy jelentéseiket a jövő tavaszi közgyűlésre terjeszszék be.

I.

A tizáninenni ev. ref. egyházkerület
1843. évben alapított »Papi özvegy-, árva-tár«-ának módosított
alapszabály-tervezete.

(A bizottság többségének tervezete.)

1. Tagok.

1. §. 1. A tizáninenni ev. ref. egyházkerületben alkalmazott lelkészek, theologiai és középiskolai vallás-tanárok; továbbá jelenleg az intézet kötelékében levő tanítók; jövőre a kötelezett tagság megszűnik, a mennyiben a lelkészek, theologiai, és középiskolai vallástanárok szabad tetszésök szerint léphetnek be az intézetbe, a többi tanárok, valamint az elemi iskolai tanítók tagokul többé nem fogadtatnak el. A ki az intézet tagja maradni nem kíván, jogosítva van ki lépni, de befizetett díjait vissza nem követelheti.

2. A díj-fizetést teljesített lelkészek, tanárok és tanítók özvegyei és árvái.

2. §. A hivatalától örökösén megfosztott intézeti tag özvegye s árvái, csak azon esetben bírnak ellátási igény nyel, ha a megfosztott díjfizetéseit haláláig folytonosan teljesítette; ellen esetben a megfosztottnak, özvegyének, vagy árváinak a befizetett díjak egy összegben, kamat nélkül visszaadatnak.

II. Az intézet jövedelmei.

3. §. 1. Az egyházkerület által kezelt »papi özvegy-árva-tár« tőkéjének kamatai.

2. A tagok részéről befizetendő belépési és évi díjak.
3. Az egyházkerületi közgyűlés által elrendelt évi gyűjtések.

4. Kegyes alapítványok és hagyományok.

Az ezen §. 2., 3. és 4. pontjai alatt felsorolt jövedelmek folyton tökéstendők, s évi ellátási illetményekre semmi körülmények között sem fordíthatók.

4. §. A 3. §. 2. pontjában említett évi tagsági díjak, az eddigi gyakorlat szerint, az első osztályban 6 frt 30 krral, a másodikban 4 frt 20 krral s a harmadikban 2 frt 20 krral, a negyedikben 1 frt 5 krral lesznek a tagok által, továbbra is befizetendők.

5. §. Azon lelkészek, illetőleg tanárok, a kik nem mindjárt hivatalba lépések alkalmával, hanem későbbben kívánnak az intézetbe belépni, valamint azok is, kik más egyházkerületből jöttek át, csak úgy lehetnek tagjai az intézetnek, ha az elvállalt osztály díját, hivatalba léptöktől kezdve 6⁰/₁₀-os kamatok kamatjával együtt befizetik.

6. §. Az alacsonyabb díj-osztályból a magasabbba lépni szintén csak is az 5. §-ban kifejtett elv szerint lehet. A magasabból az alacsonyabb díj-osztályba lépni azonban nem lehet.

7. §. Az évi tagsági díjak minden évben az egyházlátogatók által szedendők be.

8. §. A véglegesen más egyházkerületben alkalmazott intézeti tagnak befizetett díjai kamat nélkül visszaadtnak.

III. Az évi ellátás.

9. §. Az évi ellátást az özvegy és árvák, a férj, illetőleg apa által fizetett díj-osztály arányában élvezik.

10. §. A kamat-jövedelem egész összegében kiosztatik évi ellátási illetményül oly formán, hogy az egyházkerületi számvevőszék a számadások megvizsgálása alkalmával fogja meghatározni az egyes osztályokra eső illetményeket kerek összegekben, a törzskönyvbe vezetett jogosultak száma szerint s ezen illetmény minden év május hava 1-én esedékes, utólagosan.

11. §. Az ellátási illetményt húzni kezdi az özvegy férje, az árvák atyjok halála után, midőn annak hivatala után járó javadalmazását élvezni megszűntek.

12. §. Megszűnik az évi ellátás az özvegyre nézve, ha

meghal, vagy ha újra férjhez megy, azon fél év végével, melyben halála vagy újra férjhezmenetele történt.

Az árvákra nézve, ha meghalnak vagy ha a finemen levők éltők 24-ik évét betöltötték, sőt addig is, ha rendes kereset-módhoz jutottak, a leányokra nézve pedig férjhez menetelők idejekor, vagy ha már korábban is valamely megélhetésöket biztosító keresetmódhoz jutottak.

13. §. Ha azonban az árva oly nyomorék, hogy valamely kereset-módra alkalmatlan, évi ellátásban részesítendő.

14. §. Ha valamely intézeti tag elnyomorodik és hivatala viselésére alkalmatlanná lesz, s így hivatala jótéteményeit teljesen nem élvezheti, szintén évi ellátásban részesítendő.

15. §. Ha az özvegy, intézeti taghoz megy nőül második férje halála után. — választási joga van első vagy második férje után — kívánni az évi ellátást, az árva azonban, mindenkor az atyja által fizetett díjosztály után részesül évi ellátásban.

16. §. Ha az özvegy két vagy több házasságból származott árvákat tart, — kik évi ellátási igénynyel birnak — úgy ő húzza a gyermekeikre illető összes eltartási illetményeket; ha azonban egyik vagy másik házasságából származott árváit nem ő maga tartja, csak az általa tartott gyermekekre eső illetményekhez tarthat igényt, a másik fele az árva vagy árvák között osztandó meg. Megosztandó az évi ellátás azon esetben is, ha mindkét szüle elhalta után több árva maradt, — ezek között.

IV. Kezelés.

17. §. »A papi özvegy árvatár« tőkéi s pénzei az egyházkerületi pénztár által kezelendők.

Az egyházkerületi pénztárnok által egy törzskönyv állítandó össze, melybe az igénynyel bírók kivétel nélkül bevezettetnek s külön lappal birnak.

Hasonló törzskönyv vezetendő az egyházmegyéknél is az egyházmegyei dékánok által.

Az évi ellátásban részesülő özvegyek vagy árvák fizetési iverekkel láttatnak el.

Ezen fizetési iver beküldése s a dékánok ellenjegyzése nélkül az évi illetmény ki nem fizethető; nem fizethető ki akkor sem, ha a fizetési ív megtelelő rovatában a tartó-

kodási hely lelkésze által az illetőnek életben léte nem bizonyítottatott.

Ezen fizetési ívek névre állítandók ki, így az özvegy elhaltával annak fizetési íve megsemmisítendő, s ha utánna árva vagy árvák maradtak, ezek nevére állítandó ki a fizetési ív.

Az illetmények minden év május elsején utólagosan fizettetnek ki az egyházmegyei dékánok által.

A fizetési ívek azonban már január 1-én minden évben beküldendő az egyházmegyei dékánokhoz, hogy ezek az egyházkerületi pénztárnokot, a hozzájuk kiküldendő évi illetmények összegéről, idejében értesíthessék.

A hivataloskodásuk alatt elhunyt intézeti tagok, valamint az özvegyek és árvák elhunytáról, tartoznak az egyházmegyei dékánok az egyházkerületi pénztárt, az ez által kiadandó űrlapokon 14 nap alatt értesíteni, hogy a törzskönyv megfelelőleg vezetethessék.

18. §. A pénztár felett az egyházkerületi pénzügyi választmány őrködik, s határoz minden a jelen szabályzatban foglalt pontokra nézve; évi jelentését az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti be.

19. §. Jelen szabályzat megfelelő számú példányokban kinyomatandó, azokkal úgy a lelkészi hivatalok, valamint az intézeti tagok is ellátandók.

Miskolcz, szeptember 1897.

II.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1843. évben alapított »Papi özvegy- árvatár«-ának módosított

alapszabály-tervezete.

(A bizottság kisebbségének tervezete.)

I.

Tagok.

1. §. Az intézetnek fizetési kötelezettséggel és ellátási igénynyel bíró tagjai:

1. a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület jelenleg élő lelkészei.

2. a díj fizetést teljesített, elhunyt lelkészek és tanítók özvegyei és árvái.

Az intézetbe újtagok többé nem vétetnek fel.

2. §. Az intézetnek azon tagjai, kik évi díjait már 25 éven át fizették, az évi díjak további fizetésére nem kötelezettek. Azon intézeti tagok ellenben, kik évi díjait a fentt kitett időn belől fizetik, ezek befizetését 25 évig tartoznak teljesíteni.

3. §. A hivatalától örökösen megfosztott intézeti tag özvegye s árvái, csak azon esetben bírnak ellátási igényrel, ha a megfosztott díjfizetéseit már 25 éven át teljesítette, ellen esetben részökre csakis a befizetett díjak adatnak vissza; azonban annak családja is, ki a díjfizetést már 25 éven át teljesítette, csakis az ő elhunytával részesíthető évi ellátásban.

II. Az intézet jövedelmei.

4. §. 1. Az egyházkerület által kezelt »Papi özvegy-árva tár« tőkéjének kamatai.

2. a tagok részéről még 25 éven át be nem fizetett évi díjak.

3. az egyházkerületi közgyűlés által évenként elrendelt gyűjtések.

4. Kegyes alapítványok és hagyományok.

Az ezen §. 2., 3. és 4. pontjai alatt felsorolt jövedelmek folyton tőkésítendő s évi ellátási illetményekre semmi körülmények között sem fordíthatók.

5. §. A 4. §. 2-ik pontjában említett évi díjak az eddigi gyakorlat szerint az első osztályban 6 frt 30 krral, a másodikban 4 frt 20 krral a harmadikban 2 frt 10 krral lesznek az illető tagok által továbbra is befizetendő.

6. §. Egyik alacsonyabb díj osztályból a magasabb díj-osztályba előlépni, — tekintettel a díjfizetés meghatározott idejét — többé nem lehet.

III. Az évi ellátás.

7. §. Az évi ellátást az özvegy és árvák a férj, illetőleg apa által fizetett díjosztály után 1., 2. vagy 3. osztályilag élvezik.*

39. A pelsűczi egyház kéri, hogy egyházkerületünk a folyó évi tavaszi közgyűlés 54. szám alatt hozott határozatá-

* A többi §§-okra nézve egyezik a többség tervezetével.

nak megváltoztatásával, a Szentpétery Sámuel lelkész és neje, született Kálniczky Zsuzsánna által tett és a kerületi közgyűlés által kezelés végett elfogadott 2000 korona alapítvány után 7% kamat adassék.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet, sajnálattal bár, de nem teljesítheti; nem pedig azért, mert a kegyes alapítványt az alapítók feltételei szerint 1956. július 1-ig külön kell kezelni, a 20 koronán felül levő kamatot mindig a tőkéhez csatolni; az ilyen külön kezelt tőke épségeért pedig a kerületet felelősség terheli, így a kamatláb meghatározásánál figyelemmel kellett lenni a jövőben bekövetkező veszteségekre.

40. Az 1896. évi őszi közgyűlés 65-ik számú és folyó évi tavaszi közgyűlés 22-ik számú határozatára vonatkozólag, az abauji egyházmegye pártolólág terjeszti be a kassai egyház presbitériumának jelentését, az ottani ref. harangoknak nagypénteki hallgatása tárgyában. Elmondja a jelentés, hogy a nagypéntek ünnepén való harangozás elmaradása Kassán már majdnem két százados szokás, nemcsak a ref., hanem a testvér ág. h. ev. egyház kebelében is; s hogy e szokást teljesen indokolttá teszi a kassai két prot. egyháznak e túlnyomóan katolikus jellegű és lakosságú városban való helyzete, e figyelemért a róm. kath. egyház és a város részéről hasonló figyelemben való részesítése és a felekezetek közötti békének s e béke megbontásából keletkező kellemetlenségek, sőt egyenes hátrányok kikerülésének magasabb érdeke. S bár nyilvánvaló, hogy harangoztatási jogának gyakorlásában a kassai ref. egyházat senki nem akadályozza s e jogával előbb-utóbb élni is kíván és fog is: ez idő szerint nem látja célravezetőnek az eddigi gyakorlat megváltoztatását, hanem kéri annak továbbra is érvényben való hagyását s e jelentésének tudomásul vételét.

Egyházkerületi közgyűlésünk az abauji egyházmegyének, illetőleg a kassai egyháznak e felterjesztését tudomásul veszi; elvárja azonban a kassai egyház presbitériumától, hogy jogához s ígéretéhez híven s az országos vallásügyi törvényeknek és a kor felvilágosodottabb gondolkodásának is megfelelően, a nagypénteki harangoztatás elrendelésére vonatkozó jogát, lehetőleg minél előbb tényleg is gyakorolni fogja.

41. A gömöri egyházmegyének a *sárospataki főiskolai táp-intézetre* vonatkozólag tett felterjesztése, a tavaszi közgyűlés 72-ik számú jegyzőkönyvi pontjában, kerületünk által, érdemleges tárgyalás előtt jelentéstétel végett a főiskolai tanári karnak, a gazdasági választmánynak és igazgató-tanácsnak adatván ki: az igazgatótanács folyó évi június 27-iki ülésének 15-ik számú jegyzőkönyvében előterjeszti mind azon intézkedéseket és javításokat, a melyek a főiskolai tápintézet fejlesztése érdekében az utóbbi évek alatt tétettek, — a gömöri egyházmegye aggodalmait alaptalanoknak nyilvánítja és a tápintézeti felügyelőnek bizalmat szavaz.

Közgyűlés, — miután e jelentésből és előszóval adott felvilágosításokból meggyőződött arról, hogy főiskolánk a tápintézetet, ezen egyik legnagyobb becsü intézményét, folyvást féltékeny gonddal őrzi s azt, a mennyire a vagyoni körülmények engedik, fejleszteni is törekszik, s annak érdekében úgy az ellenőrzés, mint a kielégítőbb ellátás körül az utolsó időben is több fontos intézkedést tett, — igazgató-tanács megnyugtató jelentését tudomásul veszi.

42. Ugyanazon közgyűlés 79-ik számú határozata folytán javasolja az egyházkerületi pénzügyi választmány 1897. szept. 25-én tartott ülésének 42-ik számú határozatával, hogy *Órás Károly* mádi állami tanítónak az a kérelme, hogy ő az egyházkerületi papi özvegy-árva-tár kötelékében továbbra is megmaradhasson, útasíttassék el, befizetett tagsági díjai azonban kamat nélkül adassanak vissza.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslatot elfogadja.

43. Tavaszi közgyűlésünk 85-ik számú határozatában megkeresni rendelte a vallás és közoktatásügyi minisztériumot az iránt, hogy minden olyan tanítói állomásnak, mely az államsegély életbeléptetése előtt 50—50 frt egyházkerületi segélyben részesült, ezt az 50 forintot, mint a mely tévedésből a rendes fizetésbe számíttatott be, — pótlólag az állampénztár terhére utalványozza ki.

Elnökség jelenti, hogy a kívánt felterjesztés a nevezett minisztériumhoz megtörtént. Tudomással bírván azonban arról, hogy az e tárgy-

ban a minisztériumhoz egyesek által intézett kérvények kedvező elintézésben részesültek; utasítja mindazokat az egyházközségeket, melyek ezelőtt tanítói állomásuk javára egyházkerületi segélyben részesültek, hogy illetékes vármegyék jök közigazgatási bizottságának és tanfelügyelőségének útján forduljanak közvetlenül a vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz az elmaradt 50 frt. segély kiutalása iránt: kijelentvén gyűlésünk azt, hogy a mely egyházak ezen felfolyamodást elmulasztják, azok számot nem tarthatnak arra, hogy azon segélyösszeget az egyházkerület pénztárából továbbra is felvehessék.

44. Az anyagi ügyek egyöntetű kezelését szabályozó utasítás megkészítésére, tavaszi közgyűlésünkben 87-ik jegyzőkönyvi szám alatt kiküldött bizottság elnöke jelenti, hogy a kívánt munkálattal, különösen a hozzá szükséges adatok lassu érkezése, de a feladat nagysága miatt sem lehettek teljesen készen a mostani gyűlésre s kéri a határidő meghosszabbítását.

Közgyűlésünk a bizottság kérelmét készséggel teljesíti s a munkálat beadásának határidejéül — tekintettel arra, hogy egyetemes konventünk az egyes kerületek vagyonkönyvi íveit szintén sürgeti — a deczemberi rendkívüli közgyűlést tüzi ki.

45. Elnökség jelenti, hogy tavaszi közgyűlésünk 89-ik számú jegyzőkönyvi pontja értelmében a csécsi egyház segélykérvényét, régi temploma falfestményeinek restaurálása tárgyában, az „Országos műrégészeti Társulathoz“ fölterjesztette.

Tudomásúl vétetik.

46. Olvastatott a tavaszi közgyűlésünkben 109-ik számú határozattal kiküldött bizottság véleménye, a „Jelentő ívek“ kiigazítását kérő folyamodványok elbírálására vonatkozó irányelvek megállapítása tárgyában.

E munkálat alapján egyházkerületünk ki mondja, hogy

a) A jövőben beadandó kérvények megbírálására egy állandó bizottságot nevez ki Radácsi György főjegyző elnöklete alatt, tagokul fölkérve

e bizottságba Szinyei Gerzsont, Debreczeni Bertalant, Bálint Dezsőt, Dr. Finkey József és Dr. Finkey Ferencz egyházkerületi aljegyzőket.

b) E bizottság a jelentő ívek kijavításának megengedését csak abban a három esetben véleményezheti, ha a jövedelem összegének kiszámításánál összeadási hibát követtek el; továbbá ha a jövedelembe beszámíttatott a lelkészi lakás és házi kert évi használatának értéke vagy készpénzben adott lakbér; s végül ha a lelkészi jövedelem időközben csonkult vagy emelkedett.

47. Ugyanezen bizottság indítványa alapján, a lelkészi kar megnyugtató véget,

felkéri egyházkerületünk az egyetemes konventet annak kimutatására, hogy

a) a segélyeket a kataszteri vagy a bérjövedelem alapján osztja-e ki?

b) miként számíttatott ki mind az öt kerületben, a beadott Jelentő Ivek alapján, az egyes lelkészi állomások jövedelme, t. i. az ingatlanok kataszteri vagy bérjövedelmének tekintetbe vételével-e?

48. Ugyanezen bizottság javasolja, hogy a múlt tavaszi gyűlésünkre helyesbítés végett benyújtott Jelentő ívek közül igazíttassék ki:

1. a Gecsei Péter tarczali lelkész íve, mivel évi jövedelmébe a lakás és kert használatának értéke is beszámíttatott, 2202 koronáról 2008 koronára;

2) Abaházy József liskai lelkész íve, mert a jövedelem összegezésénél számolási hiba követtetett el, t. i. egy összeg kétszer számíttatott, 1446 korona 40 fillérről 1346 korona 40 fillérre;

3. Pataki Pál tarnóczi lelkész íve, — miután lelkészi javadalmába tévedésből az éppen akkor ürederésben lévő tanítói állás jövedelme is beszámíttatott, — 789 korona 80 fillérről, 686 korona 85 fillérre.

4. Szabados László imolai lelkész íve, — mivel jövedelme szintén téves kiszámítás alapján összegeztetett — 1231 koronáról 1079 koronára.

Ellenben nem javasolja a Kovács István Ágteleki és Nagy

Sándor kisdobronyi lelkészek jelentő ívének kiigazítását, mert a jelentő ívek kitöltéséhez adott utasítás szerint, az ingatlanok évi jövedelme nem a kataszteri, hanem a tényleges bérjövedelem szerint volt megállapítandó.

Gecsei Péter, Abaházy József, Pataki Pál és Szabados László kérvénye és Jelentő Ive, a bizottság munkálatában javasolt összegig terjedő helyesbítésre, a konvent elé ajánlólag fölterjesztetik; ellenben Kovács István és Nagy Sándor kérelme — ugyancsak a bizottság megokolása alapján — elutasítatik.

49. Ugyanazon közgyűlés, 92-ik számú határozatával, elintézés végett áttette az egyházkerület pénzügyi választmányához a *kondói* ev. ref. egyház folyamodványát, melyben 42 frt szükösi tári tartozását elengedtetni kérte; jelenti ezek folytán a választmány, ugyanazon ülésének 40-ik számú határozatával, hogy a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

Tudomásul vétetik.

50. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 111-dik számú jegyzőkönyvi pontjával *Zombory Andor* lipcsei egyetemi hallgatónak segélykérő folyamodványát ajánlattétel végett a sárospataki főiskolai Igazgató-Tanácshoz téven át, Igazgató-Tanács folyó évi szeptember 8-iki ülésének 33 ik számú jegyzőkönyvi pontjában, tekintettel a folyamodó ifjú jórahalóságára és nemes törekvésére, melegen ajánlja, hogy valamely tárból 200 frtnyi segélyben részesíttessék.

Egyházkerületi közgyűlés az Igazgató-tanács ajánlata folytán meggyőződven arról, hogy a folyamodó ifjú teljes mértékben érdemes az egyházkerület pártfogására, részére a hollandi tárból 200 frt segélyt utalványoz.

51. Ugyanazon közgyűlés 112 ik számú határozata folytán jelenti a pénzügyi választmány 44 ik számú határozatával, hogy *Zárnoki János* dabasi lakos, volt héti lelkész kérvényét, melyben a papi özvegy-árva-tár díjainak további fizetése alól magát felmentetni — s a részvénye után járó évi illetményeket folyósíttatni kérte, teljesíthetőnek nem találta.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintetbe véve folyamodó munkaképtelenségét, kérelmét megadja, őt a papi özvegy-árva-tár díjainak további

fizetése alól felmenti, s részére a részvénye után járó évi illetményeket folyósítja.

52. Ugyanazon közgyűlés 113-ik számú határozata folytán ugyanazon gyűlésének 45-ik számú határozatával jelenti a pénzügyi választmány, hogy özv. *Reho Jánosné* segélyért való kérelmét nem teljesíthette, miután kérelmezőt rendkívüli segélyben már részesítette a kerület 72 frt tőke tartozásának és járulékainak elengedése által; ajánlotta azonban folyamodót a felső-borsodi egyházmegye figyelmébe.

Tudomásul vétetik.

53. Ugyanazon közgyűlés 114-ik számú határozata folytán jelenti a pénzügyi választmány 46-ik szám alatt hozott határozatával, hogy nem találta teljesíthetőnek Nagy Károly szomotori ev. ref. lelkész és a szomotori ev. ref. egyház azon kérelmét, hogy egyházkerületi tartozásuk engedtessék el. Utasította azonban az egyházkerületi pénztárnokot: közölje Nagy Károly lelkésszel, hogy mikor, milyen összeg fordítottatott tartozása faragására.

Tudomásul vétetik.

54. Tavaszi közgyűlésünk 120-ik számú jegyzőkönyvi pontjában a káplántartó egyházközségek bejelentésére hivatván fel az esperesi hivatalok,

miután a bejelentések némely egyházmegyéből tévesen és hiányosan, némelyekből meg egyáltalán nem érkeztek be: e bejelentéseknek tavaszi közgyűlésünk elé való juttatására újlag felhivatnak az *egyházmegyei közgyűlések*, azzal a megjegyzéssel, hogy a gyülekezetek káplántartási jogának végleges megállapításánál, a tavaszi gyűlésünk 14-ik számú határozatában foglalt szabályrendelethez szigoruan alkalmazkodjanak.

55. Elnöklő püspökünk jelenti, hogy a lelkészek minősítési sorozatát összeállította s kéri egyszersmind annak jegyzőkönyvünkbe való felvételét.

A minősítési sorozatnak jegyzőkönyvünkbe való felvételét közgyűlésünk elhatározta. E sorozat a következő:

I-ső osztályú egyházba pályázhatnak:

Abaházy József r. 1.	Bodolay József r. 1.
Ablonczy Pál r. 1.	Bodon Barna r. 1.
Ábrahám Gyula r. 1.	Bogárdy Dániel r. 1.
Almássy Lajos r. 1.	Borbély József r. 1.
Ambrús János r. 1.	Botos József r. 1.
Antal György ny. 1.	Boytár Sámuel r. 1.
Antalffy László r. 1.	* Buda János r. 1.
Apostol Bertalan r. 1.	Buzy Márton r. 1.
Apostol Mihály r. 1.	Cziáky Endre r. 1.
Arday Janka Dániel r. 1.	Czike Ferenc r. 1.
Babarék Dániel r. 1.	Czinke István r. 1.
BacsKay Károly r. 1.	Czinyéry Barna r. 1.
BacsKay Sámuel r. 1.	Csabay Pál r. 1.
BacsKay Sándor r. 1.	Csík Dániel főgimn. vallás tanár.
Baksay Dániel r. 1.	Csiszár Béla r. 1.
Baksy Sándor r. 1.	Csizmadia Jenő r. 1.
Bálint Dezső r. 1.	Csonthó Károly r. 1.
Balogh István r. 1.	Csontos Gábor r. 1.
Bárdos István r. 1.	Dávid József r. 1.
Barna Antal r. 1.	Debreczeni Gábor r. 1.
Barna Gyula r. 1.	Demeter János r. 1.
Bársony György r. 1.	Doktor Gyula r. 1.
Bartha József r. 1.	Dudás Lajos r. 1.
Bartha Mihály r. 1.	Dusza János r. 1.
Bartók János r. 1.	Dusza Lajos r. 1.
Baskay János r. 1.	Elek József r. 1.
Batta György r. 1.	Elek Sándor ny. 1.
Benedek János r. 1.	Eperjesy Ferenc r. 1.
Benke István r. 1.	Erdélyi József r. 1.
Bernáth József r. 1.	Erdélyi Sándor r. 1.
Berzeviczy Endre r. 1.	Erős Lajos r. 1.
Beszterczey Béla r. 1.	Édes Ábrahám r. 1.
Bíró Bertalan r. 1.	Édes Vince r. 1.
Bíró János r. 1.	Farkas József r. 1.
Bodnár Béla s. 1.	Farkas Lajos r. 1.
Bódogh Tamás r. 1.	Fazekas Ferenc r. 1.
Bodnár Endre r. 1.	Fejes István r. 1.
Bodnár István r. 1.	Fekete Gyula r. 1.
Bodolay István r. 1.	Fodor Bertalan r. 1.

* Hivataláról lemondott, de lelkeszi jellegét megtartotta.

- Fodor István r. l.
 Frenczel Bertalan r. l.
 Fürjész Jenő r. l.
 Fürjész Tamás r. l.
 Füzzy János r. l.
 Gaál Ferenc s. l.
 Gasko Gyula s. l.
 Gecse Géza r. l.
 Gecsey Péter r. l.
 Gere Lajos r. l.
 Gömör Páter r. l.
 Gulyás Benő r. l.
 Gyarmathy Soma r. l.
 Hajzer Endre r. l.
 Halászy József r. l.
 Hallgató János r. l.
 Hazay Béla r. l.
 Hegedüs Sámuel r. l.
 Hézser Emil r. l.
 Homoky Antal r. l.
 Horkay Bertalan r. l.
 Horváth Bertalan r. l.
 Horváth János r. l. (R.-Szend.)
 Horváth János r. l. (T.-Tokaj).
 Hubay József r. l.
 Hubay Lajos r. l.
 Hutka József r. l.
 Idrányi Barna r. l.
 Idrányi Ferenc r. l.
 Igaz József r. l.
 Illyés János r. l.
 Jakab János r. l. (Szala).
 Jakab János r. l. (B.-Lenke).
 Id. Kapossy György r. l. (Jablon.).
 Ifj. Kapossy György r. l. (Égersz.).
 Karla Gábor r. l.
 Kaszonyi János r. l.
 Kazay Géza r. l.
 Kazay Sándor r. l.
 Kádár János r. l. (Csécs.)
 Kádár János r. l. (Legenye).
 Kállay Miklós r. l.
 Kálniczky Endre r. l.
 Kecskeméthy Lajos r. l.
 Kerekes János r. l.
 Kerekes József r. l.
 Kerekes Károly r. l.
 Id. Keresztúry József r. l.
 Keresztúry Károly r. l.
 Kérészy Barna r. l.
 Kiss Gyula r. l.
 Kiss József r. l.
 Kiss Károly r. l.
 Id. Kiss Lajos r. l.
 Ifj. Kiss Lajos r. l.
 Kiss László r. l.
 Kiss Miklós s. l.
 Kiss Tamás r. l.
 Kocsis Endre r. l.
 Kodi Benő r. l.
 Kolozs István r. l.
 Kolozsváry István r. l.
 Komjáthy Gábor r. l.
 Komjáthy István r. l.
 Koncz Károly r. l.
 Kónya András r. l.
 Kopré Lajos r. l.
 Kovács Béla r. l.
 Kovács Endre r. l.
 Kovács István r. l. (A.-Bakta).
 Kovács István r. l. (Ágtelek).
 Kovács János r. l. (T.-Kenéz).
 Kovács János r. l. (V.-Ujfalú).
 Kovács Károly r. l. (Eger).
 Kovács Károly r. l. (Palkonya).
 Kozma Antal r. l.
 Kozma Gedeon r. l.
 Kozma József r. l.
 Kökényesdy Pál r. l.
 Kőrössy István r. l. (Alacska).
 Kőrössy István r. l. (V.-Krasznik).
 Kőrössy József r. l.
 Köröskényi István r. l.
 Kun Bertalan r. l.

- Kun Miklós r. 1.
 Kupay Dénes r. 1.
 Lang Károly r. 1.
 Lábos István r. 1.
 Lesko László r. 1.
 Lipták Bertalan r. 1.
 Lükő Béla r. 1.
 Magyar Bertalan r. 1.
 Magyar István r. 1.
 Magyar József r. 1.
 Makláró Károly r. 1.
 Maksa József r. 1.
 Marsalko Endre r. 1.
 Márk Imre káplántanító.
 Mártha Ferenc r. 1.
 Máthé Gyula r. 1.
 Máthé János r. 1.
 Megyasszay Pál r. 1.
 Medve Pál r. 1.
 Mindszenti Imre r. 1.
 Miskolczy Endre r. 1.
 Miskolczy József r. 1.
 Molnár István r. 1.
 Molnár József r. 1.
 Molnár Pál r. 1.
 Móró Gábor r. 1.
 Morvay József r. 1.
 Nagy Béla r. 1.
 Nagy Gusztáv theol. tanár.
 Nagy Ignác r. 1.
 Nagy Károly r. 1. (L.-Bénye).
 Nagy Károly r. 1. (Szomotor).
 Nagy János r. 1.
 Nagy Lajos s. 1.
 T. Nagy Lajos r. 1.
 Nagy Pál r. 1.
 Nagy Sándor r. 1. (Jósvafő).
 Nagy Sándor r. 1. (K.-Dobronya).
 Nagy Sándor r. 1. (Szakács).
 Nemes Gyula r. 1.
 Németh József r. 1.
 Németh Péter r. 1.
 Novák Lajos theol. tanár.
 Novák Sándor r. 1.
 Olajos Pál r. 1.
 Oláh Péter r. 1.
 Ónody István r. 1.
 Órás Kálmán r. 1.
 Osváth Bertalan r. 1.
 Osváth Dániel r. 1.
 Osváth Zoltán r. 1.
 Ölbey János r. 1.
 Paikoss Endre r. 1.
 Palcsó Károly r. 1.
 Papp József r. 1.
 Pataky Pál r. 1.
 Pazar István r. 1.
 Pál Albert r. 1.
 Pál Ferenc r. 1.
 Pálóczy József r. 1.
 Páricsy József r. 1.
 Pásztor Sámuel főisk. tanár.
 Persenszky János r. 1.
 Pédery Ferenc r. 1.
 Péter József r. 1.
 Péter Mihály r. 1.
 Pósa Lajos r. 1.
 Radácsi György theol. tanár.
 Ragályi Géza r. 1.
 Rác Ábrahám r. 1.
 Rác Endre r. 1.
 Ráczkevy Károly r. 1.
 Rásky Endre r. 1.
 Réz László r. 1.
 Réthy Pál r. 1.
 Révész Kálmán r. 1.
 Rozgonyi László r. 1.
 Ruszkay Gyula r. 1.
 Sallay Sándor r. 1.
 Sáfrán Mihály r. 1.
 Sággy Sándor r. 1.
 Sarkady Antal ny. 1.
 Sárkány Imre r. 1.
 Sárkány József r. 1.

- Sárkány Sámuel r. l.
 Semsey József r. l.
 Seress József r. l.
 Simon Andor r. l.
 Simon István r. l.
 Simon János r. l.
 Simon József r. l.
 Simon Mihály r. l.
 Sohajda János r. l.
 Soltész Gyula r. l.
 Soltész Tamás r. l.
 Sólyom Gyula r. l.
 Sólyom Barna r. l.
 Sólyom Lajos r. l.
 Somody János r. l.
 Stefán Mihály r. l.
 Süthő Károly r. l.
 Svingor József r. l.
 Szabados László r. l.
 Szabó Endre r. l. (Csicsér).
 Szabó Endre r. l. (Minaj).
 Szabó Gyula r. l.
 Szabó István ny. l. (Kisgyőr).
 Szabó Istv. kápl. tanító (Ásvány).
 Szabó József r. l. (Eszeny).
 Szabó József r. l. (N.-Mihály).
 Szabó József r. l. (Szalonna).
 Szabó Kálmán r. l.
 Szabó Károly s. l.
 Szabó Károly r. l. (Ároktő).
 Szabó Károly r. l. (Szalóka).
 Szabó Pál h. l.
 Id. Szakal Istv. r. l. (N.-Szeretva).
 Ifj. Szakal István r. l. (Lucska).
 Szakal József r. l.
 Szalóczy Dániel r. l.
 Szalóczy Pál r. l.
 Szaniszló Pál r. l.
 Szaploneczay Benő r. l.
 Szánthó István r. l.
 Szeghő Béni r. l.
 Szentpétery Sámuel r. l.
 Székely Imre r. l.
 Id. Szilva István r. l.
 Szkárossy Gusztáv r. l.
 Szobonya István r. l.
 Szombathy Antal r. l.
 Szöllőssy Ferenc r. l.
 Szöllőssy Gyula r. l.
 Szöllőssy József r. l.
 Sztankovics Lajos r. l.
 Szuhay Benedek r. l.
 Szuhay Sándor r. l.
 Szűcs István r. l.
 Szűk Gyula r. l.
 Tatár Mihály r. l.
 Tervei Károly r. l.
 Thúry Sándor r. l.
 Tóbiás Gyula r. l.
 Tomory Endre r. l.
 Tóth Albert r. l.
 Tóth Dániel r. l.
 Tóth János r. l.
 Tóth József r. l.
 Tóth Kálmán r. l.
 Tóth Lajos r. l. (S. Hidvég).
 Tóth Lajos r. l. (Szürthe).
 Tóth Menyhért s. l.
 Tóth Miklós r. l.
 Tóth Sámuel r. l.
 Török István r. l.
 Tudja Mihály r. l.
 Dr. Tüdős István theol. tanár.
 Ujlaky János h. l.
 Ujj István r. l.
 Ujj János r. l.
 Ujj József r. l.
 Urbán Mihály r. l.
 Vadászy István r. l.
 Vadászy Pál r. l.
 Varga Antal r. l.
 Varga József r. l.
 Vattay István r. l.
 Vattay László r. l.

Verebélyi József r. 1.	Íj. Virágh József r. 1. (Lasztomér).
Veres Tamás r. 1.	Zitás Bertalan r. 1.
Végh János r. 1.	Zitás István r. 1.
Vladár József r. 1.	Zombory Gedő r. 1.
Id. Virágh József r. 1. (Valyán).	Összesen 339-en.

II-od osztályú egyházba pályázhatnak:

Ando Lajos r. 1.	Juhász László s. 1.
Batta József r. 1.	Kenyeresy Árpád r. 1.
Béky János r. 1.	Íj. Keresztúry József r. 1.
Beregszászi Ferenc h. 1.	Kónya József r. 1.
Bodolay Miklós s. 1.	Móré Elek r. 1.
Botka Bertalan r. 1.	Nagy Barna r. 1.
Dakó Lajos r. 1.	Réthy Andor r. 1.
Demjén István r. 1.	Sáfrán Lajos r. 1.
Erdélyi András r. 1.	Süthő Kálmán r. 1.
Fodor György r. 1.	Szabó András r. 1.
Fodor Gyula h. 1.	Szabó Bertalan r. 1.
Fűry Lajos s. 1.	Tóth Béla s. 1.
Harsányi Bertalan s. 1.	Tóth Ferenc s. 1.
Hörccsik Lajos r. 1.	Összesen 27-en.

III-ad osztályú egyházba pályázhatnak:

Czecz András s. 1.	Kenyeresy Károly r. 1.
Horkay Barna s. 1.	Rohoska József s. 1.
Janka Károly s. 1.	Összesen 5-en.

IV-ed osztályú egyházba pályázhatnak:

Bogdányi József s. 1.	Szentmártoni Dániel s. 1.
Csapó János s. 1.	Tomory Pál s. 1.
Fodor Géza s. 1.	Zarándy Bertalan s. 1.
Görgey János s. 1.	Összesen 7-en.

Nem bírnak minősítvánnyel:

Erdélyi János s. 1.	Kálniczky János s. 1.
Erős Károly s. 1.	Kőszeghy Dániel s. 1.
Gecse Lajos s. 1.	Nagy Géza s. 1.
Harsányi István s. 1.	Tóth József s. 1.
Gönczy Gábor s. 1.	Összesen 10-en.
Idrányi Lajos s. 1.	

56. A főiskolai igazgatótanács 1897. június 25—26-ik napjain tartott ülésének 14-ik számú határozatával pártolólág

terjeszti fel Novák Lajos theol. tanár azon kérelmét, hogy 13 évi lelkészi szolgálata ne csak korpótlék és nyugdíjára nézve számíttassék be, hanem a tanári lakások választásánál is figyelembe vétessék.

Egyházkerületi közgyűlés, folyamodó kérelmét, mivel annak teljesítése az előtte megválasztott főiskolai tanároknak már megszerzett lakásválasztási jogát sértené, sajnálattal bár, de meg nem adhatja.

57. Igazgató-tanács folyó évi június 27-én kelt 15-ik számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy *Duka Tivadar* Londonban élő hazánkfia a sárospataki főiskolai előjáróságához intézett meleghangú levelében, a főiskola iránt hosszú, viszontagságos élete sok küzdelmei közt is megőrzött és elevenen érzett hálájának jeléül a *főiskolai könyvtárnak 1000 frtot ajándékozott*, úgy, hogy az ezen összegből szerzett könyvekre ez a felírás jegyeztessék rá: „*Duka Tivadar adománya 1897.*”

Kerületi közgyűlés, Duka Tivadar nagynevű hazánkfiának ezen nagybecsű és kegyeletes adományát, mely sárospataki főiskolánk iránt érzett és már másképen is megbizonyított forró szeretetéről tanúskodik, hálás elismeréssel és a legszívesebb köszönettel fogadja, czéljaira fordíttatni rendeli s a főiskolánk fejlődését és virágzását a messze távolból is ily nemes érdeklődéssel kísérő egykori hálás tanítványnak, fenkölt lelkű jóltevőjének, jegyzőkönyvi köszönetet mond, s azt azon szíves óhajtással küldi meg, hogy az isteni gondviselés, mely őt eddig is szeretetével kísérte, tegye megelégedetté s boldoggá életalkonyát.

58. A sárospataki főiskolai Igazgató-tanács 1897. jan. 25 és 26-ik napjain tartott ülésének 34 és 35-ik számú határozatával jelenti, hogy Sárkány Béla, kinek egyházkerületi közgyűlésünk a Horváth-Mária-tele 300 frtos műegyetemi ösztöndíjat adományozta, a mérnöki oklevelet megszerezte és az ösztöndíjat az igazgató-tanácsához intézett beadványában úgy annak, mint az egyházkerületnek hálásan megköszönte.

Egyházkerületi közgyűlés e jelentést örömmel veszi tudomásúl.

59. Igazgató-tanács folyó évi szeptember 8-án tartott ülése 1. 2-ik számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy *Buza János főiskolai tanárt 25 éves tanári működésének* betöltése alkalmából ünnepélyes ülésében üdvözölte s érdemeit jegyzőkönyvében örököltette meg, mint a ki ezen 25-ik év alatt alapos tudományos képzettsége, ritka szakértelme, tanári hivatottsága a főiskola jó hírnevének úgy írói, mint másnemű tudományos munkássága által való széleskörű öregbítése, egyházáért és iskolájáért nyilvánuló buzgó szeretete s ebből folyó áldozatkészsége folytán főiskolánk díszes tanári karának egyik büszkesége lett.

Egyházkerületi közgyűlésünk Igazgató-tanácsnak Buza János sárospataki főiskolai tanár iránt kifejezett elismerését szívesen teszi magáévá s készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy a maga részéről is kifejezést adjon azon nagyrabecsülésnek, a melyet Buza János főiskolai tanár iránt, az ő hivatott és sikeres tanári működése, széles körben elismert tudományos munkálkodása, főiskolánk iránt nyilvánuló igaz szeretete és erős protestáns, egyházas érzülete folytán táplál, — s óhajtja, hogy az isteni gondviselés áldó szeretete őt testi és lelki erőinek teljes birtokában főiskolánk és egyházunk javára sokáig tartsa meg.

60. A főiskolai Igazgató-tanács ez évi szeptemberi gyűlésének 4, 5-ik pontja szerint az Antalfy László lemondása s a Kovach Károly elhunytá következtében két igazgató-tanácsosi állás betöltése vállván szüségessé, az elnökség titkos szavazást rendelt el s a felbontott szavazatok igen nagy többsége Vadászy Pál felső-borsodi esperes és Csoma József abauji egyházmegei tanácsbíróra esett.

Közgyűlésünk, midőn Antalfy Lászlónak főiskolai igazgató-tanácsosi minőségében teljesített hű szolgálataiért a maga részéről is szívesen mond forró köszönetet, ugyan akkor Vadászy Pált és Csoma Józsefet megválasztott igazgató-tanácsosoknak mondja ki s működésökre — a melynek jó reménységgel néz eléje — lstennek áldó kegyelmét kéri.

61. Olvastatott a sárospataki főiskolai Igazgató-Tanács f. év június 26-án tartott ülésének 23. sz. jegyzőkönyvi pontja, melyben Dókus Gyula főiskolai algononk azon indítványát,

hogy a sárospataki főgimnáziumban az egyes osztályok vizsgálatainak vezetésére az Igazgató-Tanács 3 évi megbizatással 6 vizsgáló bizottsági tagot választhasson a papi és világi egyének közül, kik az Igazgató-tanácsnak nem lennének tagjai, hanem csak a vizsgálatokhoz hivatnának be annyiszor, amennyi-szer a szükség kívánja, — elfogadván, Igazgató-Tanács engedélyt kér az egyházkerülettől ezen indítvány foganatosítására.

Egyházkerületünk, meggyőződve az Ig.-Tanács határozatának helyes és szükséges voltáról, szíves készséggel adja meg az engedélyt arra, hogy az Igazgató-Tanács a jelzett hatáskörrel, 3 évi megbizatással, 6 vizsgáló bizottsági tagot választhasson s azok közreműködését a szükséghez képest igénybe vegye.

62. Olvastatott a sárospataki Igazgató-Tanács f. é. szept. 8-iki ülésének 39. sz. jegyzőkönyvi pontja, mely szerint a Horváth Mária-féle 300 frtos műegyetemi ösztöndíjra az egyedűli pályázót, Trócsányi László, VIII. osztályt végzett s jeles érettségi vizsgát tett ifjút, mint aki a pályázat feltételeinek teljesen megfelel, ajánlja felvétetni.

Igazgató-tanács ajánlata elfogadtatván, Trócsányi László a Horváth Mária-féle műegyetemi 300 frtos ösztöndíjra felvétetik.

63. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi bizottság 1897. október 4-én Sárospatakon tartott gyűlésének jegyzőkönyve, mely egész terjedelmében így hangzik:

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága 1897 október 4-én tartott gyűlésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Nagy Pál lelkeszi elnök, Meczner Béla világi elnök, Szabó József, Szinyei Gerzson, Maklári Pap Miklós, Vattay László, Csizmadia Jenő, Ujj István, Bálint Dezső, Idrányi Ferencz jegyző.

1. Az elnökség, szívélyesen üdvözlőlvén a tanügyi bizottság tagjait, a tanácskozást megnyitja.

2. Tárgyalás alá vétettek a tanügyi bizottsági alapszabály-

tervezetre, az 1896 évi őszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 99. számú határozata értelmében, az egyházmegyék tanügyi bizottságai által készített és beterjesztett észrevételek.

Ezeknek figyelembe vételével az alább olvasható alapszabály-tervezet állapítottatott meg és terjesztetik fel a kerületi közgyűlésre megerősítés végett.

3. Tanügyi bizottság méltányosnak látván azt, hogy jegyzője az ő sok fáradsággal járó munkájáért bizonyos tiszteletdíjban részesíttessék, de nem találván az alapszabályzatba illőnek annak meghatározását :

Tisztelettel kéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a tanügyi bizottsági jegyzőnek a rendelkezése alatti pénztárak valamelyikéből 100 frt évi tiszteletdíjt megállapítani méltóztassék.

4. Ezen szabályzat elfogadásával, az eddigi tanügyi bizottság tagjainak megbízatása megszűnván, lemondásukat kijelentik.

Tudomásul vétetik, s felkéretik a főt. egyházkerület, hogy a tanügyi bizottság tagjainak megválasztásáról intézkedni méltóztassék.

5. Ezekután előadó az egyházkerületben levő népiskolák szellemi és anyagi állásáról szóló statisztikai kimutatást terjeszti elő, mely szerint lélekszám az egész kerületben 236.116, iskola-köteles 28.032, iskola-gyakorló 26.014, ismétlő köteles 11.156, ismétlő-gyakorló 8134. Hat osztályú iskola van 196, öt oszt. 102, négy oszt. 93, három oszt. 24, két oszt. 7. Kitünő 165, dicséretes 175, kielégítő 96, gyenge 13. Legtöbb gyenge van A.-Borsodban 7. Iskola van 462. Okleveles tanító 354, nem okl. 59, lelkész-tanító 30. Iskolai épület: jó tanító-lak 390, rossz 57, tanterem törvényszerű 376, nem törvényszerű 84. Felszerelés: kellő 169, hiányos 264, semmi szerelés 28 helyen. Iskolai alap összesen 9988 frt 21 kr. és 198 hold föld. Testgyakorlat taníttatik eszközökkel 18, eszközök nélkül 131 iskolában. Faiskola: rendezett 133, nem rendezett 151. Tanítók jövedelme 168.651 frt 88 kr, Iskoláinkba járó más vallású növendékek száma: római kath 1456, gör. kath. 346, ág. ev. 279, izraelita 712; összesen 2793.

6. Az egyházmegyéből beadott E. mintájú táblázatokból hiányzik a főtiszt. egyházkerület által már a megelőző években elhatározott két rovat, melybe a középiskolába és más, nem a

helybeli iskolába járók jegyeztetnének be, erről jelentést csak az ungi egyházmegye tett.

Ismét megújítja tanügyi bizottságunk azon javaslatát, hogy a más iskolába és középiskolába járók száma az E. mintába jegyeztessék be, még pedig akként kéri utasíttatni a körlátogatókat, hogy addig, míg a most kinyomtatva levő E. minta-készlet tart, az Észrevétel rovatba huzzanak egy rovatot a középiskolába járók számának bejegyzésére, másik rovatot a a más községben levő ref. iskolába járók, 3-ikat a róm. kath., 4-iket a gör. kath., 5-iket a zsidó iskolába járók bejegyzésére.

A mikor pedig a mostani E. minta-készlet elfogy s újabb nyomtatásnak szüksége áll elő; utasíttatni kéri tanügyi bizottság az Irodalmi Kört, hogy a régi rovatok megtartása mellett, ezen itt jelzett új rovatokkal bővítve nyomtattassa az E. minta-íveket.

7. Az Irodalmi kör képviselője jelenti, hogy az ismétlődő iskolákra vonatkozó javaslat készen van ugyan, de az Irodalmi Kör által még nem tárgyalathatott.

Az Irodalmi Kör által tárgyaljt javaslat a jövő őszi tanügyi bizottsági ülésre beváratik.

8. Ugyancsak az Irodalmi Kör képviselője jelenti, hogy az Irodalmi Kör kiadásában megjelent népiskolai könyvek használatának kötelező voltára hozott egyházkerületi határozatnak, miként tettek eleget az egyes egyházmegyék. A jelentésből kitűnik, hogy bár mindenik egyházmegyében előfordul még idegen tankönyv, de legtöbb használtatik Alsó- és Felső-Borsodban.

Utasíttatni kéri tanügyi bizottságunk az egyházmegyéket, hogy azon egyházkerületi határozatnak, hogy csak az Irodalmi Kör kiadásában megjelent iskolai könyvek használtassanak, pontosan tegyenek eleget, s az idegen könyvek használói ellen 2 frt bírság kiszabtván, az be is hajtassék.

9 Folyó év tavaszi egyházkerületi gyűlés 26. jegyzőkönyvi száma alatt a gazdasági ismétlődő iskolák szervezetét és tantervet a főtiszt. egyházkerület a tanügyi bizottsághoz utasította figyelembe vétel végett.

Megbízatik az Irodalmi Kör, hogy e tekintetben véleményét jövő gyűlésünkre adja be.

10. Az alsó-zempléni egyházmegye indítványozza, hogy a confirmátiói emlék-könyvek mellett, a melynek megszerezhetése a szegény sorsúakra nézve meg lesz nehezítve — a confirmátiói emlék-lapok is hagyassanak meg.

Ezen indítványra nézve tanügyi bizottságunk be-
várja az emlékkönyvek ügyének elintézését, s addig
határozatát függőben hagyja.

11. A felső-borsodi egyházmegye indítványozza, hogy a Nagy
Sándor ABC-jéhez a fali táblák kinyomatása szorgalmaztassék.

Ezen indítvány az Irodalmi körre bízatik, mivel
ennek tárgyalása ott úgysí folyamatban van.

Kelt mint fent.

Meczner Béla

a. ker. t. ü. b. vil. elnök.

Nagy Pál

e. ker. t. ü. b. egyh. elnök.

Idrányi Ferencz

t. ü. b. jegyző.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerületi tanügyi bizottság alapszabályai.

1. Az egyházkerületi tanügyi bizottság az egyházkerületben
levő népiskolánk szellemi és anyagi ügyeinek előbbvitelére céljából
alakult társaság, mely az országos népoktatási törvények figye-
lemben tartásával hozza határozatait, s azokat jóváhagyás végett
az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti.

Tagjai.

2. Az egyházkerületi közgyűlés által választott egy lelkész
és egy világi elnök, és egy jegyző, a ki egyszersmind az előadói
tisztelet is teljesíti.

Minden egyházmegye tanügyi bizottságának lelkészi és világi
elnöke és minden egyházmegyéből egy-egy tanító.

A sárospataki irodalmi kör egy megbízott képviselője.

A gyűlés-tartás.

3. Rendes gyűléseit az egyházkerület őszi közgyűlését meg-
előző napon, a kerületi gyűlés helyén tartja.

Rendkívüli gyűlések — ha a körülmények kívánják — az
elnökség által bármikor összehívhatók.

4. A gyűlést rendszeren a lelkész elnök, ennek akadályozta

tásán a világi elnök hívja össze, a gyűlésre minden tag meghívandó.

5. Ha az egyik vagy másik elnök a megjelenésben akadályozva lenne, az életkorra nézve legidősebb tag által helyettesítetik.

6. A tanácskozást az elnökség nyitja meg, vezeti és zárja be.

7. Az elnökség ügyel a tanácskozási rendre.

8. Ha tanácskozási szabályok alkotását látja szükségesnek a bizottsági gyűlés, annak megalkotásáról gondoskodik.

9. A tanügyi bizottság tagjai úgy a rendes, mint a rendkívüli gyűlésen megjelenni, a tanácskozásban részt venni tartoznak, akadályoztatásuk esetén elmaradásukat az elnökséghez kötelesek jelenteni.

Hatásköre.

10. Tárgyalja a nyolcz egyházmegyéből a népiskolák szellemi és anyagi állapotáról beadott, s az előadó által statisztikailag feldolgozott kimutatásokat, az egyházmegyei tanügyi bizottságok jelentéseit, az egyházmegyéek e tárgyban hozott határozatait, és az Irodalmi Kör előterjesztéseit.

11. A beadott statisztikai táblázatokból és felterjesztésekből felismervén az egyes egyházmegyékben feltűnő hiányokat, azoknak orvoslására, általában a népiskolai oktatás fejlesztésére, az egyházkerületi gyűlés elé javaslatokat terjeszt.

12. A tárgyalás könnyítése céljából a bizottság jegyzője, az egész kerületbeli tanügy állását előadja, ugyanaz a kerületi gyűlésen is, mint előadó szerepel.

13. Ha a tárgyak előkészítése úgy kívánja, albizottságra oszlik, az albizottságok működésök eredményét a következő gyűlésen adják elő.

14. Figyelemmel kíséri az egyházmegyei tanügyi bizottságok, tanítói egyletek, értekezleti körök működését s azokban a tanügyre nézve felmerült üdvesebb indítványokat — megvitatás után — az egyházkerületi gyűlésre felterjeszti.

15. Gondoskodik arról, hogy a mely intézkedések az egyik egyházmegyében sikereseknek bizonyultak, azok a többi egyházmegyére is kiterjesztessenek, hogy a tanügy az egész kerületben összhangatosan fejlődjék.

16. Tudomást szerez arról, hogy a használatban levő terv keresztül vitelére megkíséreltetett-e minden eszköz és mód?

17. Tudomást szerez az egyházmegyei tanügyi bizottságok útján arról, hogy népiskoláinkban a sárospataki Irodalmi Kör kiadványaiban megjelent kézi könyvek használtatnak-e; mindezek tekintetében az egyházkerületre véleményes jelentést terjeszt.

18. A használatban levő tantervet, tankönyveket és egyéb segédeszközöket időnként átvizsgálja, a netaláni hiányok pótlásáról, a szükségletek fedezéséről az Irodalmi Kör útján gondoskodik.

19. Az iskolai táblázatok (E minta) az egyházmegyék tanügyi bizottságai által legkésőbb augusztus 15-ig az egyházkerületi tanügyi bizottság előadójához beadandók, a ki azok alapján a tapasztalható haladást vagy hanyatlást kitünteti,

20. Az egyházmegyéknek iskolai ügyekben hozott határozatait, az egyházkerületi gyűlés előtt 14 nappal, szintén az előadóhoz adandók be, ezek felett a kerületi tanügyi bizottság tanácskozik, s véleményeit, megállapodásait az egyházkerületre felterjeszti.

Sárospatak, 1897. október 4.

Meczner Béla

t. ü. b. vil. elnök.

Nagy Pál

t. ü. b. egyh. elnök.

Idrányi Ferencz

t. ü. b. jegyző.

Közgyűlésünk a felterjesztett jegyzőkönyv egyes pontjaira a következő határozatokat hozta:

A 2. pontban foglalt tanügyi bizottsági alapszabályt, közgyűlés, egész terjedelmében elfogadja s azt ezen határozatával életbe lépteti; a tanügyi bizottság előadójának évi tiszteletdíját 50 forintban állapítja meg; a lemondott tanügyi bizottsági elnököket és előadót, t. i. Nagy Pál gömöri esperes, egyházi-, Meczner Béla alsózempléni gondnok, világi elnököket, Idrányi Ferencz előadót, eddigi működésök elismerése mellett, egyhangulag újra megválasztja, — s utasítja az egyházmegyéket, hogy tanügyi bizottságaikat a kerületi tanügyi bizottsággal összhangba hozni igyekezzenek, a kerületre küldendő tagokat válasszák meg s a választásról szóló jegyzőkönyveiket a jövő tavaszi kerületi közgyűlésre terjeszszék fel.

A 6-ik pontban foglalt javaslatot azon módosítással fogadja el a közgyűlés, hogy az iskolalátogatók, már a legközelebbi látogatás alkalmával az E. mintaív észrevételi rovatába a javaslatba hozott öt rovat mellé még kettőt, s így összesen hét rovatot huzzanak, hogy azokba az állami és községi iskolákban járó növendékek is bevezethetők legyenek.

64. A sárospataki ev. ref. főiskola akadémiai igazgatója jelenti, hogy a f. iskolai év első felére beíratott eddig 34 új hallgató; a hittanhallgatók létszáma 47, vagyis 4-gyel több, mint az előző iskolai évben; a joghallgatók száma pedig 64, 12-vel kevesebb, mint a múlt év első felében.

Tudomásúl vétetik.

65. A sárospataki főgimnázium igazgatója jelenti, hogy beíratott eddig 526 gimn. tanuló, 42-vel több, mint az előző évben; e létszám az egyes osztályok között a következőleg oszlik meg: van az I. A. osztályban 58, az I. B. osztályban 58, a II-dikban 73, a III-dikban 70, a IV-dikben 71, az V-dikben 65, a VI-dikban 56, a VII-dikben 40, a VIII-dikban 35.

Tudomásúl vétetik.

66. A miskolci főgimnázium igazgatója jelenti, hogy f. é. szeptember 15-ig beíratott összesen 403 tanuló, kik közül rendes 400, magán tanuló pedig 3; leány-tanuló van kettő (magán) és ezeken kívül még 2 leány fog latin pótvizsgálat után a gimnázium megfelelő osztályába belépi. A létszám következőleg oszlik meg: van az I. osztályban 86 rendes, 1 magán, a II-dikban 58 rendes, 1 magán, a III-dikban 54 rendes, a IV-dikben 39 rendes, az V-dikben 61 rendes, a VI-dikban 42 rendes, 1 magán, a VII-dikben 30 rendes, a VIII-dikban 30 rendes.

Jelenti továbbá, hogy, miután az I-ső osztályban a létszám az engedélyezett 68-at jóval felülhaladta, az egyházi előjáróság párhuzamos osztály felállítását határozta el. melyben a tanításra, pályázat mellőzésével, heti 19 órával Fűry Lajos segédlelkész kérésére fel, a többi óra pedig a rendes tanárok közt osztatott fel.

A jelentés tudomásúl vétetik, a párhuzamos osztály felállítására tett intézkedés pedig jóváhagyatik.

67. A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igazgatója jelenti, hogy Fábry János és Polnis János tanárok nyugalomba léptek, Sárkány Imre tanár pedig állásáról lemondott. Az ekként megüresedett helyekre Horváth Zoltán okleveles tanár és Loisch Ödön tanárjelölt választatott meg, a vallás-és közoktatásügyi miniszter pedig, az igazgatóság ajánlatára, Bóhm János tanárjelöltet nevezte ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk mindenekelőtt a hosszas, hű és pontos szolgálat által jól megérdemelt nyugalomba vonult tanároknak pihenőjére kéri a Mindenható áldását és kívánja, hogy a keresett nyugalmat minél tovább zavartalanul élvezhessék. A jelentés többi részét pedig jóváhagyó tudomásul veszi.

68. Ugyanazon igazgató jelenti, hogy az igazgató választmány Bodor István törzsfizetését 1600 frtra, a Kerekes Dezső és dr. Veres Sámuel törzsfizetését 1400 frtra, a rendes tanárok lakbérét pedig 250 frtra emelte fel.

Örvendetes tudomásul vétetik.

69. Ugyanazon igazgató jelenti, hogy a gimnáziumba beíratkozott eddig összesen 349 tanuló, mely szám az egyes osztályok között következőleg oszlik meg, t. i. az I-ső osztályba 66 rendes, a II-dikba 52 rendes, a III-dikba 43 rendes, a IV-dikbe 33 rendes, az V-dikbe 36 rendes, 2 magán, a VI-dikba 33 rendes, 1 magán, a VII-dikbe 37 rendes, 2 magán, a VIII-dikba 44 rendes tanuló.

Tudomásul vétetik.

70. A báró Baldácsy alapítványi bizottság folyó évi június 2-án tartott közgyűlésében felvett jegyzőkönyvét megküldte ; a költségvetési előirányzat szerint egyházkerületünket a folyó évre 2500 frt rendes, 1000 frt rendkívüli osztalék illeti.

Örvendetes tudomásul vétetik.

71. Ugyanezen bizottság jelenti, hogy a kerületi meghatalmazottak megbízatása folyó évi december hó 31-én lejár, felhívja ezért a kerületeket a meghatalmazottak megválasztására.

Egyházkerületi közgyűlésünk a br. Baldácsi alap bizottságába Kun Bertalan püspököt és Ragályi Béla egyházmegyei gondnokot rendes, Dókus Ernő országgyűlési képviselőt pedig póttagul megválasztja.

72. A kerületi lelkesvizsgáló bizottságban b. e. Kovách Károly elhunytával egy hely megüresedvén.

arra Debreczeni Bertalan kerületi tanácsbíró egyhangúlag megválasztatik.

73. Egy felmerült eset alkalmából kérdezi elnökség: vajjon a theol. alapvizsgálatokon szereplő tanárok részesítendők-e napi-díjban vagy sem?

Közgyűlésünk — tekintettel a másutt is szokásos gyakorlatra s arra, hogy a jogtanárok az alapvizsgálatokért szintén díjaztatnak, ki mondja, hogy a theol. tanárok alapvizsgálati napi díját, épúgy mint a lelkészi vizsgálatokért járó díjakat, a kerületi közpénztár fizeti s ezt 3 frtban állapítja meg.

74. Élőszóval beterjesztett indítvány alapján:

Közgyűlés az 1896-ik évi őszi egyházkerületi gyűlés 12 ik számú jegyzőkönyvében foglalt határozat alapján szervezett kerületi II-od aljegyzőségekre megválasztott *aljegyzők évi tisztelet-díját* 40—40 frtban állapítja meg.

75. Jelentő ívek kiigazítását kérik: a) az abauji egyházmegyéből a kovács-vágási és telkibányai, b) az ungiból a záhonyi; c) az alsó-zempléniből a semjéni, czigándi és sajóhidvégi; d) a felső-zempléniből a málczai és abarai lelkészek.

Kérvényeik az illetékes egyházmegyék útján terjesztetvén fel, áttétetnek a jelentő ívek felülvizsgálatára megválasztott állandó bizottság elnökéhez, Radácsi Györgyhöz, a bizottság véleményes javaslata deczemberi rendkívüli gyűlésünkre beváratván.

76. Az abauji egyházmegye folyó év szeptember 7—8-ik napjain Kassán tartott őszi közgyűléséből „az egyházmegyei lelkészi egyesület» kezdeményezése folytán, arra kéri — szám nélküli — jegyzőkönyvében kerületünket s általa az egyetemes konventet, hogy a lelkészi fizetések az igazságnak és méltanyosságnak megfelelően, mind az öt egyházkerületben egyenlő elvek alapján számíttassanak fel s ha új jelentő ívek nem készíttetnének, legalább a már meglevőkben igazíttassék ki a föld-jövedelem a kataszteri tiszta jövedelemnek megfelelően, a mi — nevezett egyházmegye véleménye szerint — annyival könnyebben eszközölhető, mivel a föld jövedelmének egyetlen biztos felszámítási kulcsa, a kataszteri tiszta jövedelem, minden jelentő ívben, bár rovaton kívül, fel van tüntetve.

Az abauji egyházmegyének e kívánsága, a jelentő ívek kiigazítására célzó irányelvek megállapítása végett kiküldött bizottság fenebbi jelentésével és javaslataival legnagyobb részben teljesítve lévén, külön határozat tárgyát ezúttal nem képezheti.

77. Egyetemes konvent 1897. évi 12. számú jegyzőkönyvének VI. rész 3-ik alpontja szerint, *Gyurkó Dániel és Kőrösi István*, az abaúji egyházmegyének két nyugalmazott lelkésze, azon kérelmükkel, hogy az országos ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézeti fizetés kötelezettsége alól mentessenek fel, elutasítottak azzal az indokolással: „hogy ha a nevezett nyugalmazott lelkészek helyett egész fizetés mellett rendes lelkészek választottak, kik a gyámintézetnek fizető rendes tagjai, azon esetben a dolog természete szerint felmentendők; de ha helyettök csak segéd, illetve helyettes lelkészek vannak, akkor az illető munkaképtelen lelkészek tekintendők rendes lelkészeknek, s mint ilyenek, a járulékok fizetésére kötelezve vannak.”

Az abaúji egyházmegye ezen konventi határozatnak a megváltoztatását kéri mindkét nyugalmazott lelkészre nézve.

Kőrösi Istvánra vonatkozólag azon felvilágítást adja, hogy az a lelkészi állomás, a melyen Kőrösi István működött, t. i. Krasznik-Vajda, az ő eltávozásával meg lett szüntetve és Krasznik-Vajda, mint leányegyház, Szászfához csatoltatott. Gyurkó Dániel pedig csak felfüzetést élvez, ami oly csekélység, hogy abból a legegyszerűbb megélhetése sincs biztosítva s az esetleges járulék rajta bevehetetlen. Segélyjogosult utódja egyik lelkésznek sincs.

Mivel azok a körülmények, amelyek az abauji egyházmegye felterjesztésében Gyurkó Dániel mellett felhozatnak, a konvent előtt a neheztelt határozat meghozatalakor is nagyrészen ismeretesek voltak, — közgyűlés, a Gyurkó Dániel felmentése érdekében való újabb felterjesztést nem látja indokoltnak; *Kőrösi István* nyugalmazott krasznik-vajdai lelkész *felmentését* azonban, mivel a krasznik-vajdai lelkészi állomás az ő nyugalomba vonulásával meg lett szüntetve, *közgyűlés is indokoltnak tartja*, s azt az egyetemes konvent eleibe pártolólág terjeszti fel.

78. Abaúj-Tornamegye tanfelügyelője jóváhagyás és megerősítés végett áttette püspökünkhöz a nagyidai népiskolák államosítása szempontjából megállapított feltételeknek a nagyidai ev. ref. egyház népiskolájára és tanítói állására vonatkozó pontját, mely szerint az állami iskolához mindenkor egy ev. ref. vallású, a kántori teendők végzésére is képesített tanító nevezendő ki, a ki kineveztetésekor kötelezendő a kántori teendők végzésére; az egyház pedig a mostani épületet tanítói lakásul berendezi, ezen kántor-tanítónak öt kat. hold szántóföldet biztosít és úgy a lakás, mint a föld haszonélvezetét telekkönyvi leg is biztosítja; ha az egyház felekezeti iskoláját visszaállítja, a lakás és föld haszonélvezete az egyházra visszaszál.

Egyházkerületi közgyűlés ezen tervezetet a maga részéről megerősíti.

79. A nagyidai ev. ref. népiskola államosítására vonatkozó szerződési tervezet nem az illetékes abaúji egyházmegye közgyűlése által terjesztetvén fel megerősítés végett,

Utasítja egyházkerületi közgyűlés a nevezett egyházmegyét, hogy jövőre minden hasonló tárgyú szerződést az illetékes egyházi hatóságok útján terjesszen fel.

80. Az alsó-borsodi egyházmegye 1897 szeptember 2 án Miskolczon tartott közgyűléséből panaszolja, hogy a Szent-István napjának megünneplése és a vasárnapi munkaszünetnek ezen napra való kiterjesztése, országos törvényre való hivatkozással követeltetik több helyen tőlünk, protestánsoktól is. Kéri e nyilvánvaló sérelem orvoslását s annak kieszközlését, hogy a protestánsok a szent-istvánnapi munkaszünetre vonatkozó törvény kötelezettsége alól mentessenek föl.

Egyházkerületünk tudomása szerint az országos törvény a protestánsokat a Szent-Istvánnap megünneplésére nem kötelezi s az alsó-borsodin kívül más egyházmegyből még nem érkezett panasz a miatt, hogy a protestánsok e nap megünneplésére kényszeríttetnének. Utasítja azért az alsó borsodi egyházmegyét, hogy a területén felmerült sérelmek orvoslására maga tegye meg illetékes helyen, a szükséges lépéseket; a Szent-István napra vonatkozó törvény intézkedéseit pedig — mihez tartás végett — körlevélben tudassa saját gyülekezeteivel.

81. Az alsó-borsodi egyházmegye Miskolcon, f. év szept. hó 2-án tartott őszi közgyűlésének 37-dik pontjában pártolólág terjeszti fel „az egyetemes lelkészi értekezlet“ követkő indítványát:

Kivonat.

Az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye Miskolczon, 1897. szeptember hó 2-án tartott őszi közgyűlésének jegyzőkönyvéből.

37. Az egyetemes lelkészi értekezlet a következő indítványt terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

Tekintettel arra, hogy az államkormány a különböző felekezetek, illetve azok lelkészeinek segélyezését munkába vette s a közel jövőben meg is valósítja;

tekintettel arra, hogy a lelkészeknek ezen állami segélyezése a konvent által más czélra készített »Jelentő ívek« alapján van munkába véve, mely »Jelentő ívek kimutatása, nem tünteti fel az egyházak igazi szükségletét s országszerte nem egyenlő elvet alkalmazott a lelkészi jovedelmek kiszámításánál, s így a segélyt nem mindig oda juttatja, a hol igazi szükség van;

tekintettel arra, hogy az egyház iránt való elhidegülésnek, idegenkedésnek s az egyházak elnéptelenedésének, a hivek nagyon súlyos és igazságtalan megadóztatása az egyik s legnagyobb oka; s végül

tekintettel arra, hogy a róm. kath. egyházban, az irányadó köröket nagyban foglalkoztatja a párbér eltörlésének kérdése, mely esetben híveink a catholicismus hódításának még nagyobb mértékben lesznek kitéve;

Kerestessék meg a nagytiszteletű egyházmegyei kögyűlés által a főtiszteletű egyházkerület, az egyházkerület által a főtiszt. és méltóságos konvent, hogy egyházi életünkben löbb gyökeres reform megvalósítására van szükség, ha egyházunkat az elnéptelenedéstől megakardjuk menteni s ha az államsegélyt a legilletékesebb helyekre akarjuk juttatni. Nevezetesen sürgős szükség van.

1. Egy uj összeírásra, vagyis más »Jelentő ívek« készítésére, mely országszerte egyenlő alapon, egyenlő elvek szerint állapítsa meg a lelkészek jövedelmét s a hivek teherviselési képességét, hogy a hivek válláról a teher elviselhetetlen része levétetvén: az államsegély az így

mutatkozó hiány fedezésére fordíttassék. Szükség van

2. arra, hogy a zsinati előmunkálatok közzé már most felvéttessék a jelenlegi igazságtalan párbérrendszer eltörlése s a helyett a híveknek országsszerite arányos és igazságos megadóztatása, hogy az állami adó egy bizonyos százalékánál az egyházi teher se legyen több, s eszközöltessék ki, hogy az egyháztagoknak ilyenmő megadóztatása után mutatkozó egyházi szükségletek, az 1848. évi XX. t.-c. értelmében, az állampénztárból fedeztessenek.

Ezen indítványokat közgyűlésünk elfogadván: azokat pártolólág terjeszti fel a főtisztelető egyházkerületi gyűlésre.

Ez indítvány — nagy fontossága, a rendelkezésre álló idő rövidsége s a gyűlés tagok számának megapadása miatt, áttétetik a decemberben Miskolcon tartandó rendkívőli közgyűlésre.

82. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon számő határozatával megerősítés végett pártolólág terjeszti fel az a.-zsolczai egyház javára br. Vay Béla és br. Vay Tihamér urak által az a.-zsolczai 56. sz. tjkben + 2 rend. 48 hrsz. a. foglalt ingatlanra vonatkozólag kiállított ajándékozási szerződést.

Egyházkerületi közgyűlés, midőn a szerződést megerőső, a nemeslelkő ajándékozóknak az egyház javára tett kegyes adományukért, vallásos áldozatukért a maga részéről is hálás köszönetet nyilvánítja.

83. Az alsó-borsodi egyházmegye folyó év. szeptember 2-án tartott közgyűlésének 25. számő határozatával megerősítés végett pártolólág terjeszti fel az a.-zsolczai egyház, mint vevő fél által az a.-zsolczai 89. számő tjkben I. 1. rsz. a. foglalt ingatlanra vonatkozólag 800 frt vételárért kötött adás-vevési szerződést.

A beterjesztett szerződés megerősítettetik, útasítottatik azonban az a.-zsolczai lelkész, hogy azt a megősítési záradék rávezetése előtt írja alá.

84. Az alsó-borsodi egyházmegye 1897. szeptember 2-án Miskolczon tartott közgyűléséből pártolással terjeszti fel a kisgyőri egyháznak a tanítói díjlevél 5-dik pontjának módosítására vonatkozó kérelmét.

A módosítást az alsó-borsodi egyházmegye határozata értelmében, közgyűlésünk megengedi s utasítja a kisgyőri egyház presbitériumát, hogy az így módosított díjlevelet 3 egyenlő példányban kiállítva, illetékes egyházmegyéje útján, egyházkerületünkhöz megerősítés végett terjeszse fel.

85. A felső-borsodi egyházmegye közgyűlése az abodi missiói egyház tanítói állomásának eddig juttatott 150 frt konventi segély állandósításának kieszközlését kéri, mert míg ez a segély bizonytalan, az abodi tanítóságra alkalmas egyén nem vállalkozik.

Egyházkerületünk, tudva azt, hogy a konvent Abodot — miután az csak lévitaság és nem lelkészség — missiói egyháznak el nem ösmerheti s így részére a 150 frt segélyt sem állandósíthatja: a felső-borsodi egyházmegye kérelmét a konvent elé föl sem terjeszti. Bizonyosra véve azonban, hogy a konvent e 150 frtot, mint ideiglenes segélyt, ezután is évről-évre megszavazza: ez összegért s annak állandóságáért az abodi egyházzal szemben a maga részéről teljes kötelezettséget vállal s a felső-borsodi egyházmegyét, — ily értelemben — az abodi tanítói állás betöltésére felhatalmazza, sőt utasítja.

86. A lászlófalvi egyház folyó év tavaszi közgyűlésük 66. számú határozata folytán igazolja, hogy a diósgyőri vas- és aczélgyár részére átangedett köszénkiaknázási jog árát 417 frt 75 kr. összegben felvette, melyből esik a lelkészi birtokra 263 frt 75 kr., a tanítóira 76 frt 50 kr., az egyházira pedig 77 frt 50 kr.

A beterjesztett nyilatkozat ezen jelentés folytán megerősítették; utasítja azonban egyházkerületi közgyűlés az egyházat, hogy a vételárt mint tőkét kezelje és a lelkészi, tanítói javadalom

pótlására, az egyház szükségleteire csak a kamat aránylagos részét fordítsa; megbízza ezért közgyűlésünk a f.-borsodi egyházmegye esperesét, hogy a tőke elhelyezéséről és hováfordításáról meggyőződve, jelentését terjeszsze be.

87. A felső-borsodi egyházmegye kéri egyházkerületi közgyűlésünket, hogy hasson oda, miszerint a sárospataki gimnáziumban a beíratásoknál ne történhessenek meg afféle visszaélések, hogy a már Sárospatakon tanult növendékek előnybe részesítése folytán, a másunnan jövő ifjak az iskolából ki-maradnak.

Miután épen a jelen iskolai évben a sárospataki főgimnázium első osztályához parallel osztály állíttatott fel s jövőre fokozatosan a többi osztályok mellé is parallel osztályok lesznek felállítandók: ennél fogva a növendékek visszatartása jövőben nem várható s így az indítvány, illetőleg kérelem is tárgytalanná vált.

88. A felső-borsodi egyházmegye f. évi szeptember 7-én Nyekézsenben tartott közgyűléséből pártolólág terjeszti fel *Antal György* nyugalomba vonult rudóbányai agg lelkész kérvényét, a melyben ez azért esedezik, hogy részére a kerületi papi özvegy-árvatári részvénye után eső osztalék folyóvá tétessék.

E kérvény a kerületi pénzügyi választmányhoz tétetik át.

89. Olvastatott *Kökényesdy Pál* lászlófalvi lelkésznek kérvénye, a melyben a lászlófalvi, tanító nélkül álló *népiskola államivá tételére* nézve az egyházkerület pártfogását kéri.

Folyamodó kérvénye a felső-borsodi egyházmegye elkerülésével adatván be, azzal az utasítással adatik neki vissza, hogy az iskola államosítására nézve, a kerület által többször kimondott elv figyelemben tartásával, a törvényszerű eljárást az egyházmegye közreműködésével kezdje meg.

90. A gömöri egyházmegye esperese jelenti, hogy *Kovács László* hanvai lelkész és egyházmegyei főjegyző f. év június 11-én elhunyt.

Közgyűlésünk megilletődött szívvel veszi tudomásul e szomorú hírt s midőn a hivatott és tartós testi gyöngélkedése mellett is buzgó munkás érdemeit szíves elismeréssel igtatja jegyzőkönyvébe, egyúttal áldást kíván kihűlt poraira.

91. A tornai egyházmegye f. évi augusztus 25-én Tornán tartott közgyűlése 19. számú jkvi pontjában pártolólág terjeszti fel *Kecskeméthy Sámuel* nyugalomba vonult szilasi aggtanító azon kérvényét, a melyben a részére a szükösi tárból eddig kiutalt *40 frt évi segély felemeléseért* esedezik.

Kecskeméthy Sámuel részére az eddigi 40 frt évi segély továbbra is megadatik, a sok szükölködőre való tekintetből azonban az összeg magasabbra nem emelhető.

92. Az ungi egyházmegye 1897. szeptember 9-én tartott közgyűléséből felterjeszti Móre Gábor jenkei lelkész felebbezését az egyházmegyei segélyosztó bizottság azon intézkedése ellen, melylyel az, a folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 116. szám alatt hozott határozatát megváltoztatva, az egyes lelkészek részére utalványozott segélyt az egyházkerületi közgyűlés által megállapított összegtől eltérőleg osztotta ki.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja az ungi egyházmegyét, hogy a folyó évi tavaszi közgyűlés 116. szám alatt hozott és reá vonatkozó határozatát minden eltérés nélkül foganatosítsa, s erről jelentését terjeszsze be.

93. Az ungi ev. ref. egyházmegye a beési egyház azon szerződését, mely már az 1896-iki őszi egyházkerületi közgyűlés 77. számú jkvi pontjával jóváhagyatott, a jóváhagyási záradék rávezetése céljából felterjeszti.

A bemutatott adás-vevési szerződés a jóváhagyási záradékkal elláttatni határoztatik.

94. Olvastatott a beési egyháznak az ungi egyházmegye útján beadott azon kérelme, a melyben a folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 90. sz. jkvi pontjában foglalt határozatnak megváltoztatásáért esedezik.

Folyamodó egyház, a tavaszi közgyűlés 90. számú jkvi pontjában olvasható indokok alapján, — kérelmével újabban is elutasíttatik.

95. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy az egyházkerület folyó évi tavaszi közgyűlésének 18-ik jkvi pontjában foglalt, az 1895-iki névtárra vonatkozó kötelezettségének folyó évi április hó 14-én eleget tett.

Tudomásul vétetik.

96. Olvastatott az ungi egyházmegye felterjesztése, melyben tekintettel arra, hogy a Nagyméltóságu Vallás- és Közokt. Miniszterium nem volt hajlandó a Horváth Mária alapból a sáros-polyánkai tanító részére nyújtott, de időközben megvont 21 frt segélyt engedélyezni, hanem azt továbbra is a Horváth-alap terhéül tekinti, felkéri egyházkerületünket, világosítaná fel a magas miniszteriumot arról, hogy a Horváth Mária-alapból nyert segély nem képez állandó fizetést, hanem azt a körülmények szerint azon tanítóknak adja segélyül az egyházmegye, akik szigorú körülmények közé jutottak, amint azt a Horváth Mária végrendeletének VIII. 12. pontja határozottan rendeli.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ungi egyházmegye álláspontját helyesnek itélvén, teljes tisztelettel értesíti a Nagymélt. Vallás- és Közokt. Miniszteriumot, hogy az ungmegyei tanítók csak rendkívüli segély képen kapván a Horváth-alapból bizonyos összeget, az ilyen segély fizetésükbe be nem számítható.

97. Bacskay Sámuel csapi lelkész, azt tapasztalván, hogy az ungi egyházmegyében a közgyűlések tartására kitűzött időben, a közgyűlési tárgyak félretételével, bírósági ügyek tárgyalatnak: indítványozta az ungi egyházmegye előtt, hogy az határozatilag mondja ki, hogy az egyházmegyei közgyűlésre kijelölt időben semmi más, tehát bírósági ülés se tartassék. Az ungi egyházmegye ez indítványt az egyházi törvények 283. §-ára vonatkozó hivatkozással, elvetette, s ez ellen Bacskay Sámuel felebbezéssel élt.

Az egyházmegyei közgyűlések és bírósági ülések idejének megállapítása és beosztása az egyházmegyék belkörü jogai közé tartozván, Bacskay Sámuel felebbezésével elutasítatik.

98. Az alsó-zempléni egyházmegye 1897. szeptember 5-én Sárospatakon tartott közgyűléséből indítványozza, hogy miután a főiskolai szénior és theol. segédtanár egy idő óta mellőzi

azt a gyakorlatot, hogy — mint s.-lelkész — magát valamely egyházmegyébe bekebeleztesse: tétessék intézkedés ezen kivételes helyzet megszüntetésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a sárospataki főiskola széniora és theol. s.-tanára kötelesek magokat valamely — tetszésök szerint választott — egyházmegyébe, segédlelkész címen, bekebeleztetni.

99. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből jelenti, hogy Lácza község határában a gróf Majláth József „Monyha“ nevű tanyáján létesített r. kath. felekezetű iskolába, mintegy 30—40 ref. vallású tanköteles gyermek jár, a kik semminemű vallásoktatásban nem részesülnek. Megbízta azért nevezett egyházmegye a lácza lelkészt a vallásoktatás teljesítésével s egyúttal kéri az egyházkerületet, hogy e szolgálat jutalmazására a konventnél valamely összeget — missziói segély címen — kieszközölni sziveskedjék.

Közgyűlésünk a lácza lelkész részére missziói segély címen a konventtől segedelmet ki nem eszközölhet, hanem utasítja az a.-zempléni egyházmegyét, hogy ez, a maga hatáskörében, a lácza egyháztól eszközöljön ki némi díjazást, a fiókegyházának tekintendő „Monyha“ tanya ref. növendékeinek vallásos oktatásaért. Egyúttal, annak bizonyoságaúl, hogy ama 30—40 szegénysorsú ref. gyermek megtartásának gondját egyházkerületünk is szíven viseli, a vallás tanítás hűséges teljesítésének feltétele mellett, e célra a lácza lelkésznek évi 50 frt segedelmet szavaz meg a saját pénztárából is.

100. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből az iránt kérdezi meg az egyházkerületet, megengedi-e a hogykai egyház affiliálttatását, a mi az egyházmegye óhajtásával is találkozna, vagy pedig helyt ad-e a hogykai hívek azon kérelmének, hogy továbbra is s.-lelkésztanító szolgálatával élhessenek?

Közgyűlésünk az affiliációt egyelőre még nem mondja ki, hanem az alsó-zempléni egyházmegye útján felhívja a hogykai egyházat, hogy mindenekelőtt tanítóról gondoskodjék, ha szük-

séges, az állami segély igénybevételeével is. A lelkészi hivatal sorsáról a lelkészi fizetési minimumnak törvényhozási rendezése után hoz végleges határozatot, addig pedig a hogykai lelkészi teendők ellátásáról való intézkedéssel az alsó-zempléni egyházmegyét, mint egyedül illetékest, bízta meg.

101. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből megdöbbenő képét festi a nemrég még virágzó s ma már a teljes szétfúllás küszöbén álló *tolcsvai* gyülekezetnek, melynek kebelében már évek óta nincs ref. iskola s három erős felekezetnek kitűnően ellátott elemi tanintézetei mellett, a mi egyházunk kicsinyei teljes tudatlanságban és mély lelki sötétségben hagyattatnak. E szerencsétlenséghez járult aztán az utóbbi időkben, hogy a filokszera-vész által különben is legérzékenyebben sújtott, mert a szőlőn kívül semmi más jövedelemmel nem rendelkező *tolcsvai* egyházközségnek erőforrásai végképen kiapadtak s az egyház további fenntartása s a lelkészi fizetésnek a díjlevélben megszabott teljesítése, a gyülekezeti tagok anyagi tönkretétele s az egyház szerény s különben is elkölthetetlen természetű alapítványi tőkevagyonának megsemmisítése nélkül lehetetlenné vált. Ebből a mélységből kiált a konventhez segedelemért a *tolcsvai* gyülekezet s kéri ehez az alsó-zempléni egyházmegyével együtt a főt. egyházkerület hathatós, atyai pártfogását

Egyházkerületünk mélyen érzi, hogy a *tolcsvai* egyházzal szemközt, a mentés munkájában a legnagyobb áldozatokig el kell mennie, nemcsak a szerencsétlenség miatt, mely ezt az egyházat a porig sújtotta, hanem az életért is, melyre ez az egyház még mindig érdemes s azért a tisztes múltért, melyben a ref. névnek, csekélyebb létszáma mellett is, környezetében becsületet s a sokkal népesebb és vagyonosabb felekezetek mellett vezérszerepet biztosított. Ugyanazért midőn az alsó-zempléni egyházmegyének lelkére köti, hogy a rendelkezésére álló segélyforrásokból első sorban és legbővebben a *tolcsvai* egyházat részesítse: a maga nevében, a hollandi tár jövedelmeiből, 100 (egyszáz) forint évi segédelmet ajánl fel a *tolcsvai* gyülekezetnek egye-

nesen és kizárólag a *lelkészi fizetés részben való fedezésére*; a konventet pedig erős bizalommal és aggodó szíve igaz melegségével kéri, hogy könyörületességét a tolcsvai sülyedő, de még mindig megmenthető szerencsétlen egyházra a legteljesebb mértékben terjeszsze ki s azt — sorsa jobbra fordultáig — mind az országos közalap, mind a rendkívüli államsegély jótéteményében a lehető legnagyobb összegig részesítse.

102. Ugyanaz az egyházmegye ugyanbból a közgyűléséből indítványozza, hogy a lelkészválasztásoknál előforduló visszaélések részben való meggátlására rendszabály alkottassék, melyben különösen az u. n. „paphallgatók“ megvendéglésétől a lelkészek szigorúan tiltassanak el.

Ez indítvány kiadatik az indítványozó egyházmegyének, hogy az a maga kebelében készíttessen egy idevágó rendszabály tervezetet s azt annak idején egyházkerületi közgyűlésünkhöz, tárgyalás végett, nyujtsa be.

103. Ugyanaz az egyházmegye ugyanabból a közgyűléséből meleg pártfogással terjeszti fel a *vajdácskai*, tűzvész által nagy csapást szenvedett egyház folyamodványát, melyben a hollandi gyámtárnál levő adósságának elengedéseért és hatóság segélyért esedezik.

Áttétetik az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

104. Az *alsó-bereczkii* ref. egyház az alsó-bereczkii 24-ik számú telekkönyvben 54—55 hrsz. alatt levő 450 □ ölnyi belsőséget vásárolván, az erről szóló adásvételi szerződést megerősítés végett beterjeszti.

Az alsózempléni egyházmegye jóváhagyó nyilatkozata alapján ezen jogügylet helybenhagyatik s a megerősítési záradék a beterjesztett eredeti szerződésre rávezettetni határoztatik.

105. A *tállyai* egyház a tállyai 126-ik számú tjkönyvben 954 hr. szám alatt felvett 2 kat. hold 898 □ öl kiterjedésű pallag-szőlőt eladván, az erről szóló adásvevési szerző-

dést íaz alsózempléni egyházmegye útján, közgyűlésünk elé terjeszti, kérvén annak megerősítését.

Az említett jogügylet, az alsózempléni egyházmegye jóváhagyása alapján, helybenhagyatik s a megerősítési záradék a becsatolt eredeti szerződésre rávezettetni határoztatik.

106. Olvastott az *erdőbényei* egyház felebbezése az alsózempléni egyházmegyének folyó évi tavaszi közgyűlésében 50-ik szám alatt hozott azon határozata ellen, melyben az egyház, iskolaépítésre elköltött 564 frt 85 kr. tanítófizetési alapnak és ezen tőke 5%-os kamatainak visszatérítésére köteleztetett.

Közgyűlésünk az alsózempléni egyházmegye megfelebbezett határozatát feloldja s miután a felebbezésből meggyőződött arról, hogy az a második tanítóság, melynek a messze jövőben való létesítésére az elköltött összeg alapul gyűjtetett, az államtól nyert teljes 400 frtnyi segédlemmel már fel is állíttatott s így a tanítófizetési alapgyűjtés az erdőbényei egyházra nézve további szükségét nem képez: a különben is iskolai célra fordított 564 frt 85 kr. visszatérítésére az egyház nem köteleztetik.

107. Az olasz-liszikai egyház földbirtok-vételének jóváhagyását s a sárospataki takarékpénztárban elhelyezett tőkéje kivételének engedélyezését kéri.

A kérelem az egyházmegye elmellőzésével adatván be, első fokú elbírálás végett az alsózempléni egyházmegyéhez tétetik vissza.

108. A felsőzempléni egyházmegye 1897. aug. 27-én Gálszécsen tartott közgyűléséből a konvent megkeresését indítványozza abból a célból, hogy az tegyen sürgős lépéseket a lelkészi fizetéseknek -- törvényhozási úton 600 frtig való haladéktalan állami kipótlására s fokozatosan 800 frtig terjedő kiegészítésére.

Egyházkerületünk maga sem láthatja aggodalom nélkül, hogy az állami segítségre vonatkozó kormánykijelentések mindez ideig sem bírtak testet ölteni s e miatt az ígéretek által is felzaklatott s reményeikben megcsalódott lelké-

szek között egyre fokozódik az elégtelenség és a jövődtől való félelem, a tanuló ifjúságban pedig a lelkészi pályától való tartózkodás: tisztelettel keresi meg azért egyetemes konventünket az iránt, hogy a szegény lelkészeknek mindinkább tarthatatlanná váló helyzetét figyelembe véve s azokat megszokott jóindulatával szívére ölelve, haladéktalanul tegyen lépéseket illetékes helyen — kormánynál vagy parlamentnél — a régen ígért fizetés-rendezésnek *törvényhozási úton* való gyors elintézésére s legalább a 600 frtos minimumhoz szükséges pótléknak már a jövő 1898-ik évi állami költségvetésbe leendő fölvételére.

109. A felső-zempléni egyházmegye jóváhagyás és megerősítés végett egyházkerületi közgyűlésünk elé terjeszti azon határozatát, mely szerint a kebelébe tartozó mihályi egyháznak megengedte, hogy ott a lelkészválasztás 1898 ápr. 24-től, az özvegyi kegyév leteltétől számított 3 évre felfüggesztessék, s a lelkészi jövedelem 3 éven át az egyház tartozásainak törlesztésére, az iskola, paplak és melléképületek javítására fordíttassék. A mihályi hívek pedig utasítottak, hogy ez idő alatt a legényei lelkész szolgálatát vegyék igénybe, istenitiszteletre Legényére járjanak; a legényei lelkész, Kádár János pedig megbízott a temetés, anyakönyvvezetés s a helyszínen teljesítendő egyéb szolgálatok végzésével. Az egyháznak ezen idő alatti igazgatása Dókus Gyula tanácsbíró és Kádár János legényei lelkészre bízott, kik egyházmegyei határozat szerint kötelesek az egyház jövedelmeit a fentebbi célokra fordítani.

A f.-zempléni egyházmegye ezen intézkedése tudomásul vétetik és megerősítettik.

110. Ugyanazon egyházmegye u. a. közgyűlésének 12-ik számú jegyzőkönyvi pontjával azon kérelmet terjeszti egyházkerületi közgyűlésünk elé, hogy a volt tussai lelkészen, Elek Sándoron jogtalanul behajtott ártéri adó visszaütalása ügyében, miután a főt. püspöki hivatal által e tárgyban a nagymélt. Pénzügyminiszteriumhoz intézett felíratra a nagymélt. Miniszterium — a s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatóság 16856/II 97-ik szám alatti értesítése szerint — 1897 márczius 26-án 23165. szám alatti rendeletében elutasítólag válaszolt, egyházkerületünk tegyen jelentést a nagymélt. miniszteriumhoz, miután az ügy

ilyen elintézése, hogy t. i. a lelkészi fizetésre szolgáló földek után járó ártéri adó a lelkész vagyonából legyen behajtható, ellenkezik azon régebbi pénzügyminiszteri rendelettel, mely szerint a lelkészi földek után az ártéri adót az egyházközségek tartoznak fizetni. Kérdezze meg azért egyházkerületünk a magas miniszteriumot; fentartja-e még ezen rendeletét, avagy nem? Egyúttal kéressék fel a nagymélt. pénzügyminiszterium oly intézkedésre, hogy az Elek Sándor nyugalmazott lelkészen behajtott ártéri adó neki visszatéríttessék.

Egyházkerületünk meg lévén győződve e kérdés fontosságáról, azon tiszteletteljes kérelmet intézi a nagymélt. pénzügyminiszteriumhoz: méltóztatnék egyházkerületünket értesíteni a felől, fentartja-e ama régebbi rendeletét, mely szerint a lelkészi földek után az ártéri adót az egyházközségek tartoznak fizetni, avagy nem? s amennyiben ezen rendelet csakugyan fennáll, intézkedni méltóztatnék, hogy az Elek Sándor volt tussai lelkészen behajtott 217 frt 92 kr. ártéri adó a nevezettnek visszatéríttessék.

III. A lasztóczi egyház a kornak meg nem felelő, régi iskolája helyett, egy minden tekintetben jobb épületet vásárolván iskolául, a régi iskola épületet 430 frtéért eladta. Az erről szóló adás-vételi szerződést a felső-zempléni egyházmegye ajánlólag terjeszti fel közgyűlésünkhöz megerősítés végett.

Ezen adás-vételi ügylet a felső-zempléni egyházmegye gyűlése folytán egyházkerületünk által jóváhagyatik s a beterjesztett szerződésre a megerősítési záradék rávezettetni határoztatik.

II2. A felső-zempléni egyházmegye folyó év augusztus 27-én tartott közgyűlésének 61. számú határozatával megerősítés végett pártolólág terjeszti fel a s.-a.-ujhelyi egyház, mint eladó által a s.-a.-ujhelyi 644. számú tjkben 1565 és 1566. hrsz. a. foglalt ingatlanra vonatkozólag 1816 frt eladási ár mellett kötött szerződést.

A szerződés megerősíttetik; mivel pedig az eladott ingatlant Csicsery Mihályné hagyományozta az egyháznak, utasítja egyházkerületi közgyűlés az egyházat, hogy a vételárt tőkésítve, annak kamatait a hagyomány céljaira fordítsa.

113. Az alsó-zempléni egyházmegye folyó év augusztus 31-én tartott közgyűlésének szám nélküli határozatával megerősítés végett, pártolólág terjeszti fel a sárospataki egyház mint vevőfél által a sárospataki 13. számú tjkben 486—487. hrsz. a. foglalt ingatlanra 1627 frt vételár mellett kötött adás-vevési szerződést.

A bemutatott szerződés megerősítettetik.

114. Az egyes egyházmegyék a következő papi és tanítói változásokat s egyházmegyei hivatalnok-választásokat jelentik be, tudomásul vétel céljából:

a) *az abaúji egyházmegyében:* Farkas György mándoki s. lelkész szinai lelkésszé; Földi Tamás alsó-lánczi, Szathmáry Ferencz a.-vadászi leánytanítóvá, Ráski Mihály szurdoki, Simon Károly n.-kinizsi, Kövi Pál kis-kinizsi, Kántor József alpári, Novák Endre czéczei, Sárkány Pál regmeczi, Nemes Gizella, aszalói, Ladó Margit n.-szalánczi tanítóvá, illetőleg tanítónővé választatott.

b) *Az alsó-borsodi egyházmegyében:* Béky József lőrinczfalvi lelkésztanítóvá; Galgóczy Béla hevesi, Lábos Bertalan kisgyőri és Fejes József dorogmai tanítóvá, Sturmman György vil. tanácsbíróvá; Dr. Németh Imre vil. főjegyzővé és Illyés János papi aljegyzővé választatott.

c) *Az alsó zempléni egyházmegyében:* Hézser Emil papi főjegyzővé, Páricsi József papi tanácsbíróvá választatott.

d) *A felső-zempléni egyházmegyében:* Erdélyi Adrás m.-izsépi lelkésszé, Karakó Ferencz szürnyegi, Karsai Gergely imregi előkönyörgő tanítóvá; Hutka József papi-, Dókus László világi főjegyzővé, s Kozma Antal papi tanácsbíróvá választatott.

e) *A tornai egyházmegyében:* Simon Andor papi főjegyzővé, Arday Dániel tanügyi bizottsági elnökké választatott.

f) *Az ungi egyházmegyében:* Komjáthy Gábor ungvári lelkésszé; Kis Lajos p.-helmeczi, Orémus Kálmán ágteleki tanítóvá választatott.

Mindezen választások, az illetékes egyházmegyék által kivétel nélkül megerősítettén, tudomásul vétetnek.

115. Az abaúji egyházmegye a f.-kércsi lelkészi díjlevelet 3 példányban, a nagyidai lelkészi díjlevelet s e díjlevél pótlására vonatkozó egyházközségi nyilatkozatokat 4—4 példányban; továbbá az abaúj-baktai tanítói díjlevelet 2, a fonyit 3,

az a.-vadászi leánytanítóit 4, a szurdokit 3, a n.-szalánczi tanítónőit 5, a n.-kinizsit 4, a szendit 4, s végül a csenyétei tanítói díjlevelet 3 példányban; az alsó-borsodi egyházmegye a dorogmai két tanítói állás díjlevelét 3—3 példányban; az alsó-zempléni egyházmegye a szentesi papi, és a harkányi fitanítói díjlevelet 3—3 példányban; a felső-borsodi egyházmegye a borsodi papi és tanítói módosított díjlevelet 3—3 példányban, a laki tanítói díjlevelet 3 példányban, s végül az ungi egyházmegye a viszokai tanítói díjlevelet 3 példányban, megerősítés végett, felterjeszti.

A felterjesztett díjlevelek, a szükséges egyházmegyei jóváhagyással ellátatván, megerősítetnek; s egy-egy példányban az egyházkerületi, egy példányban az egyházmegyei levéltárba tétetni, egy példányban pedig az érdekelt egyházközségek részére megküldetni határozattak.

116. Gergely István fuló-kércsi tanító és Draskóczy Károly fuló-kércsi lakos, kik Gyurkó Barna volt fuló-kércsi lelkész által az egyházkerületi pénztárból 1888-ban kölcsönzött 200 frt, időközben 180 frtra leszállott adósságért jótállást vállaltak s az egyházmegyei ügyész által bepereltettek s a miskolci kir. járásbíróság által a jelzett összeg fizetésére köteleztettek, aziránt folyamodnak, hogy tekintettel szegénységükre és más körülményeikre, egyházkerületünk engedje el nekik a fizetési kötelezettséget.

A folyamodvány javaslatát végett áttétetik a pénzügyi választmányhoz, egyszersmind Gergely István tanító a segélyosztó bizottság figyelmébe ajánltatik.

117. Tóth Dániel alsó-borsodi esperes az alsó-borsodi egyházmegye visitationalis jegyzőkönyveinek a főiskolai és egyházkerületi levéltárba jutott példányait kiadatni kéri, mivel az egyházmegyei levéltárban azok nélkülözhetetlenek.

Zsoldos Benő levéltárrendező az alsó-borsodi egyházmegye visitationalis jegyzőkönyveinek kiadására felhatalmaztatik.

118. Elnöklő püspökünk jelenti, hogy a tiszántuli testvérkerület által kezdeményezett Tóth Sámuel alapra — tekintettel nevezett férfinak a hazai ev. ref. egyház nagy érdekei körül

kifejtett kitűnő szolgálataira — 25 frtot, a Szilágyi István volt máramaros-szigeti igazgató emlékére gyűjtött alapra pedig 10 frtot küldött az egyházkerület pénztárából.

Közgyűlésünk püspökünk eljárását helyesléssel s a Tóth Sámuel és Szilágyi István érdemeinek szíves elismerésével veszi tudomásul.

119. Zarándy Bertalan miskolczi segédlelkész a folyó év június havában tartott lelkészi vizsgákon betegsége miatt meg nem jelenhetvén, kéri a közgyűlést, hogy engedtessek meg neki, hogy a II. vagy lelkészképesítő vizsgát e gyűlés folyama alatt tehesse le.

Folyamodó segédlelkésznek a rendes vizsga idejéről való elmaradása betegsége által igazolva lévén, hogy szolgálati ideje csorbulást ne szenvedjen, megengedtetik, hogy a mostani közgyűlés ideje alatt vizsgára állhasson.

120. Simon Gyula sárospataki IV. éves hittanhallgató, néhai Simon Károly szilvási lelkész fia, kéri a kerületet, hogy engedtessek meg neki, hogy elhalt atyja helyére Szilvásra, a jövő évi június végéig, az összes lelkészi tendők végzésére és teljesen árván, gondviselés nélkül maradt három kiskorú testvére gondozására, Sárospatakról kimehessen s a theologiai akadémia IV-ik évi tanfolyamát, mint magántanuló végezhesse. — Kérelmét támogatja azzal is, hogy a segédlelkészek hiánya miatt a felső-borsodi egyházmegyében ez idő szerint senki sincs olyan alkalmas egyén, a ki Szilvásra helyettesül berendelhető volna.

Egyházkerületi közgyűlés, annak kijelentésével, hogy ez másokra nézve precedensül nem szolgálhat, az elháríthatlan nehéz körülmények tekintetbe vétele alapján, megengedi, hogy Simon Gyula IV. éves hittanhallgató, elhunyt édes atyja helyettesesül, Szilvásra 1898. év június hó végéig az összes lelkészi teendők végzésére exmittáltassék, de csak azon feltétellel, hogy nevezett ifju a köteles colloquiumokat mind a két féléről idejében leteszi, a segédlelkészi vizsgára a kellő időben előáll és árván maradt testvéreinek valóban hű gondviselője lesz. Egyébiránt a felső-

borsodi esperes megbizatik, hogy a felügyeletet az egyik vagy másik szomszéd lelkészre bizza.

121. Ifj. Szilva István, szinai helyettes lelkész a folyó évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 107. számú jegyzőkönyvében foglalt határozat megváltoztatásáért folyamodik.

Az árvizzel sújtott, helyettes lelkész kérelmét közgyűlés a felhozott indokok alapján figyelembe veszi s a tavaszi közgyűlés határozatát megváltoztatja akként, hogy ifj. Szilva Istvánnak a reá kiszabott s a szükösi tárt illető 170 frt 82 kr. összeg fele részét 85 frt 41 krt elengedi, de a másik résznek pontos befizetésére szigorúan utasítja.

122. A felső-zempléni egyházmegye f. évi augusztus 27-én Gálszécsen tartott közgyűlése 49. számú jegyzőkönyvében azt panaszolja, hogy a Dezső-féle Olvasó-könyvet a gyermekek, drágasága miatt nem vehetik meg.

E panasz, lehető orvoslás végett, a ker. tanügyi bizottsághoz utasíttatik.

123. A felső-zempléni egyházmegye jelenti, hogy Vidonyi Dániel garanyi tanító nem a „Sárospataki Irodalmi Kör“ kiadványait használja az iskolájában s kéri annak a megbüntetését.

A megállapított kiszabott bírságok behajtása az egyházmegyékre tartozván, felső-zempléni egyházmegye utasíttatik, hogy a két forint bírságot Vidonyi Dánielen hajtsa be.

124. Réthi Pál, golopi lelkész kinzó nyomorúságos helyzetben, bérmeely tárból segélyt kér.

A folyamodó lelkész nagy nyomorúságának némi enyhítésére a szükösi tárból 50 frt rendkívüli segélyt adatik.

125. Néhai Szabó János volt szendrő-ládi lelkész özvegyének, a felső-ábrányi és tibold daróczi egyházaknak segélyt kérő folyamodványai:

lehető segélyezés végett illetékes egyházmegyékhez tétetnek vissza.

126. Abaházi József olasz-lisztkai lelkész a „Hollandi pénztár”-nál fenálló 30 frt tőke tartozása és annak 1897. április 10-től esedékessé vált kamatjának elengedését kéri; a kolbásai egyház 500 frt kölcsönt kér.

E kérvények a pénzügyi választmányhoz tételnek át.

127. *Tokaji Nagy Lajos* felső-ábrányi lelkész, *Nagy Pál* f.-ábrányi- és *Farkas Pál* t.-daróczi tanítók bármely tárból *segélyt kérnek.*

Közgyűlés a rendkívüli csapások által sújtott folyamodó lelkész és tanító kérvényét azon meghagyással teszi át a pénzügyi választmányhoz, hogy részökre valamelyik tárból az adni szokott segélynek megfelelő összeget utalványozzon ki.

128. A kerület időszaki bíróságának egy évi megbízatása lejárván,

az eddigi tagok, teljes bizodalommal egy évi időtartamra újra megválasztattak, és pedig rendes tagokkúl: Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadászy Pál, Léway József, Ragályi Béla; póttagokkúl: Fejes István, Vécsey József, Meczner József, az Antalfy László helyére pedig Nagy Ignác.

129. Elnöklő püspök jelenti, hogy a domesztikai segélyekért, a rendkívüli államsegélyért beadott és beadandó kérvények s a missió-ügyi jelentések, a vagyonskönyvi tervezetek s némely konventi dolgok tárgyalása végett rendkívüli gyűlés tartása válik szükségessé.

Elnökség a deczemberben tartandó rendkívüli gyűlés összehívására meghatalmaztatik.

130. Elnöklő püspök a megjelent s állhatatosan kitartott képviselők buzgalmét megköszönvén,

a gyűlést Isten áldásának további munkákra való szives kérése és atyafiúi szeretetből fokozódó jó kívánatokkal bezárja.

131. Mindeme jegyzőkönyvi pontok felolvastatván, hitelesítették.

II.

Bíróági ügyek.

I.

Bán Jolán és Bertók Károly fegyelmi ügye.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint felebbviteli bíróság által Miskolczon 1897. augusztus 4-én tartott ülés jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Kun Bertalan püspök és Vay Béla br. egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt: Nagy Pál, Vadászy Pál esperek, Ragályi Béla, Vécsey József egyházmegyei gondnokok, Léovay József egyházkerületi tanácsbíró és Finkey József dr. mint jegyző.

Előadó: Nagy Pál esperes.

Tárgy: Bán Jolán és Bertók Károly mezőkeresztesi tanítók fegyelmi ügye.

A panaszosok és vádlottak közül senki sem jelent meg.

Elnöklő püspök az ügy megjelölésével az ülést megnyitja, az ügy szóbeli előadása és a felebbezések felolvasása után

a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa az alsóborsodi ev. ref. egyházmegye bíróságának időszaki tanácsa által a mezőkeresztesi ev. ref. egyház presbitériumának panasza folytán Bán Jolán mezőkeresztesi tanítónő és Bertók Károly tanító ellen megindított fegyelmi ügyben Miskolczon 1897. június 28-án hozott marasztaló ítéletét, mint a két vádlott felebbezése folytán vizsgálat alá vevén, következőleg

ítelt.

Az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsának ítélete a minősítési és büntetési fokozat tárgyában megváltoztattatik.

Bán Jolán tanítónő és Bertók Károly tanító csak az egyházi törvények 425-ik §-ának 2-ik bekezdésével ellenkező magaviselet

miatt mondatnak ki vétkeseknek és ezért mind a ketten, ugyanezen törvény 306-ik §-ának b) pontja alapján feddésre ítéltetnek, mely büntetés, az ítélet jogerőre emelkedése után, az egyházi törvények 385 § a szerint hajtandó végre.

A felebbezési bíróság költségei 50 frtban megállapíttatnak és ezen összegnek 8 nap alatt, végrehajtás terhe mellett, leendő befizetésére a marasztaltak egyetemlegesen köteleztetnek.

Jelen ítélet a meg nem jelent felekkel az egyházi törvények 383 §-a az ügyvit. szabályok 32-ik §-ának rendelkezése szerint írásban közlendő.

Indokok.

Megváltoztatandó volt az első bíróság marasztaló ítélete a minősítés tárgyában azért, mert a vizsgálat és eljárás folyamán nem bizonyítottak olyan tények, a melyek az egyházi törvények 301-ik §-ának 3-ik és 10-ik pontjába ütköző vétség, t. i. a közerkölcsiséget sértő, közbotrányt okozó, vagy a tanítói állás méltóságát sértő vétség tényálladékát képezhetnék.

Ilyen tények elkövetését nemcsak az eljárás nem bizonyította, de maga a panasz határozottan megjelölve sem állítja. Nem elegendő ugyanis valakiről általánosságban azt állítani, hogy a közerkölcsiséget sértő, közbotrányt okozó életet élt, hanem határozottan meg kell jelölni és bizonyítani azokat az egyes tényeket, a melyek által ezek a vétségek elkövetettek.

Ilyen tényekül pedig az egyházkerületi bíróság a vádlottak által is beismert levél-váltást el nem fogadhatta, azért sem, mert a levelek eredetben fel sem mutattattak, azok tartalma csak másoknak emlékezetből előadott, de esküvel meg nem erősített vallomásával állapíttatott meg és ezen megállapítás szerint sem képezhetik az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa által bizonyítottanak elfogadott tényállást.

Nem fogadhatta el ilyen tények megállapítására csak a levelezést az egyházkerületi bíróság továbbá azért sem, mert maga a presbiterium által 1897. január 4-én kiadott hivatalos bizonyítvány egyenes ellentétben áll az ugyanazon presbiterium által beadott panasz-levéllel. Azt mondja ugyanis ez a bizonyítvány: »Bán Jolán kisasszony . . . társadalmi műveltsége és erkölcsi jó magaviselete által az egyházi előjárók és a gyülekezet elismerését és szeretetét kiérdemelte,« holott a vádlevélben már évekkal az előtt történt dolgokról van szó. De a mezőkeresztesi városi előjáróság által

1897. július 3-án kiadott hivatalos bizonyítvány, valamint az egyházközségi tagok közül több száz által aláírt nyilatkozat is a vádlott tanítóné feddhetlen erkölcsi életét bizonyítja. Az egyházkerületi bíróság mind ezek folytán nem látja bizonyítottnak, hogy a vádlottak magaviselete az egyházközség kebelében felháborodást keltett vagy közmegebotránkozást okozott volna.

Marasztalni kellett azonban vádlottakat az egyházi törvények 425-ik §-ának 2-dik bekezdésével ellenkező magaviseletök miatt. Ugyanis a fegyelmi panasz benyújtása, valamint a kihallgatott tanukvallomása igazolta, hogy levelezésök és társadalmi érintkezések nem kedvező figyelmet keltett irántok és gyanúra szolgáltatott okot.

A büntetési fokozat megállapításánál figyelembe vette a bíróság az elkövetett vétség enyhességét, vádlottak feddhetlen előéletét és a tanítói pályán szerzett érdemeiket.

A költségek az egyházi törvények 384-ik §-a értelmében állapítottak meg.

Kelt Miskolczon 1897. augusztus 4-én.

Kun Bertalan,
püspök, egyházi elnök.

Br. Vay Béla,
főgondnok, vil. elnök.

Dr. Finkey József,
jegyző.

II.

A karádi lelkészválasztás.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bíróságának Időszaki tanácsa által
Miskolczon 1897. szeptember 1-én tartott ülés jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Kun Bertalan püspök és Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadász Pál esperesek, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, Lévy József egyházkerületi tanácsbíró, dr. Finkey József jegyző.

Előadó: Ragályi Béla egyházmegyei gondnok.

Az érdekeltek közül senki sem jelent meg.

Tárgy: a karádi lelkészválasztás.

Elnöklő püspök az ülést az ügy megnevezésével megnyitja, az ügy szóbeli előadása és az első bírósági ítélet felolvasása után megtartott zárt ülésben

a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, a karádi lelkészválasztási ügyben, az alsó-zempléni egyház-

megye bíróságának időszaki tanácsa által, Sárospatakon, 1897. június 14-én hozott ítéletet, melyben a Karádon 1897. február 14-én tartott lelkész-választás megsemmisítettét, Kovács István megválasztott lelkész a pályázók sorából kizáratott és az új választás a többi pályázók között elrendeltetett;

továbbá Nagy Gábor sárospataki lakos, egyházi algondnok ellen a fegyelmi eljárás elrendeltetett,

továbbá Kántor Mihály karádi bíró és presbiter, ifj. Tompa Mihály, Tompa György, Szakács Imre, Nagyházi Mihály, Bakó Ferencz, ifj. Tompa István, Karup János, Batta Miklós Mihály, Sánta Antal, Nagy Mihály, Sánta István, Varga János, Bacsikai István, Aros József, Szűcs Miklós, Koncz Antal, Tóth István, Batta Bálint, Batta Mihály, Kis Batta István, Batta Istók János, ifj. Batta Béni, Batta János Dániel, Batta Miklós János egyháztagek az új választásnál választói joguktól megfosztattak ;

továbbá Kántor Mihály bíró ellen a fegyelmi eljárás megindítása céljából, az iratok a király-helmecezi járás főszolgabíróságához áttétetni rendeltettek ;

a 74 frtban megállapított perköltségek viselésében fentebb nevezettek egyetemlegesen marasztaltattak ;

végre Ölbey János, nagyrozvágyi, és Lábos István b.-halászi lelkészek ellen a fegyelmi eljárás megindítása elrendeltetett ;

Kovács István, Ölbey János, Lábos István lelkészek, Nagy Gábor sárospataki ev. ref. egyházi algondnok, továbbá Kántor Mihály karádi presbiter és társai felebbezése folytán vizsgálat alá vevén, következő

végzés

hozott :

az alsózempléni egyházmegye neheztelt ítélete feloldatik, a bíróság újabb tárgyalás tartására, a tárgyaláshoz az összes érdekelt felek megidézésére, védelmük előterjesztésének megengedésére — és a kifejtendők után újabb szabályszerű ítélet hozatalára utasíttatik.

Jelen végzés az összes ügyiratokkal az alsózempléni egyházmegyei bíróság elnökségének kiadatni rendeltetik.

Indokok

Egyházi törvényeink szerint az első bíróságok előtt az eljárás közvetlen és szóbeli, a tárgyalásra tehát az érdekelt felek megidézendők, meghallgatandók és bizonyítékaik előadása megengedendő.

Miután pedig a tárgyalási jegyzőkönyv, melyet a bíróság jegyzője alá sem írt, ezeknek megtörténtét nem igazolja, sőt Kovács István megválasztott lelkésznek, felebbezésében foglalt állítása szerint még az sem engedtetett meg, hogy védelmét előterjeszse: az első bíróság ítéletét egyházi törvényeink 329., 335., 341. és 354. §§-ai alapján feloldani és az első bíróságot újabb szabályszerű eljárásra utasítani kellett.

Kelt Miskolcon, 1897. szept. 1-én.

Kun Bertalan
püspök, egyházi elnök.

Bernáth Elemér
egyházmegyei gondnok, vil. elnök.

Dr. Finkey József
jegyző.

III.

Ifj. Virág József és társai fegyelmi ügye.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli bíróság által Sárospatakon 1897 október 6-án tartott ülés jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Kun Bertalan püspök és Vay Béla br. egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt: Fejes István, Ragályi Géza esperesek, Meczner Béla, Meczner József, Ragályi Béla, egyházmegyei gondnokok, Debreczeni Bertalan, Dókus Gyula, Radácsi György, Zombori Gedő egyházkerületi tanácsbírák és dr. Finkey József egyházkerületi világi aljegyző, mint jegyző.

Az érdekelt felek részéről senki sem jelent meg.

Előadó: Debreczeni Bertalan egyh. ker. tanácsbíró.

Elnöklő püspök az ülést megnyitja. s az ügynek szóbeli előadása, az első bírósági ítélet és felebbezés felolvasása után a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli bíróság, az ungi ev. ref. egyházmegye bírósága által ifj. Virág József, volt beési, jelenleg lasztoméri lelkész és társai ellen hivatalból indított fegyelmi ügyben, 1897 április 6-án Ungváron hozott ítéletet, melyben ifj. Virág József az egyházi törvények 301. §. 7. pontjába ütköző véttség miatt intéssel, Sulyok János nagykaposi ev. ref. tanító pedig ugyanezen §. 5. pontjába ütköző véttség miatt, feddéssel büntetettek, Dicső Endre csomonyai, Szabó Albert záhonyi ev. ref. tanítók felmentettek: — ifj. Virág József lelkész felebbezése folytán vizsgálat alá vétén, következőleg

ítelt:

Az egyházmegyei bíróság ítélete felebbezett részében megváltoztattatik, nem felebbezett részében pedig érintetlenül hagyatik, tehát Virág József volt beési, jelenleg lasztoméri lelkész az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól feloldatik.

Indokok:

Ifj. Virág Józsefnek bebizonyított, de általa is beismert az a ténye, hogy ő, mint az egyetemes ev. ref. tanító értekezlet elnöke, az értekezlet által 1895. december 17-én Ungváron tartott ülésen, bár aláírás nélkül, de az értekezlet egyik tagja által beadott indítványt tárgyalni engedte, — továbbá, hogy a gyűlés berekesztése után egy gúnyvers felolvasását meg nem akadályozta, nem állapítja meg az egyházi törvény 301. §. 7. pontjába ütköző véttség tényálladékát, ezért tehát őt felmenteni kellett.

Az ítélet többi része ellen felebbezés nem adatván be, az jogerőre emelkedett, azért azt változatlanul hagyni kellett.

Kelt Sárospatakon, 1897 október 6-án.

Kun Bertalan

püspök, bírósági egyh. elnök.

Br. Vay Béla

főgondnok, világi elnök.

Dr. Finkey József
jegyző.

IV.

A nagyidai időközi leikészi jövedelem megosztása.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli bíróság által Sárospatakon 1897. évi október 6-án tartott ülés jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Kun Bertalan püspök és Br. Vay Béla főgondnok elnöklete alatt Fejes István, Ragályi Géza esperesek, Meczner Béla, Ragályi Béla egyházmegyei gondnokok, Zombori Gedő, Radácsi György, Debreczeni Bertalan és Dókus Gyula tanácsbírák és Dr. Finkey Ferencz jegyző. A bíróság tagjai egyenlő számmal lévén, Dókus Gyula, mint hivatalkorra legfiatalabb tanácsbíró, nem szavazott.

Elnöklő püspök úr az ülést megnyitja s az ügy szóbeli előadása és az első bírósági ítélet felolvasása után megtartott zárt ülésben a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület közizagazgatási bírósága,

mint felebbviteli bíróság, az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának 1897. szept. 7-én tartott ülésében hozott ítéletét, mely szerint a nagyidai egyházban az 1897. január 27-étől, mint néhai Kovács Károly lelkész elhalálozása napjától ugyanezen év április hó végéig esedékes, összesen 100 frtnyi lelkészi jövedelem aként osztott meg, hogy ezen összeg fele, azaz 50 frt a néhai lelkész örökösét, Dancs Tamásné, a másik feléből 30 frt Frenczel Bertalan szesztai lelkészt, mint az egyházuak ezen idő alatti felügyelőjét, 10 frt a nagyidai tanítót, 10 frt a nagyidai egyház pénztárát, az annak felajánlott fuvardíjak fejében illesse, a presbitérium felebbezése folytán vizsgálat alá vétén, következőleg

ítelt:

Az abauji egyházmegye ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt Sárospatakon, 1897 október hó 6-ik napján.

Kun Bertalan
püspök, egyházi elnök.

Br. Vay Béla
főgondnok, világi elnök.

Dr. Finkey Ferencz
jegyző.

T á r g y m u t a t ó.

I. Közgyűlési ügyek.

A jelen voltak névsora.

1. A közgyűlés megnyitása s főgondnok megnyitó beszéde.
2. Hálafelelő a királyhoz.
3. A megjelent gyűléstagok s néhány elmaradt gyűléstag igazolása.
4. A világi fő-, két aljegyzői és egy kerületi világi tanácsbírói állás betöltése, az aljegyzők és tanácsbíró felesküvése.
5. Kovách Károly érdemeinek öröklítése.
6. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leíratai egyes iskolák nyilvánossági joga, az 1897-diki államsegély stb. tárgyában.
7. Ugyanazon miniszterium intézkedése a katonák temetésének díjazása felől.
8. Ugyanaz a miniszterium a »Mesemondó« és »Históriák« című okmányokat pártolásra ajánlja.
9. Egyetemes konventünknek a tanító-változás tárgyában hozott szabályrendelete.
10. Konventi útasítás az állami felügyelet gyakorlóival szemben követendő eljárásra nézve.
11. Konventi szabályrendelet a lelkészsképesítő bizonyítványok általános osztályzatának meghatározására.
12. Konventi szabályrendelet a gimn. vallástanárok minősítése felől.
13. Az iskolák vagyoni leltárának és az iskolai törzskönyvnek előkészítése.
14. A rendkívüli államsegélyből felszabadulandó összeg mi célra fordítása felől az egyházi törvényhozás intézkedjék.
15. Az összes egyházközsegek építési szükségleteinek összeírása az A) minta szerint s e szükségletek felülbírálnak s a sorrend megállapítása a konvent számára.
16. A tőkesegély esedékességének kérdése a konvent szerint s Ragályi Géza tornai esperes és Szakál János b.-lenkei lelkész kérvénye.

17. Vélemény az esperesek és egyházmegyei gondnokok helyetteseinek jogköre felől.
18. A konvent határozata Laky Józsefnek az ungvári egyházzal szemben támasztott követelésére tudomásul vétetik.
19. A konvent határozata Uj-Tátrafüredre, mint missiói állomásra, tudomásul vétetik.
20. A konvent kívánsága a vagyonskönyvi minták beküldésére s a kerület határozata.
21. A stóla-jövedelem kimutására készült konventi vélemény a gyülekezetek figyelmébe ajánlatik.
22. Felterjesztés a konvent által kezdeményezett államsegély kiosztási módozatának megváltoztatása végett.
23. Konventi tagokul az eddigiek újra megválasztottak.
24. A közalapi végrehajtó-bizottságba Ragályi Béla rendes, Miklós Ödön póttagokul választottak.
25. A lelkészvizsgáló-bizottság jelentése a juniusi vizsgálatokról.
26. A párhuzamos osztály felállítása az I. gimn. osztály mellett és a kapcsolatos intézkedések.
27. A theol. tanári kar véleménye a lelkész-, esperes- és püspök-avatás és iktatás felől az egyházmegyékhez tétetik.
28. Ugyanazon tanári kar jelentése a lelkészavatási bizonyítvány átalakítása felől.
29. A főiskolai nyomda ellenőrzése s a lelkészi hivatalok számára nyomandó rovatos íveknek nyomtatási joga.
30. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet alakítása az egyházmegyék véleménye alapján a napi rendről levétetik.
31. Az egyházkerület történetének megírását előkészítő kérdő pontok a lelkészekhez küldetnek.
32. Ismétlő iskolák tantervére s confirmáció emléklapok készítésére a Sárospataki Irodalmi Kör új határidőt kap.
33. A kerületi felsőbb leányiskolai felügyelő-bizottság évi jelentése s ez iskola nyilvánossági jogának s fokozatának elismerése a közoktatásügyi minisztérium által, s adományok az iskola czéljaira.
34. Tóth Pál 25 éves tanárkodásának s igazgatói működésének méltánylása, érdemeinek elismerése.
35. Indítvány Tóth Pál fizetésének felemelésére.
36. A theol. tanárok nyugdíjintézete érdekében készített felhívó szöveg kibocsátása.
37. Pásztor Sámuel ének- és zenetanár nyugdíjügye s a kerületnek ő utánna eső évi járuléka.

38. A pénzügyi választmány tervezetei a kerületi papi özvegy-árvtár alapszabályainak módosítására az egyházmegyékhöz tétetnek.
39. A pelsűczi egyház kérvénye a Szentpéteri-Kálniczky-féle alapítvány kamatjának emelése végett.
40. A kassai harangok nagypénteki hallgatásának megszüntetése a presbyterium bölcseségére bízatik.
41. A sárospataki főiskola tápintézeti ügye a gömöri felterjesztés alkalmából.
42. A kerületi pénzügyi választmány véleménye Órás Károly mádi állami tanítónak a kerületi papi özvegy-árvtárhoz való viszonyára nézve.
43. Az 50—50 frt tanítói segélyben részesült egyházak ez összegnek államsegély útján való pótlására utasíttatnak.
44. Az egyházközségek anyagi ügyeinek egyöntetű vezetését célzó bizottsági munkálat beadási ideje meghosszabbíttatik.
45. A csécsi egyház templomi falfestményei.
46. A »Jelentő ívek« kiigazításának vezérelve.
47. Kérelem a konventhez a segélyezés alapjára és a »Jelentő ívekben kimutatott jövedelem mikénti számítására nézve.
48. A kiigazításra felterjesztett »Jelentő ívek«-re adatott bizottsági vélemény.
49. A kondói egyház a szükösi tári tartozást fizesse ki.
50. Zombory Andor lipcsei egyetemi hallgató a Hollandi tárból 200 frttal segélyeztetik.
51. Zárnoky János az özvegy-árva tárba nem fizet s illetménye kiadatik.
52. Reho Jánosné kérelme nem teljesíthető.
53. Nagy Károly és a szomotori egyház kérelme elutasíttatik.
54. A káplántartásra jogosított egyházak újabb összeírásának elrendelése.
55. Lelkészminősítési táblázat.
56. Novák Lajos theol. tanár kérvénye.
57. Duka Tivadar adományaért elismerés.
58. Sárkány Béla mérnök köszönő levele.
59. Buza János 25 éves tanár érdemeinek elismerése.
60. Antalfi László lemondása, Vadász Pál és Csoma József igazg. tanácsosokká választása.
61. Igazgató-tanács kérelme 6 vizsgáló bizottsági tag választására nézve.
62. Trócsányi László műegyetemi hallgató a Horváth Mária-féle alapítványra felvétetik.

63. Egyházkerületi tanügyi bizottság jegyzőkönyve és alapszabályai.
64. A sárospataki akadémiai igazgató jelentése.
65. A sárospataki gimnáziumi igazgató jelentése.
66. A miskolczi gimnáziumi igazgató jelentése.
- 67—69. A rimaszombati gimnáziumi igazgató jelentései.
70. A Baldácsi-bizottság jelentése.
71. Ugyanazon bizottságba tagok választása.
72. A lelkészvizsgáló bizottságba Debreczeni Bertalan választatik.
73. A theol. tanárok alapvizsga-díja.
74. A kerületi aljegyzők tisztelet-díja.
75. Jelentő Ivek kiigazítását kérelmezők.
76. Az abaúji egyházmegye a lelkészi fizetések egyenlő elvek alapján való kiszámítását stb. sürgeti.
77. Gyurkó Dániel és Kőrösy István kérvényei.
78. A nagyidai népiskola államosítása
79. A nagyidai egyház szerződési tervezete.
80. Az alsó-borsodi egyházmegye a Szt.-Istvánnap megünneplése ellen.
81. Alsó-Borsod indítványa a lelkészi fizetés és egyházi adózás reformjára nézve.
82. Br. Vay Béla és gr. Vay Tihamér adománya az alsó-zsolczi egyháznak.
83. Az alsó-zsolczi egyház adás-vevési ügye.
84. A kisgyőri egyház kérelme a tanítói díj-levél módosítása végett.
85. A felső-borsodi egyházmegye az abodi tanítószék rendszerezésére utasittatik.
86. A lászlófalusi egyház köszén kiaknázási jogának eladása.
87. A felső-borsodi egyházmegye a sárospataki gimnázium beiratási eljárása ellen.
88. Antal György nyugalmazott lelkész kérvénye a pénzügyi választmányhoz tételre.
89. Kökényesdi Pál lászlófalusi lelkész kérvénye az egyházmegyéhez utasíttatik.
90. A gömöri egyházmegye jelentése Kovács László főjegyző haláláról és a kerület részvéte.
91. A tornai egyházmegye Kecskeméthy Sámuel szilasi tanító ügyében.
92. Móré Gábor jenkei lelkész felebbezése az ungi egyházmegye segélyosztása ellen.
93. A bécsi egyház adás-vevési szerződése.

94. Ugyanez egyházkerületünk tavaszi gyűlésének 90. számú határozata ellen.
95. Az ungi egyházmegye jelentése a névtár árára nézve.
96. Ugyanazon megye felterjesztése a sáros-polyánkai tanító fizetéspótléka tárgyában.
97. Bacskay Sámuel csapi lelkész felebbezése az ungi egyházmegye ellen.
98. Az alsó-zempléni egyházmegye a főiskolai szénioroknak és theol. s.-tanárnak, mint s.-lelkészeknek valahová való bekebelezését kéri.
99. Ugyanaz az egyházmegye segélyt sürget a lácza lelkésznek, mint missiói vallástanítónak.
100. A hogykai egyház tanító-választásra utasíttatik, papi ellátása az alsó-zempléni egyházmegye teendője.
101. A tolcsvai egyházat az alsó-zempléni egyházmegye kerületi és konventi segélyre ajánlja s a kerület segélyezi.
102. Az alsó-zempléni egyházmegye a lelkész-választási visszaélések ügyében.
103. Ugyanaz az egyházmegye a tűz által károsult vajdácskai egyházat segélyre ajánlja.
104. Az alsó-bereczki egyház adás-vételi ügye.
105. A tályai egyház adás-vételi ügye.
106. Az erdőbényei egyház tanító-fizetési alapjára hozott korábbi ítélet feloldatik.
107. Az olasz-liszkai egyház földbirtokvásárlási ügye az alsó-zempléni egyházmegyéhez tétetik.
108. A felső-zempléni egyházmegye a lelkészi fizetések törvényhozási uton való rendezését sürgeti.
109. A mihályi egyház 3 évig nem választ lelkészt.
110. A tussai volt lelkész ártér-adó ügyében a pénzügyminiszterium megkerestetik.
111. A lasztóczi egyház adás-vételi ügye.
112. A sátoralja-ujhelyi egyház adás-vételi szerződése.
113. A sárospataki egyház adás-vevési szerződése.
114. Az egyes egyházmegyékből bejelentett hivatali változások.
115. Az egyes egyházmegyékből megerősítésre felterjesztett díjlevelek.
116. Gergely István f. kércsi tanító és Draskóczy Károly fuló-kércsi lakos kérelme.
117. Tóth Dániel alsó borsodi esperes az egyházmegye vizitációs jegyzőkönyveit kéri a kerületi levéltárból.

118. Püspök jelenti a Tóth Sámuel-alapra és Szilágyi István-
emlékre küldött adományt.
119. Zarándy Bertalan miskolczi s.-lelkész kérvénye.
120. Simon Gyula IV. éves theol. ifjú kérvénye.
121. Ifj. Szilva István szinai helyettes lelkész kérvénye.
122. A Dezső-féle Olvasó könyvek drágasága.
123. Vidonyi Dániel garanyi tanító megbírságolása.
124. Réthy Pál golopi lelkész 50 frtnyi segélyt kap.
125. A szendrő ládi lelkész özvegyének a felső-ábrányi és t.-
daróczi egyházaknak kérvényei.
126. Abaházy József olasz-liszka lelkész s a kolbásai egyház
kérvényei.
127. Tokaji Nagy Lajos f.-ábrányi lelkész, Nagy Pál f.-ábrányi
és Farkas Pál t.-daróczi tanítók segélykérvényei.
128. A kerület időszaki bíróságának újraalakítása.
129. Rendkívüli gyűlés szüksége deczemberben.
120. A gyűlés bezárása.
131. A jegyzőkönyvek hitelesítése.

II. Birósági ügyek.

- I. Bán Jolán és Bertók Károly fegyelmi ügye.
- II. A karádi lelkészválasztás.
- III. Ifj. Virág József és társai fegyelmi ügye.
- IV. A nagyidai időközi lelkészi jövedelem megosztása.

Betűrendes tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

- Abaházi József 48, 126,
 Abaúji esperes 30, 76, 78, 79.
 Abodi egyház 85.
 Alsó-bereckii egyház 104.
 Alsó-borsodi esperes 30, 34, 80, 81, 84, 117, 125.
 Alsó-zempléni esperes 30, 99, 100, 101, 102, 107.
 Alsó-zsolcai egyház 82, 83.
 Antal György 88.
 Antalfi László 60.
 BacsKay Sámuel 97.
 Bálint Dezső 46.
 Beési egyház 93, 94.
 Bernáth Elemér 23.
 Bizony Ákos 128.
 Buza János 59.
 Csécsi egyház 45.
 Csoma József 60.
 Debreczeni Bertalan 46, 72.
 Dókus Ernő 23, 24, 71.
 Dókus Gyula 4, 109.
 Draskóczy Károly 116.
 Duka Tivadar 57.
 Egyházak általában 21, 43.
 Egyházkerületi felső leányiskolai felügyelőség 33, 35.
 " " lelkészvizsgáló bizottság 11.
 " " missióügyi bizottság 19.
 " " pénztárnok 53.
 " " pénzügyi választmány 37, 49, 50, 51,
 88, 91, 99, 101, 103, 116, 124, 126, 127.
 " " tanügyi bizottság 13, 63, 122.
 Egyházmegyei tanügyi bizottság 63.
 Elek Sándor 110.

Erdőbényei egyház 106.
Esperesi hivatalok általában 9, 15, 27, 31, 38, 54, 63, 116.
Farkas Pál 127.
Fejes István, 23, 30, 128.
Felső-borsodi esperes 34, 52, 85, 86, 87, 89, 120, 125.
Felső-zempléni esperes 30, 123.
Finkey Ferenc dr. 4, 46, 74.
Finkey József dr. 46.
Gecsei Péter 48.
Gergely István 116.
Gömöri esperes 30, 41, 90.
Helyet változtatott lelkészek és tanítók 114.
Hogykai egyház 100.
Horváth Lajos 33.
Idrányi Ferenc 63.
Jakab János 16.
Kádár János 109.
Kassai egyház 40.
Kecskeméthy Sámuel 91.
Kérészy Barna 23.
Kiss Elek 26.
Kis-győri egyház 84.
Kolbásai egyház 126.
Kondói egyház 49.
Konvent 14, 15, 16, 17, 22, 23, 47, 77, 101, 108.
Kovács István 48.
Kökényesdy Pál 89.
Kőrössy István 77.
Kun Bertalan 71.
Láczaei lelkész 99.
Laky József 18.
Lászlófalvi egyház 86.
Lasztóczi egyház 111.
Lelkészek általában 7, 8, 9, 15, 21, 29, 31, 33, 38, 54, 55.
Lévay József 34, 128.
Meczner Béla 23, 63.
Meczner József 128.
Mihályi egyház 109.
Miklós Ödön 24.
Miskolci főgimnáziumi előjáróság 66.
Mitrovics Gyula dr. 26.
Molnár Bertalan 34.

- Móré Gábor 92.
 Nagyidai egyház 78, 79, 115.
 Nagy Ignác 128.
 Nagy Károly 53.
 Nagy Pál (Tornallya) 63, 128.
 Nagy Pál (F.-Ábrány) 127.
 Nagy Sándor 48.
 Novák Lajos 56.
 Olasz-liszkai egyház 107.
 Órás Károly 42.
 Pásztor Sámuel 37.
 Pataky Pál 48.
 Pelsőczy egyház 39.
 Püspöki hivatal 2, 7, 11, 14, 15, 16, 17, 22, 25, 27,
 28, 31, 34, 36, 37, 38, 44, 47, 77, 81, 96, 108,
 110, 128, 129.
 Radácsi György 20, 23, 31, 84, 44, 46, 75.
 Ragályi Béla 23, 24, 128.
 Ragályi Géza 16, 71.
 Reho Jánosné 52.
 Réthy Pál 124.
 Révész Kálmán 23.
 Rimaszombati főgimnázium felügyelősége 67, 68, 69.
 Sárkány Béla 58.
 Sárospataki egyház 113.
 Sárospataki főiskolai gazdasági választmány 26, 29, 62.
 " " igazgatóság 10, 12, 13, 26.
 " " igazgató tanács 12, 26, 61.
 " " szénior 98.
 " " theologiai segédtanár 98.
 Sárospataki főiskolai theologiai tanári kar 12, 13, 27,
 28, 73.
 Sárospataki Irodalmi kör 31, 32, 63.
 Sátoralja-ujhelyi egyház 112.
 Simon Gyula 120.
 Süthő Károly 19.
 Szabados László 48.
 Szabó János özvegye 126.
 Szalai László 4.
 Ifj. Szilva István 121.
 Szinyei Gerzson 46.
 Szomotori egyház 53.

Tállyai egyház 105.
Tibold-daróczi egyház 125.
Tokaji Nagy Lajos 127.
Tolcsvai egyház 101.
Tóth Dániel 128.
Tóth Pál 34.
Trócsányi László 62.
Ungi esperes 92, 94, 96, 97.
Zarándy Bertalan 119.
Zárnoky János 51.
Zombory Andor 50.
Zombory Emőd 26.
Zsoldos Benő 117.
Vadászy Pál 60, 128.
Vajdácskai egyház 103.
Vattay László 4, 74.
Vay Béla báró 1, 2, 82.
Vay Tihamér gróf 82.
Vécsey József 128.
Vidonyi Dániel 123.

II. Birósági ügyek.

Abauji egyházmegye IV.
Alsó-borsodi egyházmegye I.
Alsó-zempléni egyházmegye II.
Bán Jolán I.
Bertók Károly I.
Dancs Tamásné IV.
Dicső Endre III.
Frenczel Bertalan IV.
Kántor Mihály II.
Karádi egyház II.
Kovács István II.
Lábos István II.
Nagy Gábor II.
Nagyidai egyház IV.
Ölbey János II.
Szabó, Albert III.
Sulyok János III.
Ungi egyházmegye III.
Virág József III.

Jegyzették: *Radácsi György* egyházkerületi papi főjegyző:
az 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16,
18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 30, 31, 44, 55,
60, 72, 73, 75, 76, 81, 117, 118, 128, 129, 130,
131 pontokat.

Czinke István egyházkerületi papi aljegyző: a
4, 22, 27, 36, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 54, 80, 84,
85, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 108, 114,
115 pontokat.

Vattay László egyházkerületi papi aljegyző:
a 32, 41, 57, 59, 63, 74, 77, 88, 89, 91, 94, 97,
107, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126,
127 pontokat.

Dr. Finkey József egyházkerületi világi aljegyző:
a 14, 17, 26, 29, 37, 38, 39, 42, 49, 51, 52,
53, 56, 58, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 78,
79, 82, 83, 86, 92, 112, 113 és az I., II., III.
törvényszéki pontokat.

Dr. Finkey Ferencz egyházkerületi világi aljegyző:
a 33, 34, 35, 50, 61, 62, 87, 90, 93, 95, 96, 104,
105, 109, 110, 111, 116 és a IV. törvényszéki
pontokat.